

NA LOTU I JISU KARISITO NI YALODODONU EDAIDAI • EPERELI 2013

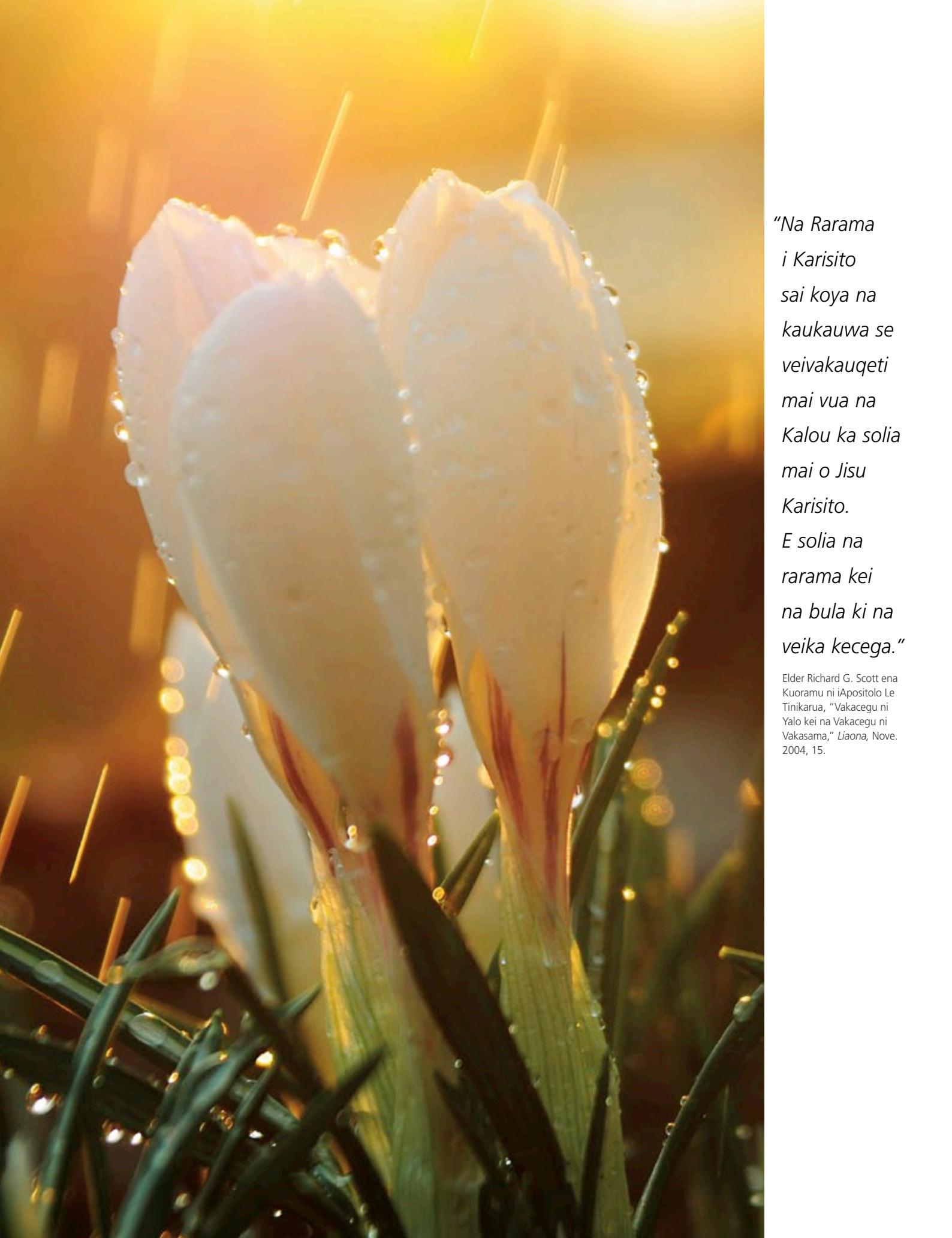
Liaona

**Jisu Karisito: Na Dauveivueti
ka Dauivakaraitaki, tt. 18, 26**

Na iTokani Sai Ira na . . . , t. 52

**O Sa Saumaki Oti Beka? E 10
na Sala mo Kila Kina, t. 56**

**Veivosakitaki ni Valetabu vata
Kei ira na Luvemuni, tt. 62, 64**

*"Na Rarama
i Karisito
sai koya na
kaukauwa se
veivakauqeti
mai vua na
Kalou ka solia
mai o Jisu
Karisito.
E solia na
rarama kei
na bulu ki na
veika kecega."*

Elder Richard G. Scott ena
Kuoramu ni iApositolo Le
Tinikarua, "Vakacegu ni
Yalo kei na Vakacegu ni
Vakasama," *Liaona*, Nove.
2004, 15.

ITUKUTUKU

- 4 iTukutuku ni Mataveiliutaki Taumada: Sa Tucaketale o Koya**
Mai vei Peresitedi Henry B. Eyring
- 7 iVaqa ni Veisiko: Veiyalayalati ni Valetabu**

NA ITUKUTUKU E LOMA

- 12 Mate kei na Bula: Nodra Rai na Painia baleta na Tucaketale**
Era vakadinadinataka na painia kei ira na parofita ni gauna makawa ni sa kune ga na inuinui ena tucaketale.

E WAQANA

E liu: iTaba vakadroini mai vei Tim Taggart
© IRI. Dakuna: iTaba vakadroini mai vei Mathew Reier. Loma ni waqana e Liu: iTaba Mai vei Kristine Šumska.

18 Na iLesilesi kei na Cakacaka Vakalotu nei Jisu Karisito

Mai vei Elder Russell M. Nelson
Sa rawa meda vakatotomuria e lima na ivakarau ni nona bula na iVakabula ni da vakasaqara meda muri Koya ka kila vakavina naka na Nona Veisorovaki.

26 Macawa ni Siga ni Mate

Ena iotioti ni macawa ni Nona bula, a vakayacora kina na iVakabula na cakamana levu duadua vei ira kecega.

30 Vukei Ira na Gone Mera Vakavakarau ki na Papitaiso

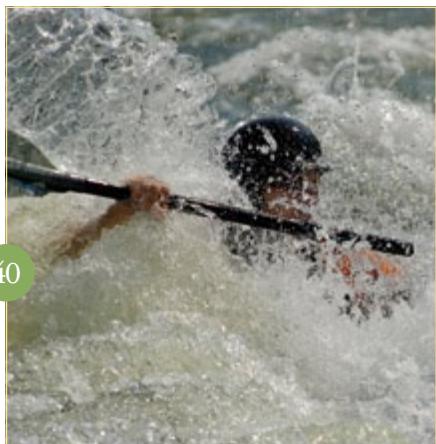
Mai vei Jessica Larsen
kei Marissa Widdison
Na cava mera vakayacora na itubutubu me vakaibalebale cake vakalevu na nodra papitaiso na luedra?

34 Vagolei ki Valetabu

Mai vei Elder Jairo Mazzagardi
Vulica na sala ni sa rawa ni veivuke na valetabu me veisaumakitaki.

TABACAKACAKA

- 8 iVolalailai ni Koniferedi ni Epereli: Vulica Vata na Vosa mai na Koniferedi**
Mai vei Greg Batty
- 9 Vakavulici ni Me iSakisaki ni iTabagone: Na Kedra Bibi na iTokani Vinaka**
- 10 Na Ka Eda Vakabauta: Na Yalo Tabu e Veivakacegui, Veivakauqeti, ka Vakadinadinataka**
- 36 Domodra na Yalododonu Edaidai**
- 74 iTukutuku ni Lotu**
- 80 Me Yacova Ni Da Sota Tale: Gunu mai na iVurevure**
Mai vei Aaron L. West

40

40 Digitaki na Tikina e Vinaka Cake

Mai vei Matthew D. Flitton

Ni gadrevi me dina ki na kospeli i Jisu Karisito, a biuta kina o Zoltán eso na veika vinaka.

52

42 Taro kei na Kena iSau

Au na vakamacalataka vakacava vua na noqu itokani na vuna e sega ni vakasama vinaka kina na voroki ni lawa ni bula savasava?

44 Na iQaraqaravi ni Veikacivi ni Mataabete

Mai vei Peresitedi Thomas S. Monson
Vulica na imoimoi mo veitaratara, vakavulica, ka tara na nodra bula o qaravi ira tiko.

45 Nodaru Veiyawaki**46 Na Vuna eda Gadreva**

Kina na iVola i Momani
Na inaki e va e bibi kina na iVola i Momani.

48 Tubu ena Qele Bulabula: iTabagone Yalodina e Uganda

Mai vei Cindy Smith
Era vaqaqacotaki na cauravou kei na goneyalewa ogo ena nodra solibula tiko ki na kospeli.

52 Me iSakisaki ni iTabagone: Na Cava Mada na iTokani Dina?

Mai vei Elaine S. Dalton

54 Au Kila Vakacava: Noqu Veisureti ki na Veivakabulai

Mai vei Emerson José da Silva
Niu sa mai vakaio ki na veisureti nei noqu itokani, au sa kila niu sa kunea e dua na ka bibi.

56 Na Sala e Tini Mo Kila Kina Ni Ko sa Saumaki

Mai vei Tyler Orton
Na veika au sa vulica baleta na saumaki a vukea meu raica tiko na noqu tubu ena kospeli.

59 iVolakabi: Sa Yaga Vinaka Sara na Cakacaka Vakaukauwa

Saga mo raica na Liaona ka vunitaki tiko ena loma ni ilavelave ogo. Veivuke: Vakayagataka na matamu haukauwa ogori.

61

60 Na Daukaulotu Lailai nei Bu Deny

Mai vei Emilia Maria Guimarães Correa

Na nona taleitaka na kospeli o Vitor a saumaki mai kina vakatotolo o buna.

61 iVakadinadina Digitaki: Na Cava E rui Balavu Kina na Yaca ni Lotu?

Mai vei Elder M. Russell Ballard

62 Marautaki ni Valetabu!

Mai vei Darcie Jensen
Era dau marautaka na gone e vuravura taucocko, ni ra tiko voekata na valetabu.

64 Taro kei na Kena iSau Baleta na Valetabu

Na isau ni taro me vakataka, Na cava na vuna me tiko kina na noda valetabu? Na cava e vakayacori tiko kina?

65 iVakatagi: Rawa Ni Tawamudu Na Matavuvale

Mai vei Ruth Muir Gardner kei Vanja Y. Watkins

66 Kauta mai ki Vale na Lalai: Sa Vakalesuya mai o Jisu Karisito na Nona Lotu ena Veisiga e Muri Oqo

Ena Salatu: Na Vanua a Tauyavutaki Kina na Lotu Mai vei Jan Pinborough

70 Me Baleti Ira na Gonelalai**81 iTaba ni Parofita: Wilford Woodruff**

Mekasini Vakaviti ni Lotu i Jisu Karisito ni Yalododonu Edaiai

Na Mataveilutaki Taumada: Thomas S. Monson,

Henry B. Eyring, Dieter F. Uchtdorf

Na Kuoramu ni iApositolo Le Tinikaru:

Boyd K. Packer, L. Tom Perry, Russell M. Nelson, Dallin H. Oaks, M. Russell Ballard, Richard G. Scott, Robert D. Hales, Jeffrey R. Holland, David A. Bednar, Quentin L. Cook, D. Todd Christofferson, Neil L. Andersen

Edita: Craig A. Cardon

Dauvukasala: Shayne M. Bowen, Bradley D. Foster, Christoffel Golden Jr., Anthony D. Perkins

Manidia Dairekita: David T. Warner

Dairekita ni Matavuvale kei na Veitokoni

kina Matavuvale: Vincent A. Vaughn

Dairekita ni Mekasini ni Lotu: Allan R. Loyborg

Manidia ni Bisinisi: Garff Cannon

Manidia Editar: R. Val Johnson

iVukevuke Manidia Editar: Ryan Carr, LaRene Porter Gaunt

iVukevuke kei na iVol Tabaki: Melissa Zenteno

Volavola kei na Editar: Susan Barrett, David Dickson,

David A. Edwards, Matthew D. Flitton, Mindy Raye

Friedman, Lori Fuller, Garry H. Garff, Jennifer Grace Jones,

Hikari Loftus, Michael R. Morris, Richard M. Romney,

Paul VanDenBerghe, Julia Woodbury

Manidia Dairekita ni Cakacaka ni Liga: J. Scott Knudsen

Dairekita ni Cakacaka ni Liga: Tadd R. Peterson

Discini: Jeanette Andrews, Fay P. Andrus, C. Kimball Bott,

Thomas Child, Kerry Lynn C. Herrin, Colleen Hinckley,

Eric P. Johnson, Scott M. Mooy, Brad Teare

Kodineita ni iYaya Taqomaki: Collette Nebeker Aune

Manidia ni Tabaiwola: Jane Ann Peters

Kena Tabaki: Connie Bowthorpe Bridge, Howard G.

Brown, Julie Burdett, Bryan W. Gygi, Kathleen Howard,

Denise Kirby, Ginny J. Nilson, Ty Pilcher, Gayle Tate Rafferty

Tabaki taumada: Jeff L. Martin

Dairekita ni Tabaiwola: Craig K. Sedgwick

Dairekita ni Veivotayaki: Evan Larsen

Me vakau na isau ni mekesini, kei na kena vakanatato e so ki na Liaona, Fiji Regional Office, PO Box 90, Suva, 2-20 Lakeba Street, Samabula, Suva, Fiji. E kena isau e \$2.75 duu na yabaki, se \$0.70 na isau ni ilavelave yadudu, me vakavo ga na kena ka tabaki me ivakananumi. Me qai kerei na kena ivakamaca lale e so mai na Valenivolavola Liu ni Lotu, e na talevoni 338900 e Suva.

Me baleta na sausaumi kei na kena isau ena taudaku kei Amerika kei Kenada, veitaratara ki na nomuni sitoa ni Lotu se iliuu ni tabanalevu se tabana.

Me qai vakau na ivola kei na vakanatato ena parokaramu ni kompiuta ena liahona.lds.org, ena i-meli ki na liahona@ldschurch.org; se ena meli ki na Liahona, Rom. 2420, 50 E. North Temple St., Salt Lake City, UT 84150-0024, USA.

Na *Liaona* (vakadewataka na iVol i Momani ni "kabasi" se "idusidusi") se vakadewataki oti ena vosa vaka- Albania, Armenia, Bislama, Bulgaria, Cambodia, Cebuano, Jaina, Jaina (vakararawatakan), Croatia, Czech, Denmark, Nekcaladi, Valagi, Estonia, Viti, Finiliadi, Varanise, Jamani, Kiriki, Idia, Hungary, Aisiladi, Idonisia, Itali, Japani, Kiribati, Korea, Latvia, Lithuania, Malaqasi, Masela, Mongolia, Noveli Poladi, Potukali, Romania, Rusia, Samoa, Slovenia, Sipeni, Suwiteni, Swahili, Tagalog, Taiti, Tai, Toga, Ukraine, Urudu, kei na Vietnam. (E duidui na gauna me taba kina ena veivosa yadudu.)

© 2013 mai na Intellectual Reserve, Inc. Dodonu kece e taqomaki. Tabaki e Amerika

Sa rawa me lavetaki na veitukutuku kei na iyaloalo era tiko ena *Liaona* me baleta na inaki eso, cakacaka ni lotu sega ni saumi se vakayagatiki ga e vale. Ena sega ni rawa me lavetaki na veiyaloalo eso kevaka era sega ni vakadonu mai vei kena itaukei. Na vakanatato baleta na Dodonu ni Lavetaki me na vakau yan ki na Intellectual Property Office, 50 E. North Temple St., Salt Lake City, UT 84150, USA; i-meli: cor-intellectualproperty@ldschurch.org.

For Readers in the United States and Canada:

April 2013 Vol. 16 No. 1 LIAONA (USPS 311-480) Fijian (ISSN 1096-5122) is published four times year (April, May, October, and November) by The Church of Jesus Christ of Latter-day Saints, 50 East North Temple, Salt Lake City, UT 84150. USA subscription price is \$4.00 per year; Canada, \$4.80 plus applicable taxes. Periodicals Postage Paid at Salt Lake City, Utah. Sixty days' notice required for change of address. Include address label from a recent issue; old and new address *must* be included. Send USA and Canadian subscriptions to Salt Lake Distribution Center at address below. Subscription help line: 1-800-537-5971. Credit card orders (Visa, MasterCard, American Express) may be taken by phone. (Canada Poste Information: Publication Agreement #40017431)

POSTMASTER: Send address changes to Salt Lake Distribution Center, Church Magazines, PO Box 26368, Salt Lake City, UT 84126-0368.

Vakasama ni Lotu Vakamatavuvale

Na ilavelave oqo era tiko kina na veitukutuku kei na itaviqaravi ka rawa me vakayagataki ena lotu vakamatavuvale. Oqo e vica na kena ivakaraitaki.

"Na iLesilesi kei na Cakacaka Vakalotu

nei Jisu Karisito," tabana e 18: E wasea kina o Elder Russell M. Nelson e lima na ivakarau ni bula nei Jisu Karisito eda rawa ni vakatotomuria. Sa rawa me veivosakitaki na ivakarau oqo kei na sala me vakayacori kina ena nomuni bula. Sa rawa mo wilika e dua na italanoa vakaivolanikalou mai na bula ni iVakabula se sarava e dua na vidio ni iVol Tabu ena (biblevideos.lds.org) e vakaraitaka tiko e dua vei iratou na ivakarau oqori. Sa rawa mo tinia ena nomu ivakadinadina baleta na Nona bula kei na cakacaka vakalotu ka lagata na "Meu Savasava Tu" Sere ni Lotu, naba 73).

"Na Cava Mada na iTokani Dina?"

tabana e 52: Sa rawa mo tekivu ena nomu taroga, na cava mada na itokani dina?

ENA NOMU VOSA

Era sa vakarautaki tu na *Liaona* kei na ivola tale eso ni Lotu ena vuqa na vosa ena languages.lds.org.

IULUTAGA ENA ILAVELAVE OQO

Na naba e tukuna tiko na imatai ni tabana ni vosa o ya.

Cakacaka ni kaulotu, 34, 39, 48, 52, 54, 60

Cakacaka ni valetabu, 7, 64, 38, 65, 80

Cakacakatabu Vakalotu, 18

iNuinui, 12

iTuvatuva ni Lotu, 61

iVakaraitaki, 48

iVakatagedegede, 42, 45

iVakatakila, 10, 46

iVol i Momani, 46

Jisu Karisito, 4, 18, 26

Koniferedi raraba, 8, 37

Masu, 18, 45

Matabete, 44

Matavuvale, 30, 65

Mate, 4, 12, 39

Na Solibula, 40

Papitaiso, 30

Reki, 37

Sakaramede, 18

Saumaki, 34, 54, 56, 60

Simici, Josefa, 66

Talairawarawa, 40, 42, 56

Tiko savasava, 42

Tomani tikoga, 59

Tucaketale, 4, 12, 26

Vakabauta, 48

Vakalesuimai, 66

Valetabu, 34, 62

Veika me liu, 40

Veiqaravi, 44, 70

Veisorovaki, 18, 26, 45

Veitokani, 9, 52, 54

Veivakaugeti, 36, 38

Veivakavulici, 8, 9, 30

Veiyalayalati, 7

Woodruff, Wilford, 81

Yalo Tabu, 10, 36

**Mai vei Peresitedi
Henry B. Eyring**
iMatai ni Daunivakasala
ena Mataveiliutaki Taumada

Sa Tucaketale o Koya

Na ivakadinadina ni sa dina sara na nona Tucaketale o Jisu Karisito sa ivurevure ruarua ni inuinui kei na gugumatua. Ka sa rawa ni yaco vakakina vua e dua ga na luve ni Kalou sa rawa. A yaco vei au ena dua na siga ni vulaikatakata ni June 1969 ena gauna a mate kina o tinaqu, ka sa vakatu mai kina ena veiyabaki tauoko oqo, ka na yaco tikoga me yacova niu sa raici koya tale.

Na rarawa mai na veitawasei lekaleka oqo a vakaisosomitaki vakatotolo sara ena marau. E a sega walega ni dua na inuinui ni dua na sota vata marautaki. Ena vuku ga ni sa vakatakila mai na Turaga e vuqa na ka vei ira na Nona parofita kei na vuku talega ni sa vakadeitaka vei au na Yalo Tabu ni sa dina na Tucaketale, au rawa ni raitayalotaka na totoka ni rairai ni noda sa na vakaduavatataki tale kei ira na noda lomani era sa savasava ka tucaketale mai:

“Ia sai ira oqo era na tucaketale me ra bula. . . .

“Ia sai ira oqo sa volai tu na yacadra mai lomalagi, io sa lewa na ka kecega mai kea na Kalou kei na Karisito.

“Ia sai ira oqo na tamata yalododonu era sa vakasavasavataki e na vuku i Jisu, na dautataro ni veiyalayalati vou; io sa liviraka na nona dra me sorovaki ira kina; io na isoro sa uasivi sara” (V&V 76:65, 68–69).

Ena vuku ga ni sa mai vorolaka kina o Jisu Karisito na ivesu ni mate, o ira kece na luvena na Tamada Vakalomalagi era sucu mai ki na vuravura oqo era na tucaketale ena yagodra ena sega tale ni mate. Ia na noqu kei na nomu ivakadinadina baleta na dina lagilagi o ya ena rawa ni kauta laivi na batigaga ni kena takali e dua na lewe ni matavuvale se itokani lomani ka vakaisosomitaki ena nanamaki rekitaki kei na veivakadeitaki tudei.

Sa solia kece vei keda na Turaga na isolisoli meda tucaketale, o ya na kena vakatikori na yaloda ki na yago sa sega kina na veika ca vakayago (raica na Alama 11:42–44). Ena ituvaki gone ka ramase o tinaqu, sa vagalalataki na

mawe ni balavu ni bula kei na gauna ni rarawa vakayago. Ena yaco mai qo vua vakakina vei keda ni sa isolisoli.

Ia kivei keda eda gadreva meda tiko tawamudu vata kei koya e dodonu me digitaka na veika e lavaki ki na duavata oqo me laki bula ena vanua rau tiko kina ena lagilagi na Tamada kei na Luvena sa tucaketale. Oqori ga na vanua e na laki tomani tawamudu kina na bula vakamatavuvale. Na ivakadinadina ni dina o ya sa mai vagumatuataki au meu sa mai rawata vakai au kei ira au lomana na ivakatagedegede cecere ni matanitu vakasilesitieli ena vuku ni sa cakacaka tiko ki na noda bula na Veisorovaki i Jisu Karisito (raica na V&V 76:70).

Sa solia vei keda na Turaga e dua na idusidusi e tiko ena masu ni sakaramede ena noda vakasaqara na bula tawamudu ka sa vuksi au ka rawa ni vuksi iko. Eda sa sureti kina meda vakavouya na noda veiyalayalati ni papitaiso ena soqoni ni sakaramede yadua.

Eda sa yalataka meda daunanuma tikoga na iVakabula. Na ivakatakarakara ni Nona solibula ena vuksa meda na vakavinavinakata na cecere ni isau sa mai sauma me vorolaka kina o Koya na ivesu ni mate, me solia vei keda na loloma vakalou, ka vakarautaka me vosoti na noda ivalavalaca kevaka eda sa digitaka meda veivutuni.

Eda yalataka me da maroroya na Nona ivakaro. Ni da wilika na ivolanikalou kei na nodra vosa na parofita era bula tiko ka vakarorogo vei ira na dauvunau vakauqeti vakayalo ena noda soqoni ni sakaramede ena vakavotuya vei keda na noda veiyalayalati meda cakava vakakina. Na Yalo Tabu ena vakavurea ki na noda vakasama kei na yaloda na ivakaro eda gadreva dina sara meda maroroya ena siga o ya.

Ena masu ni sakaramede, e yalataka tiko kina na Kalou me tala mai na Yalo Tabu me mai tiko vata kei keda (raica na Moronai 4:3; 5:2; V&V 20:77, 79). Au raica ni sa rawa vua na Kalou ena gauna o ya me solia vei au meu vakila ni vaka au sa vakatarogi tiko. E vakaraitaka vei au na veika

TAABA MAI YEI MATTHEW REIER, HE IS RISEN, MAI YEI DEL PARSON, KA ME KAKUA NI LAVETAKI.

au sa vakayacora e vakalomavinakataki Koya, niu sa gadreva dina na veivutuni ka meu vosoti, kei na yacadra kei na matadra na tamata e vinakata o Koya meu qarava ena Vukuna.

Ena kena vakayacori tikoga o ya, ena veiyabaki sa mai vuki na inuinui me dua na yalo ni loloma ka kauta mai e dua na

veivakadeitaki ni sa mai soli vei au na loloma vakalou mai na Veisorovaki kei na Tucaketale ni iVakabula.

Au vakadinadinataka ni o Jisu na Karisito sa tucaketale, na noda iVakabula, ka sa noda ivakaraitaki ka idusidusi uasivi duadua ki na bula tawamudu. ■

VEIVAKAVULICI MAI NA ITUKUTUKU OQO

Edodonu me da “vakamacalataka na ivakavuvuli ni vola tabu me [da] kila ka taurivaka ena [noda] bula” (1 Nifai 19:23). Sa rawa mo wilika na masu ni sakaramede, e tiko ena Vunau kei na Veiyalayalati 20:76–79. Ni wiliki oti na ivakavuvuli nei Peresitedi Eyring baleta na masu ni sakaramede, sa rawa mo sureti ira o vakavulica tiko mera vakasamataka na sala eso ena rawa me idusidusi kina ki na nodra bula na masu oqo ka vukea mera lesu mai ka laki bula vata tale kei na Tamada Vakalomalagi kei Jisu Karisito.

Nomu Veivakatarogi Vakai Iko kei na Kalou

Vakavulica o Peresitedi Eyring ni gauna eda vakarorogo kina ki na masu ni sakaramede, eda na rawa ni vakila ni da sa veivakatarogi tiko vakai keda yadua kei na Kalou. Oqo e tolu na ka e vakasamataka o Peresitedi Eyring. Sa rawa mo vola na veitaro oqo ena nomu ivolaniveisiga ka vakasamataki ira vakinatobu ena vei Sigatabu yadua ni vula oqo. Ni ko vakasamataka vakinatobu ka ciqoma na veivakauqeti

mai vua na Yalo Tabu, sa rawa talega mo vola oqori ki na nomu ivolaniveisiga.

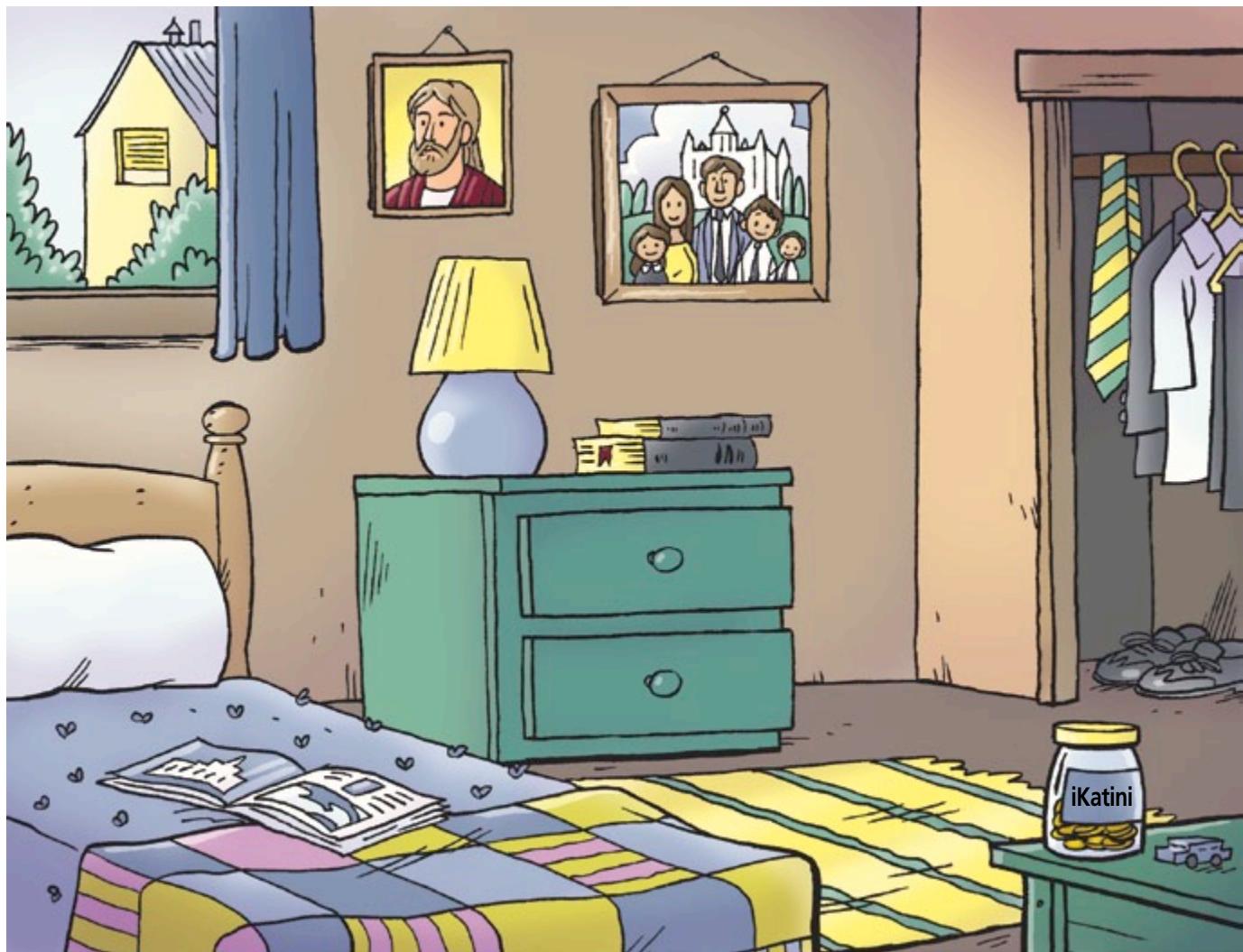
- Na cava beka na ka au sa cakava sa vakalomavinakataka kina na Kalou?
- Na veika cava meu na veivutunitaka se kere veivosoti kina?
- O cei beka e gadreva na Kalou meu laki qarava?

LALAI

Mo Dau Nanumi Jisu Tikoga

Esaga tiko o Jacob me “daunanum[a]” tikoga na iVakabula (V&V 20:77). Raica mada na loma ni

nona rumu. Na cava o raica rawa ena vukea me daunanumi Jisu tikoga kina o koya ?

Wilika ka masulaka na itukutuku ogo, ke gadrevi, mo veivosakitaka kei ira na marama o sikoua. Vakayagataka na taro me vuksi iko mo vaqaqacotaki ira kina na marama ogo me yaco na iSoqosoqo ni Veivukei me dua na tiki bulabula ni nomu bula vakai iko. Me ikuri ni itukutuku, gole ki na reliefsociety.lds.org.

Veiyalayalati ni Valetabu

Na veicakacaka vakalotu eda ci-qoma ena valetabu ena vakatara vei keda meda lesu tale vei Tamada Vakalomalagi ena dua na siga ena dua na isema vakamatavuvale e tawamudu ka da vakalougaatataki ena kaukauwa mai lomalagi e veiganiti vinaka kei na solibula kei na veisasaga yadua,¹ e kaya o Peresitedi Thomas S. Monson. Kevaka o se bera ni curuma na valetabu, sa rawa mo vakarautaki iko mo ciqoma na cakacakatabu vakalotu ni valetabu ena nomu:

- Vakabauta na Tamada Vakalomalagi, Jisu Karisito, kei na Yalo Tabu.
- Susuga cake e dua na ivakadinnadina ni Veisorovaki nei Jisu Karisito kei na kospeli vakalesui mai.
- Tokona ka muria na parofita bula.
- Me ganiti iko na ivolatara ni valetabu ena nomu bula savasava, rokova na Vosa ni Vuku, saumi ikatini vakadodonu, ka bulataka na ivakavuvuli ni Kalou.
- Solia na nomu gauna, taledi, kei na nomu iyau mo veivuke ena kena tarai cake na matanitu ni Kalou.
- Vakaitavi ena volai ni kawa ni matavuvale.²

E tomana o Peresitedi Monson na nona veivakavulici, “Ni da nanuma na veiyalayalati eda cakava e loma [ni valetabu], sa na rawarawa cake kina vei keda me da sotava na veivakatovolei ka da vakamalumalumutaka na veivakatovolei,”³

Mai na iVolanikalou

Vunau kei na Veiyalayalati 14:7; 25:13; 109:22

IDUSIDUSI

1. Thomas S. Monson, “Na Valetabu Savasava—E Dua na Bikeni ki Vuravura,” *Liaona*, Me 2011, 93.
2. Raica na *Luvequ Yalewa ena Noqu Matanitu: Na iTukutuku kei na Cakacaka ni iSoqosoqo ni Veivukei* (2011), 23.
3. Thomas S. Monson, *Liaona*, Me 2011, 93.
4. *Luvequ Yalewa ena Noqu Matanitu*, 34.
5. Sarah Rich, ena *Luvequ Yalewa Ena Noqu Matanitu*, 34.

Vakabauta,
Matavuvale,
Veivukei

Mai na Keda iTukutuku Makawa

“E sivia ni 5,000 na Yalodonu Edaidai era osota yani na Valetabu e Nauvoo ni oti na kena vakatabui. . . .

“Na igu, kaukauwa, kei na veivakalougaatataki ni veiyalayalati ni valetabu [era tokoni ira tu] na Yalodonu Edaidai ena nodra ilakolako [ki na ra], ena nodra [sotava] na batabata, na katakata, viakana, tauvimate, vakacala-ka, kei na mate,”⁴

Me vakataki ira e vuqa na marama ena iSoqosoqo ni Veivukei, a cakacaka o Sarah Rich ena valetabu. A qai kaya e muri o koya: “Kevaka me a sega na vakabauta kei na kila-ka ka soli vei keimami ena valetabu o ya ena veivakauqeti . . . ni Yalo ni Turaga, na neimami ilakolako ena vaka ni dua e rika yani ki na vanua butobuto. . . . la keimami vakabauta na Tamai Keimami mai Lomalagi, . . . ni keimami nanuma ni sai keimami na Nona tamata digitaki . . . , sa sega kina na rarawa, keimami nanuma me keimami reki ni sa yaco mai na neimami siga ni veisereki.”⁵

Na ilakolako ogo a sega ni nodra “rika yani ki na vanua butobuto” na marama yalodina ni Yalodonu Edaidai. Era a tokoni mai na nodra veiyalayalati ni valetabu.

Na Cava Meu Cakava?

1. Au sa dau laki sokalou tiko beka vakawasoma e na valetabu?
2. Au sa vakayaloqaqataki ira tiko beka na marama mera ciqoma na veivakalougaatataki ni valetabu?

VULICA VATA NA VOSA MAI NA KONIFEREDI

Ni da veisautaka na ivakarau ni noda raicalesu na koniferedi ena vakarabailevutaka na noda veivosakitaka vakamatavuvake na kosipeli.

Mai vei Greg Batty

Sa vakayabaki mai oqo na neitou marautaka tiko vakamatavuvale na wilika na ilavelave ni koniferedi, vakayadudua ena dua na gauna. Keitou tekivu, ena neitou soqoni vata ga mai ena teveli ka wilika e cake na tamata yadua e dua na parakaravu. Ia keitou a raica ni sa wiliki ga me tasevu yani, ka sega mada ni cegu me digovi mada na itukutuku.

Ena kena gadrevi me yaga vakkalevu na veika keitou wilika tiko, keirau a volia na veiwatini e dua na ilavelave ni tukutuku ni koniferedi me ratou yadua na lewe ni matavuvale ka tuvanaka na levu ni vosa e gadrevi me wiliki ena veimacawa me rawa ni wiliki taucoko kina ni bera na koniferedi raraba e tarava. Eso na macawa keitou dau wilika e dua na vosa, kei na macawa tale eso e dau rua, ia na tamata yadua me vulica na vosa ka makataka na tikina era taleitaka. Ena lotu vakamatavuvale keitou sa qai veivakavulici vakai keitou mai na wase sa makataki tu.

E ratou taroga na luvei keirau na veika e vakavurea na veivosaki, se keirau taro na veiwatini mai na veika keirau a vulica. Keirau vakamareqeta na nodratou vakamacalataka na gone na isau ni veitaro o ya, ka ratou wasea na veika sa vulici ena seminar, ena

lotu, se ena nodratou vuli yadudua. Sa laki yaco oqo me dua na sala cecere ni rogoce na neitou dui ivakadinadina ena gauna vakarautaki e marautaki, ka veivakacegui.

E totolo sara na neitou raica ni sa laki tuvanaki vakaoqo na neitou vuli ivolanikalou ena mataka lailai. Eso na siga keitou dau rawata ga e vica na tikina ka sa toboki keitou koso na gauna ena vuku ni veivosaki baleta na veitikina oqori kei na kena vakyacori ki na veika e yaco volivoliti keitou tiko.

Sa mai vakasinaiti na neitou veimataki lailai ena veivosaki, veidredrevaki, kei na duavata ni bera ni keitou gole yani ki na neitou dui cakacaka. E qaqaco vinaka tu na neitou ivakadinadina me baleta na ivakasala ni noda parofita o ya meda vuli ka masu vata ena veisiga. Sa mai mataliataki na neitou matavuvale ki na kena e yaco kina na vuli kei na veivaqaqacotaki vakai keitou. Na veika kece oqo sa isau ga ni kena gadrevi me rawati vakalailai cake tale mai na koniferedi raraba. ■

E vakaitikotiko o Greg Batty mai Utah, e Amerika.

VULICA KA VAKAYACORA NA ITUKUTUKU NI KONIFEREDI

"Mo ni nanuma tiko na veiitukutuku eda rogoce ena gauna ni koniferedi oqo ena tabaki ena mekasini na *Ensign* kei na *Liaona*. Au vakauqeti kemuni mo ni vulica na itukutuku, ka vakananuma na kedra ivakuvuvuli, ka qai bulataki ira ena nomuni bula.

*Peresidi Thomas S. Monson, "Na iTinitini ni Vosa," *Liaona*, Me 2010, 113.*

NA KEDRA BIBI NA ITOKANI VINAKA

Era na dauveivakauqeti sara vakau-
kauwa na itokani ki na noda itovo,
vakabibi vei ira na noda itabagone.

Era na vakauqeta na ivakarau ni nomu
vakasama kei na nomu itovo, ka rawa
sara ga mera vakadeitaka na ituvaki
mo na laki yacova. Ia ena gauna o
digitaki ira kina na itokani vinaka, “era
na yaco mera veivaqaqacotaki cecere
ka veivakalouqatataki vei iko. Era na
vukea mo tamata vinaka cake ka ra na
vakarawarawataka vei iko mo bulata-
taka na kospipeli i Jisu Karisito.”²

Ena tabana (52–53) ni ilavelave
oqo, e vakavulica kina o Elaine S.
Dalton, na peresitedi raraba ni Go-
neyalewa, na bibi ni nodra vakaqarai
na itokani vinaka ka meda vakakina.
E kaya o koya “ni noda saga meda
vakavinakataka cake e dua sa dua na
ivakarau ni veitokani dina.”

Ni tarai cake na veitokani ena
ivakavuvuli oqo ena vukei ira na
itabagone mera bulia kina e dua na
veimaliwai tudei vata kei na iwalewale
ni veivinakati e uasivita yani na noda
“vakaveitokani” wale tu ga ena veitu-
vaki ni veikilai vakatamata. Sa rawa
vei kemuni na itubutubu mo ni vukei
ira na luvemuni mera kila vakavinaka
na bibi mera sa dau itokani vinaka
ka digitaka na itokani vinaka era na
vakayaloqaqataki ira mera bulataka
tiko na kospipeli. Ena rawa ni veivuke
na vakatutu eso oqo.

Vakatutu ni Nodra Tuberi na iTabagone

- Vakasaqara vakamatavuvale, ena
ivolanikalou na kedra ivakarai-
taki eso na itokani vinaka. Me
veivosakitaki na yavuyaga cava

a qaqaco kina na veitokani
oqori. Raici rau mada o Tevita
kei Jonacani (raica na 1 Samuela
18–23), Ruci kei Naomi (raica
na Ruci 1–2), vata kei Alama kei
iratou na luvei Mosaia (raica na
Mosaia 27–28; Alama 17–20).³

- Raicalesu na wase ni itokani
ena *Me iSakisaki ni iTabagone*.
Wasea vei ira na gone na kena a
veivakauqeti ki na nomu bula na
veitokani. Sureti ira mera wasea
na nodra sa veivakauqeti se
vakauqeti ira na itokani.
- Wilika ena ilavelave oqo na
vosa nei Sister Dalton. Veivo-
sakitaka na inakinaki, a vaka-
routaka kina o luvena yalewa,
o Emi me vakasaqarai ira na
itokani vinaka. Vukei ira na
luvemuni mera tuvanaka na ma-
taqali itokani era vinakata mera
vakasaqara ka vakataka.
- Sa rawa mo dou lotu vaka-
matavuvale me wasei kina na
vakasama ni kena tarai cake
na veitokani, me vakataka na:
“Meda vakaitokani vinaka, ka
meda itokani vinaka. Vakaraitaka
ni ko dauveikauwaitaki dina
sara; mo matadredredre ka vaka-
raitaka vei ira ni ko kauwaitaki
ira. Dau yalovinaka ka dokai ira
na tamata kecega, ka tarovi iko
mai na vakalelewa se vosavaka-
cacani ira era tiko voliti iko.”⁴

Vakatutu baleta Nodra Tuberi na Gonelalai

- Ni ko sa itokani vinaka e oka
kina mo vukei ira na tamata. Wi-
likia na “Standing Up for Caleb”

IVOLANIKALOU BALETA NA VEITOKANI

Vakaibalebale 17:17; 18:24

Dauvunau 4:9–10

Maciu 25:34–40

Luke 22:32

Mosaia 18:8–9

ena *Liahona* ni Maji 2009 ka
veivosaki vata kei ira na luvemuni
baleta na sala e rawa ni ra
itovo vinaka kina vua e dua era
na sotava.

- Ena ituvaki kecega, eda na lewa
me da sa na mataqali itokani
cava. Lagata vata na “I’m Trying
to Be Like Jesus”⁵ ka qai tukuna
vei ira na luvemuni na sala e
rawa ni ra digitaka mera itokani
vakacava, vakataka na iVakabula,
ena veimataqali ituvaki eso. ■

IDUSIDUSI

1. *Me iSakisaki ni iTabagone*
(ivolailai, 2011), 6.

2. *Me iSakisaki ni iTabagone*, 8.

3. Raica na Jeffrey R. Holland, “Real Friendship,”
New Era, June 1998, 62–66.

4. *Me iSakisaki ni iTabagone*, 8.

5. Sere: “I’m Trying to Be like Jesus,” *Children’s
Songbook*, 78–79.

NA YALO TABU E VEIVAKACEGUI, VEIVAKAUQETI, KA VAKADINADINATAKA

Na isolisoli ni Yalo Tabu sa dua na veivakalougatataki cecere eda rawa ni ciqoma ena bula oqo, ni Yalo Tabu sa dau veivakacegui, veivakauqeti, veivakaroti, veivakasavasavataki ka dusimaki keda. Sa rawa me vakasinaiti keda ena “inuinui kei na loloma levu sara” (Moronai 8:26). E vakavulica o koya na “dina ni veika kecega” (Moronai 10:5). Eda na ciqoma na ivakatakila kei na isolisoli vakayalo ni Kalou mai vua na Yalo Tabu. Na kena bibi duadua, eda na ciqoma na ivakadinadina baleta na Tamada Vakaloma-lagi kei Jisu Karisito mai vua na Yalo Tabu.

Ni se bera na nomuni papitaiso, ko ni na vakila na Yalo Tabu ena veigauna eso. Ia mai na ciqomi walega ni isolisoli ni Yalo Tabu ni oti na nomuni papitaiso ena rawa mo ni marautaka kina na itokani tudei ni yalo Tabu, ni ko bula kilikili tiko. Na isolisoli oqo e

dau solia e dua na lewe ni Matabete i Melikiseteki ena veitabaki ni liga (raica na Cakacaka 19:6; V&V 33:15). Na vei Siga ni Vakacecegu e tarava, sa rawa mo vakavoutaka kina na nomu veiyalayalati ni papitaiso ena nomu kania na sakaramede ka ciqoma kina na veivakalougatataki ni Turaga me rawa kina ni “tiko ga kei [kemuni] na nona Yalo Tabu” (V&V 20:77).

Na Yalo Tabu e dau vakatokai talega me Yalotabu, na ikatolu ni Lewetolu Vakalou. E vakavulica o Parofita Josefa Simici: “Raica sa vakalewena ka vakasuina ko koya na Tamada; io sa vakayago me vaka na tamata; sa vakatale ga kina ko koya na Luvena; ia na Yalo Tabu sa sega ni vakalewena se vakasuina, raica sa yalo ga ka sa vaka na ibulibuli ni tamata. Kevaka me sega ni vakakina, ena sega ni rawa ni mai tiko vei keda na Yalo Tabu” (V&V 130:22).

“Io sa laivi ira na Yalo ni Turaga ni sa sega ni dautiko ko Koya e na vale dukadukali” (Ilamani 4:24), sa dodonu kina meda kilikili kaya me tiko kina vei keda o Koya. Eda na vakayacora oqo, mai na veika tale eso, o ya na vakasama savasava, bula voli ena dodonu, ka vakasaqara meda maroroya tiko na vunau. ■

Me baleta na ikuri ni itukutuku, raica na 2 Nifai 31:13, 17; 32:5; 3 Nifai 27:20; Moronai 10:5–8; Joseka Simici—Ai Tukutuku 1:70.

MEDA KAKUA NI VAKAWALENA NA ISOLISOLI OQO

“Me vaka na veisolisoli kecega, sa dodonu me ciqomi me rawa ni qai marautaki. Ena gauna e a tabaki kina na ulumu mai na ligadra na matabete mo vakadeitaki ki na Lotu, o a rogoca na vosa e a cavuti kina, ‘Ciqoma na Yalo Tabu.’ E sega ni kena ibalebale oqori ni sa na nomu itokani sara ga kina vakadua na Yalo Tabu. E vakasalataki keda na ivolanikalou ni na ‘sega ni veileti tiko kei na tamata’ (Vakateku 6:3). Ni da sa vakadeitaki, sa soli kina vei keda na dodonu ki na veitokani ni Yalo Tabu, ia na dodonu oqo eda na rawata ga mai na talairawarawa kei na bula kilikili e veigauna.”

Elder Joseph B. Wirthlin (1917–2008) ena Kuoramni i Apositolo Le Tinikarua, “Na iLoloma Tawatukuni Rawa,” Liaona, Me 2003, 28

**Ni da sa ciqoma na isolisoli
ni Yalo Tabu, eda na cakava
rawa e vuqa na ka meda
sureta kina na Nona veiva-
kauqeti ki na noda bula:**

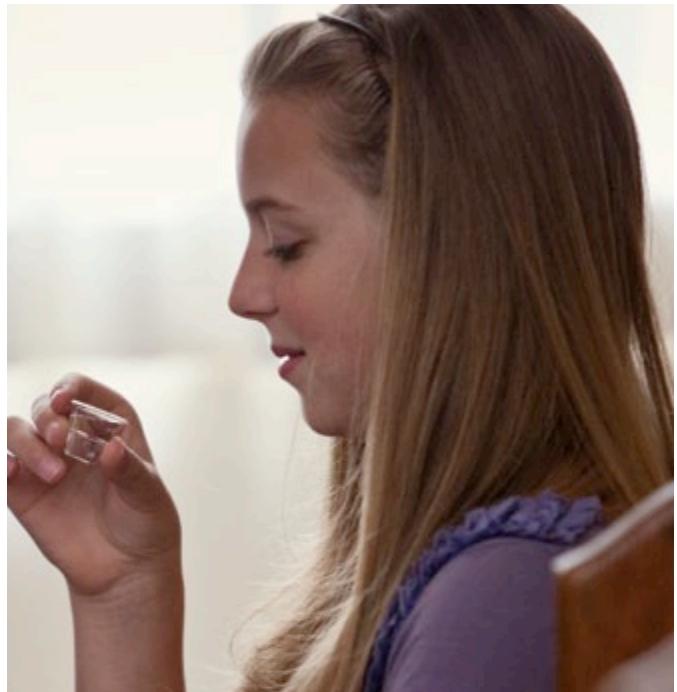
Masu.

Vulica na ivolanikalou.

Kilikili mo votai ena sakaramede.

ITARA MAIVEI CHRISTINA SMITH, EVE TUFF, CODY BELL,
KEI MATTHEW REIER

Sokalou e valetabu.

*Raica na veimataqali itukutuku
savasava, vosa kilikili, ka mo
vakasama dodonu.*

Mate KEI NA Bula

NODRA RAI NA PAINIA BALETA NA TUCAKETALE

Ena nodra ilakolako yani ki na ra kei Amerika o ira na saumaki vou mai ki na Lotu ena gauna e liu mera laki duavata kei ira na Yalododonu, era a sotava na mate ia era a vaqaqacotaki ena nodra vakabauta vou na kospeli vakalesuimai.

Oqo na itukutuku ni veika baleti ira na painia e vakaraitaka na nodra inuinui na Yalododonu, e sala vata kei na veivakavulici veivakacegui mai vei ira na imatai ni lima na Peresitedi ni Lotu.

Na Veika me baleta e dua na tama ni gone Yalododonu Edaidai mai Scandinavia ka mate na luvena gonetagane ena dua na ilakolako mai New York ki Utah ena 1866:

“Ena veivuke ni dua na itokani a keli kina na ibulubulu lailai ka buluti kina na yagona. Sa mai leqa na gonelailai oqo ena dua na mate veidewavi, era sega kina na mai reguregu, sega na kena soqo ni veibulu, sega na senikau, sega na sere ni lotu, sega na vosa ni veivakacaucautaki. Ia ni bera ni mai biubiu o tamana yalobibi a cabora e dua na masu ni veivakatabui lekaleka ena nona vosa ni vanua (vaka-Denmark) ka vaka: . . .

“Tamaqu Vakalomalagi: Ko ni a solia mai vei au na ravouvou lailai oqo—na cauravou vakamareqeti oqo, ia oqo ko ni sa mai kacivi koya lesu tale. E rawa beka mo ni vakadonuya me vakatikori toka ga eke na yagona me yacova

na mataka ni tucaketale. Me yaco ga na Nomuni lewa. Emeni.”

“Ni sa tucake mai sa qai cavuta na nona vosa ni veitatalata oqo:

“Moce mada, noqu Hans lailai lomani—noqu cauravou totoka.” Ia e vakala-ulu sobu ena mosi bibi ni yalona a yaloqaqa ga me tomana yani na ilakolako ki na itikotiko ni keba.¹

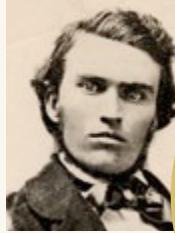
Peresitedi Josefa Simici (1805–44):

“E veivakacegui vei ira na yalarawawa, ni ra gole mai me ra laki talaca na watidra, tamadra, tinadra, luvedra se wekadra lomani, ni ra kila ni dina ga ni sa na vakatikori sobu na valetabu vakavuraura ka vuca yani, era na tucaketale ena iserau lagilagi tawamudu, me ra kua ni rarawa tale, kua ni vakaleqai tale, se ra mate tale, ia era na itaukei vua na Kalou ka itaukei vata kei Jisu Karisito,”²

Na vugoi Brigham Young o Joseph Watson Young (1828–73), ka a gole mai Igiladi ki Amerika ena 1853:

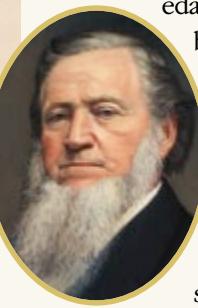
“Sa qai dua dina na ka vakamosi yalo meda buluta e dua ena wasa titobu ena lomaloma ni bogi ka lewevica wale era tiko kina. . . . E a sega ni dua na wekana e a vodo tiko se me dua mada ga me lolositaki koya vakavo ga e dua na itokani dauveiqaravi. Sai koya oqo na nodra inuinui vakamareqeti sara na kawa tamata sa mai cawadru tani vakasauri. A volitaka ka vakayalia na nona ka kecega na cauravou oqo me gole ki Saioni, ka maqusa na yalona ena nona namaka vakaidina na nona siga ni mataka, ia e sega ni kila ni na buluti na yagona vakavuravura ki na biau lelevu. Ia, a sega ni mate me vakataki ira sa sega na nodra inuinui, ni sa laki tiko vakacegu vua na nona Kalou, ka sa tauoko na nona vakadeitaka ni na tucaketale lagilagi ena nodra mataka na dodonu.”³

*iMawi:
Peresitedi
Brigham Young.
E Cake: Joseph
Watson Young.*

Peresitedi Brigham Young (1801–77):

“E butobuto loaloa na loma ni buca, ka vakaturubuto dina sara o mate! Ni da takali mai na bula oqo ka da vaka toka me bula vakayago, meda cabeta yani na bula [galala], eda sa na laki vulagi sara kina vakalevu! Sa rui buca loaloa ka butobuto! E ka vou vakalevu na sala oqo, ka da na dui curuma vakai keda. Meu kaya ga vei kemuni, na noqu itokani kei kemuni na taciqu, ka rawa wale ga ni dolavi me da raica na veika kecega, ka vakakina na noda laki sotava ka kila na veika e vuqa e muri, ni ka wale sara na vakaturubuto loaloa kei na buca butobuto, ni da na dau laki raica tale e muri, ka vakasamataka ni da sa kosova otu, na cava beka na vuna e rui yaga kina vakalevu ki na noqu ilakolako ni bula oqo, niu sa lakova mai na bula rarawa, na momosi ni yalo, na lolosi, na mavoa, kei na cudru kei na bula drakidrakita, meu lakova yani na bula kau na laki marautaka vakalevu sara, me vaka e rawa mai na bula ka sega ni vakavatukana, se vakayago,”⁴

E dua na turaga saumaki vou, kai Welesi o Dan Jones (1811–62), a soko vata kei Mrs. Williams kei na so tale na lewe ni Lotu ki Amerika ena 1849:

“O Mrs. Williams, mai Ynysybont volekati Tregaron [Welesil], sa torosobu sara tiko na ituvaki ni nona bula, ka sa laurai ni na sega ni dede na nona bula. . . . A kaya o koya ni ka dokai cecere duadua me bau yaco vua o ya na nona sa mai lewena na lotu dina ni Luve ni Kalou, ka sega ni bau rerevaka na yalona na bula tale ka dua ka sa mai vakadinadinataka na nona lotu na kena sa qaqaco cake tikoga vakalevu mai na kena e liu. . . . E dau vakasalataki rau vakabibi na luvena tagane me rau yalodina tikoga me yacova na mate me rawa kina ni rau tucakevata tale tale kei koya ena kena e vinaka cake. . . . E a bula vinaka sara tiko ena bogi taucoko o ya, ia ena

*iMatau:
Peresitedi John
Taylor E Cake:
Dan Jones.*

veimama ni va ena mataka ka dua sa mai takali kina ena vakacegu, ka matadredre toka na gusuna.”⁵

Peresitedi John Taylor (1808–87):

“Oqo e veivakacegui vei ira na colata na vakalokutaki ni nodra mate na itokani dredre, ni kilai ni da na sota vata tale kei ira! E veivakauqeti kece vei ira era bula ka vakamuria na ivakavuvuli dina ka sa vakaraitaki, e rawa ni vakabibitaki sara vei ira era sa voleka ni yacova na nodra icavacava ni ilakolako, ka ra a rarawa vakadede ka vosota me yacova na kena itinitini, ni ra kila ni sa voleka na vakaturicake, ka basika mai na bula vakabulai, ka bula vata kei ira era itokani vakadinati, ni sa oti na rarawa ni mate, ka da vakaotia na ilesilesi ka a solia vei keda na Tamada!”⁶

E dua na kai Denmark o Andrew Jenson (1850–1941), a biuvanua mai ka laki gole vata kei na ilawalawa ni qiqi nei Andrew H. Scott mai Nebraska, e Amerika ki Utah ena 1866:

“Ena gauna keimami sa raica kina na yagodra [na neimami ilawalawa ni ilakolako oqo] sa mai buluti ena qele, ena lekutu, keimami sa tagi taucoko, se luluvu sara; ena neimami vakasamataka ni keimami sa mai buluti ira na neimami daulomani ena kena ivakarau oqo, ni ra sa na gole yani vakadua na itokani kei na wekadra, ka sega na inuinui ni ra na sikova tale na nodra ivakavakacegu na nodra mate, ka sa dua na rarawa levu ka vakamosi yalo. . . . Ia ena laurai na nodra ibulubulu ena gauna sa uvuca kina o Keperieli na nona biukiula ena mataka ni imatai ni tucaketale. Era sa mai kacikaci toka ni cagi o ira era sa mai takali oqo ena nodra a gole tiko yani ki Saioni. Sa mai kacivi ira lesu i vale na Turaga ni bera ni ra yacova na nodra icavacava; era a sega ni vakadonui mera raici Saioni

*iMawi:
Peresitedi
Wilford
Woodruff. E Cake:
Andrew Jenson.*

e matanavotu; ia era na ciqoma na lagilagi ka yaco mera reki; era a mate ena nodra sasagataka tiko mera maroroya na nona ivakaro, ka ra sa na kalougata o ira era sa mate vua na [Turaga].”⁷

Peresitedi Wilford Woodruff (1807–98):

“Kevaka e sega na kospeli i Karisito sa na yaco me dua na ulutaga buwawa duadua beka me da na vakasamataka na veitawasei ena mate; ia ena gauna ga eda sa taura kina na kospeli ka vulica na ivakavuvuli ni tucaketale, sa na kau tani e dua na wase levu ni buwawa, na yaluma kei na rarawa ka dau kauta mai na mate. . . . Sa tu ena

mata ni nona vakasama ka sa vakararamataki tu na tamata ena tucaketale mai na mate, ka sa koto kina vua na yavu me vakacegu kina na yalona. Oqo na nodra itutu na Yalododonu Edaidai nikua. Eda sa kila tu, eda na sega ni tu ena butobuto ena vuku ni veika oqo; sa vakatakila vei keda na Kalou ka da kila na ivakavuvuli ni nodra tucaketale mai na mate, ka kauta mai na kospeli ni bula kei na tawa mate rawa.”⁸

Me rawarawa na kena wiliki, sa mai vakadodonutaki eso na kena sipeli, pagitueti, kei na matanivolelevu.

IDUSIDUSI

1. Robert Aveson, “Leaves from the Journal of a Boy Emigrant,” *Deseret News*, Mar. 12, 1921, 4:7; sa vakarautaki tu ena [lds.org/churchhistory/library/pioneercompanysearch](https://www.lds.org/churchhistory/library/pioneercompanysearch).
2. *Nodra iVakavuvuli na Peresitedi ni Lotu: Josefa Simici* (2007), 57.
3. Joseph W. Young, Journal, Mar. 6, 1853, Church History Library, Salt Lake City, Utah; sa tu ena initaneti ena mormonmigration.lib.byu.edu.

A biuti Igiladi yani o painia William Driver (1837–1920), me gole ki New York, e Amerika, ena 1866:

“A tauvimate bibi sara tiko o Willie, na luvequ lomani, ena bogi taucoko me yacova sara na 7:30 ena mataka lailai, ni sa mai vakacegui ena nona rarawa oqo. Me vaka-louגתataka na Kalou na yalona lomani. Na nona rarawa. A yaco me leqa o koya ni a ramusu na qiqi nei Mr. Poulter ena delana o St. Ann’s Hill, e Wandsworth, Surrey, Igiladi. Isa, sa dua na ka na levu ni noqu lolosi oqo. Isa Turaga, ni vuksi au ena nomuni kauku-uwa meu vosota rawa me vaka mai na ligamuni kau meu vakaukauwataki meu qaravi Kemuni vakaidina, kau meu

*iMatau:
Peresitedi
Lorenzo Snow.
E Cake: William
Driver.*

bula mada meu vakavakarau meu sotavi koya ena dua na vuravura ni marau ka vinaka cake sara vata kei ganena lomani, o Elizabeth Maryann, vakakina ena nondra tucaketale na dodonu meu na tiko kina meu sotavi rau.”⁹

Peresitedi Lorenzo Snow (1814–1901):

“Ena bula e tarava eda na vakayago e lagilalgi ka galala mai na tauvimate kei na mate. E sega tale ni dua na ka e totoka sara me vakataka na ituvaki ni tucaketale kei na lagilagi ni dua na tamata. E sega tale ni dua na ka e rairai vinaka me vakataka na noda laki ituvaki mai vakaoqo ka tiko vata kei keda mai kea o ira na watida kei na lueda kei na itokani.”¹⁰ ■

4. Nodra iVakavuvuli na Peresitedi ni Lotu: Brigham Young (1997), 303

5. “A Letter from Capt D. Jones to the Editor of *Udgorn Seion*, ena Ronald D. Dennis, *The Call of Zion: The Story of the First Welsh Mormon Emigration*, ilaveleve 2(1987), 164–65; sa vaka-rautaki tu ena mormonmigration.lib.byu.edu.

6. Nodra iVakavuvuli na Peresitedi ni Lotu:

John Taylor (2001), 57–58.

7. Andrew Jenson, iVolaniveisiga Okosi, 20, 1866, ena *Journal History of The Church of Jesus Christ of Latter-day Saints*, Oct. 8, 1866, Church History Library, Salt Lake City, Utah, 6; sa vakarautaki tu ena lds.org/churchhistory/library/pioneercompanysearch.

8. Nodra iVakavuvuli na Peresitedi ni Lotu: Wilford Woodruff(2004), 89–90.

9. Frank Driver Reeve, ed., *London to Salt Lake City in 1866: The Diary of William Driver* (1942), 42; sa vakarautaki tu ena mormonmigration.lib.byu.edu.

10. Lorenzo Snow, ena Conference Report, Okot. 1900, 63.

Mai vei Elder
Russell M. Nelson
Ena Kuoramu ni
iApositolo Le Tinikarua

Na iLesilesi kei na Cakacaka Vakalotu nei

JISU KARISITO

*Na ivakadinadina vinaka duadua ga ni noda dokai Jisu tiko
sai koya na noda vakatotomuria tiko na Nona ivalavala.*

Me vaka niu dua vei ira na “sa lesi me vunautaka yani na yaca i Karisito ki vuravura taucoko” (V&V 107:23), au vakabauta niu na veiqaravi vinaka cake sara o ya meu na vakavulica ka vakadinatinataki Koya. iMatai, au na rairai taroga vakakina na ka a taroga vei ira na Farisi: “A cava dou lewa ena vuku i Karisito? a luvei cei ko koya?” (Maciu 22:42).

E dau votu mai vakawasoma na taro oqo niu dau sotavi ira na iliuli ni veimatanitu kei na veimataqali matalotu. Eso era kaya ni o “Jisu sa dua na ivakavuvuli cecere.” Eso era kaya ni, “sa parofita ko Koya.” Eso era sega mada ga ni kilai Koya. E sega ni dodonu meda kurabui sara kina. E dina sara, ni vakatauvatani e vica walega na tamata e tiko vei ira na dina ni kospeli vakalesuimai sa tiko vei keda. Era lewe lailai sara o ira na lewe ni Lotu i Jisu Karisito ni Yalododonu Edaidai ena kedra maliwa o ira era kaya tiko ni ra sa Vakarisito.

A raica taumada o Nifai na keda ituvaki nikua ena vica na senitiuri sa oti.

“Au sa raica na isoqosoqo lewe ni lotu ni Lami ni Kalou, ia era sa lewe lailai ga . . . ; ia au raica ni ra sa tu talega e vuravura taucoko ko ira na isoqosoqo lewe ni lotu ni Lami, ko ira na nona tamata yalosavasava na Kalou, ia sa lewe lailai ga na lewena e dela i vuravura. . . .

“Ia koi au ko Nifai, au sa raica na kaukauwa ni Lami ni Kalou, ni sa curumi ira na lewe ni lotu ni Lami, kei ira talega na nona tamata ni veiyalayalati na Turaga ka ra sa veiseyaki tu e dela i vuravura; ia era sa vakaiyaragi ena yalododonu kei na lagilagi ni nona kaukauwa na Kalou” (1 Nifai 14:12, 14).

Na ivalavala dodonu o ya, na kaukauwa o ya, kei na lagilagi o ya—sa dina sara, na noda veivakalougatataki taucoko e vuqa—era yaco mai ena noda kila, talairawarawa, ka vakavinavinakataka ka lomana tiko na Turaga o Jisu Karisito.

Ena Nona gauna lekaleka ni tiko voli e vuravura, a rawata rawa na iVakabula e rua na inakinaki bibi sara. E dua o ya na Nona “inaki kei na lagilagi ni [Nona] cakacaka—io mera tucake tale mai na mate na tamata kecega, ka rawata na bula tawamudu” (Mosese 1:39). Na kena e dua tale a kaya vakamatata kina o Koya: “Niu sa solia e dua na ivakarau vei kemudou, mo dou kitaka me vaka kau sa kitaka oti vei kemudou” (Joni 13:15).

Na iseuvu ni Nona inakinaki eda sa kila tu o ya na Veisorovaki Oqo na imatai ni Nona cakacaka vakalotu cecere ena vuravura oqo. Kivei ira na lewe i Amerika

makawa, a vakamacalataka kina na Turaga sa tucaketale na Nona ilesilesi:

“Au sa lako mai ki vuravura meu kitaka na lomai Tamaqu, ni sa talai au mai ko Koya.

“A sa talai au mai ko Tamaqu meu mai laveti cake ena kauveilatai; ia au sa laveti cake ena kauveilatai, meu kauti ira mai kina na tamata kecega kivei au” (3 Nifai 27:13–14).

Ni tomana na Nona vunau, a vakaraitaka kina na ikarua ni nona inakinaki—o ya me noda dauvakaraitaki: “Ia dou sa kila na ka sa dodonu mo dou kitaka . . . ; ia na ka kecega dou sa raica niu sa kitaka, mo dou kitaka talega” (3 Nifai 27:21).

Na imatai ni Nona inakinaki au sa mai vakamacalataka ni sa Nona *ilesilesi*. Na ikarua ni Nona inakinaki au na vakamacalataka ni sa Nona *cakacaka vakalotu*. Meda raica vata mada na rua na gacagaca ni Nona bula—Nona ilesilesi kei na Nona cakacaka vakalotu.

Na iLesilesi nei Jisu Karisito—na Veisorovaki

Sa Nona ilesilesi na Veisorovaki Sa Nona duadua ga na ilesilesi oqo. A sucu mai vua e dua na marama kei na Tamana sa tawa mate rawa, sai Koya duadua ga ena solia ga vakai Koya na Nona bula ka taura lesu tale (raica na Joni 10:14–18). Na isau lagilagi ni Nona veisorovaki sa tawayalani ka tawamudu. Sa mai botei laivi na batigaga kei mate ka sa mai yalana kina na kena rarawataki na ibulubulu (raica na 1 Korinica 15:54–55). Sa kilai taumada tu mai na Nona itavi baleta na Veisorovaki ni bera mada ga ni Buli ko vuravura kei na Lutu. A sega ni baleta walega kena vakarautaki na tucaketale kei na nodra sega tale ni mate na kawatamata kecega, ia sa baleta talega na kena vosoti na noda ivalavalala ca—ena ilavaki sa vakayavutaka o Koya. Sa yaco kina na Veisorovaki me dolava na salatu me rawa ni da duavata tale kei Koya vata kei ira na noda matavuvale. Na kalougata oqo eda sa vakatoka me bula tawamudu e sa isolisoli cecere duadua ni Kalou ki na tamata (raica na V&V 14:7).

E sega tale ni rawa vua e dua me vaka-yacora na Veisorovaki. E sega tale ni dua na tamata, ena nona iyau kei na kaukauwa cecere duadua, me na vakabula rawa e dua na tamata—se nona bula mada vakai koya (raica na Maciu 19:24–26). Ka sega tale ni gadrevi se vakadonui e dua me liviraki na nona dra me vakabulai tawamudu kina e dua tale na tamata. Sa mai vakayacora o Jisu “ni sa cabori vakadua” (Iperi 10:10).

E dina ga ni a mai vakayacori na Veisorovaki ena gauna ni Veiyalayalati Vou, na veika a yaco ena gauna ni Veiyalayalati Makawa e tukuna vakavica na kena bibi. A soli vei Atama kei Ivi e dua na ivakaro me rau vakacabo isoro me “sa ivakatakarakara ni nona vakacabori Koya na Le Duabau Ga nei Tamada” (Mose 5:7). A Caka Vakacava? Ena vakadavei ni dra. Mai na veika rau sa sotava rau sa vakadeitaka kina na ivolanikalou ni “sa kena bula na yago na dra” (Vunau ni Soro 17:11).

Era sa kila vinaka tu na vuniwai ni gauna ga e tao kina na dra me drodro ki na dua na gacagaca, sa na yaco na leqa. Kevaka e vakataotaki me drodro na dra ki na yava, ena mate na yava o ya. Kevaka e tao na kena drodro ki na mona, ena mate na yasa ni yago. Kevaka ena sega ni drodro na dra ki na dua na gacagaca ni uto, ena rawa ni yaco na mate ni uto. Kevaka ena sega ni tarovi na dave ni dra, ena yaco na mate.

Sa vulica o Atama, o Ivi kei ira na itabatamata kecega e tarava ni gauna era vaka-davea kina na dra ni dua na manumanu, sa na tagutuvi kina na nona bula. Me baleta na nodra vakacabo isoro, e sega ni vinakati me *dua ga na* manumanu sa rawa. E dodonu me manumanu e ulumatua ka sega ni ca (raica, me kena ivakaraitaki ena, Lako Yani 12:5). Na veika lavaki oqo sa ivakatakarakara ni na laki vakacabori na Lami ni Kalou sa sega ni cala.

A soli vei Atama kei Ivi e dua na ivakaro: “Ia na veika kecega ko sa kitaka, mo kitaka ena yaca ni Luvena, ia mo veivutuni ka dau masu tikoga vua na Kalou ena yaca ni

YALEVA, RAICA NA LUVENA (STABAT MATER) / MAI VEI JAMES TISSOT © BROOKLYN MUSEUM, BROOKLYN, NEW YORK. VAKACURUMI: DROI NI MAI NA ENA WERE O KECISEMANI. MAI VEI CARL HEINRICH BLOCH

A sega ni
tekiu na
dave ni
dra ni iVakabula
me baleti ira na
tamata kecega
ena kauveilatai,
na vanua a mai
cava kina na rawa
ni Veisorovaki, ia ena Were
o Kecisemani.

Luvena” (Mosese 5:8). Vakateku mai na gauna o ya ki na taucoko ni gauna, sa tomani tikoga na vakacabo manumanu me dua na mataqali iyaloyalo ni kena laki yaco na Veisorovaki ni Luve ni Kalou.

Ena gauna sa mai yaco kina na Veisorovaki, na solibula cecere ka kena iotioti sa mai cava kina na lawa i Mosese (raica na Alama 34:13–14) ka sa tagutuvi kina na kena vakacobori tiko na manumanu me isoro, ka vakavulici kina e liu ni “sa kena bula na yago [e liu] na dra” (Vunau ni Soro 17:11). E vakamacalataka o Jisu na kena sa mai okati tiko na ivakarau ni vakacabo isoro makawa ki na Veisorovaki ka vakananumi ka vakatakarakarataki ena sakaramede.

Raica na kena tukuni tale tiko na bula, na lewe, kei na dra:

“Sa qai kaya vei ira ko Jisu, E dina, e dina, au sa kaya vei kemudou, kevaka dou sa sega ni kania na lewe ni Luve ni tamata, ka gunuva na nona dra, sa sega vei kemudou na bula.

“O koya sa kania na lewequ, ka gunuva na noqu dra, sa rawata na bula tawamudu; ia kau na vakaturi koya cake ena siga mai muri” (Joni 6:53–54).

Ena vuku ga ni Veisorovaki i Jisu Karisito, na tamata kecega—o ira talega sa vakabauta—era na vakabulai. A sega ni tekivu ni dave na dra ni iVakabula me baleti ira na tamata kecega ena kauveilatai ia ena Were o Kecisemani. A vakacolata Vua e kea na bibi ni ivalalava ca ni tamata kecega era mai bula eke. Mai na icolacola bibi oqo, a buntaka kina o Koya na dra ena veitiki ni yagona yadua (raica na V&V 19:18). Na rarawa ni Veisorovaki a mai vakacavari ena kauveilatai e Kalivari.

Na bibi ni Veisorovaki a vakamacalataka vakalekaleka o Parofita Josefa Simici. A kaya kina “Na yavu ni ivakavuvuli ni noda Lotu o ya na nodra ivakadinadina na iApositolo kei na Parofita me baleti Jisu Karisito, ni a mate, bulu, ka tucaketale ena ikatolu ni siga ka lako cake ki lomalagi; kei na veika kece tale eso e salavata kei na noda Lotu era sa tokona talega.”¹

Mai na lewa oqori kei na vakavinavinaka ceckia, au sa vakavulica ka vakadinadinataki Koya kina.

Na Cakacaka Vakalotu nei Jisu Karisito—na Dauivakaraitaki

Na ikarua ni inakinaki cecere tawayalani ni Turaga ena bula oqo o ya me idewadewa ni ivakaraitaki vei keda. Na ivakaraitaki ni Nona bula e tukuna tiko na Nona cakacaka vakalotu ena vuravura oqo. Era oka kina na Nona veivakavulici, vosa vakatautauvata, kei na vunau. E umani kina na

Nona caka mana, yalololoma, kei na Nona vosoti ira vakadede na luve ni tamata (raica na 1 Nifai 19:9). E solegi kina na Nona vakayagataka ena yalololoma na lewa ni matabete. E oka kina na Nona veivunauci vakadodonu ena gauna e vunauca kina nai valavala ca (raica na Roma 8:3) kei na gauna a vukica kina na nodra teveli na dauveivoli ena ilavo (raica na Maciu 21:12). E oka talega kina na Nona yvalorarawa. A vakalialiai, vakacacani, ka biu duadua tu mai vei ira na Nona tamata (raica na Mosaia 15:5)—ka a lawakitaki talega mai vua e dua na tisaipeli ka cakitaki mai vua e dua tale (raica na Joni 18:2–3, 25–27).

E dina ga ni totoka sara na Nona cakacaka vakalotu, era a sega ka se sega tikoga ni dua na ka vei Koya. E sega ni yalani na iwiliwili ni tamata era rawa ni muria na ivakaraitaki i Jisu. Na cakacaka vata vakaoqo era a cakava talega o ira na Nona parofita kei na iapostolo kei na so tale vei ira na Nona italai sa vakadonui. E vuqa sara era sa vosota na veivakacacani ena Vukuna (raica na Maciu 5:10; 3 Nifai 12:10). Ena noda dui gauna, eda sa kilai ira na tacida kei na ganeda era sa saga vagumatua sara tiko—ena gauna dredre mada ga eso—mera vakatotomuria na ivakaraitaki ni Turaga.

Sa vakatu oqori na kena ivakarau. Sa ikoya oqori na Nona inuinui vei keda. Sa kerei keda na Turaga meda vakamuria na Nona ivakaraitaki. Sa matata vinaka sara na Nona veisureti:

- “Ia a cava na ivalavala sa kilikili kei kemudou? . . . Mo dou vakataki au” (3 Nifai 27:27; raica talega na 3 Nifai 12:48).
- “Drau muri au mai, kau na qisi kemudrau mo drau gonedau ni tamata” (Maciu 4:19).
- “Niu sa solia e dua na ivakarau vei kemudou, mo dou kitaka me vaka kau sa kitaka oti vei kemudou” (Joni 13:15; raica talega na Joni 14:6).

Na ivolanikalou oqo kei na so tale vaka-oqo era a sega ni volai me vakatutu: Era sa ivakaro vakalou! Sa dodonu meda muria na Nona ivakaraitaki!

Me vakavotukana na noda gagadre meda muri Koya, ena rairai vinaka meda raica e lima na ivakarau ni Nona bula eda rawa ni vakatotomuria.

Loloma

Kevaka meu na taroga na itovo cava ni Nona bula mo na raica e liu, au vakabauta ni ko na kaya na ivakarau ni Nona loloma. Oqori ena oka kina na Nona yalololoma, lomavina, loloma, yalodina, veivosoti, loloma veivueti, lewa vinaka, kei na vuqa tale. E lomani Tamana kei Tinana o Jisu (raica na Joni 19:25–27). E lomana na Nona matavuvale kei ira na Yalododonu (raica na Joni 13:1; 2 Cesalonaika 2:16). E lomana na tamata ivalavala ca ka cata na ivalavala ca (raica na Maciu 9:2; V&V 24:2). Ka sa vakavulica vei keda na sala meda na vakaraitaka kina na noda lomani Koya. A kaya kina o Koya, “Kevaka dou sa lomani au, dou talairawarawa ki na noqu vunau” (Joni 14:15). Oti, meda qai vakamatatataka ni Nona loloma e sega ni *sega ni vakailavaki*, E kuria kina, “Kevaka dou sa talairawarawa ki na noqu vunau, dou na tiko ga ena noqu loloma; me vaka kau sa talairawarawa ki na vunau nei Tamaqu, ka tiko ga ena nona loloma” (Joni 15:10; raica talega na V&V 95:12; 124:87).

E dua tale na ivakaraitaki ni Nona loloma na noda iVakabula o ya na Nona veiqravi. A qaravi Tamana, ka qaravi ira na tamata era a bula ka cakacaka vata kaya. Ena sala ruarua oqo meda na muria kina na Nona ivakaraitaki. Me da na qarava na Kalou ka, “lako ena nona sala kecega ka lomani koya” (iVakarua 10:12; Josua 22:5; V&V 20:31; 59:5). Ka meda na lomani ira na noda neiba ka qaravi ira (raica na Kalatia 5:13; Mosaia 4:15–16 Eda na tekivu ena noda matavuvale. Na loloma titobu e vauca na itubutubu vei ira na lvedra e buli cake ena nodra qaravi ena loma ni nodra gauna ni vakararavi vakatabakidua. Ni toso na bula sa na yaco na madigi vei ira na gone gugumatua mera vakalesua ka vakaraitaka na loloma o ya mera qaravi ira kina na nodra itubutubu ni ra sa qase mai.

NA VUNAU ENA ULUNIVANUA, MAI VEI JAMES TISSOT; VAKACURUMI: DROINI MAINA NA KARISITO KEI KOYA NA CAURAU VUTUNIYAU, MAI VEI HEINRICH HOFMANN, LOLOMATAKA NA C. HARRISON CONROY CO.

Na ivakata-kilakila e kilai tani kina na Nona vei-vakavulici mai vei ira na qasenivilu kecega o ya ni vakatavulica na dina e tawamudu na kedra inakinaki. O Koya duadua ga ena rawa ni vaka-takila mai na noda inaki ni bula oqo.

Cakacakatabu Vakalotu

Na ikarua ni ivakarau ni nona bula ivakaraitaki na iVakabula o ya na Nona gumatuataka na cakacakatabu vakalotu. Ena gauna ni Nona cakacaka vakalotu e vuravura a vakaraitaka kina o Koya na bibi ni cakacakatabu vakalotu ni veivakabulai. A papaitosotaki mai vei Joni ena Uciwai na Joritani. A taroga vakakina o Joni, "Na cava na vuna?"

E vakamacalataka o Jisu, "Ni sa kilikili kei *keda* meda vakabauta vakaoqo na ivalavaladodonu kecega" (Maciu 3:15; vakamatatataki). E sega walega sa ka bibi sara na cakacakatabu vakalotu, ia sa ka bibi talega na ivakaraitaki e rau vakayacora o Jisu kei Joni.

E muri a qai tauyavutaka na Turaga na cakacakatabu vakalotu ni sakaramede. A vakamacalataka na ivakatakaraka ni sakaramede ka vakayacora na kena ivakaraitaki tabu vei ira na Nona tisaipeli (raica na Maciu 26:26–28; Marika 14:22–24; Luke 24:30).

A solia talega na ivakasala na Tamada Vakalomalagi baleta na cakacakatabu vakalotu. E kaya: "Sa kilikili mo sucu tale ena wai kei na Yalo Tabu, ka vakasavasavataki ena nona dra na noqu Le Duabau Ga; mo rawata kina na matanitu vakalomalagi, ia mo vakasavasavataki mai na nomu ivalava ca kecega ka vakalougatataki ni ko sa muria tiko na vunau ena bula oqo kei na bula sa bera mai, mo lagilagi kina ka sega ni mudu" (Mosese 6:59).

Ena gauna ni Nona cakacaka vakalotu e muri na Turaga, a vakatakilai mai na cakacakatabu vakalotu e cecere cake (V&V 124:40–42). Sa mai vakarautaka o Koya na cakacakatabu vakalotu oqo ena Nona valetabu savasava. Ena noda gauna oqo, sa na vakayacori na veivakasavasavataki, veilumuti, kei na vakaedaumeni vei ira na tamata yadua era sa vakarautaki ira tu vakavinaka (raica na V&V 105:12, 18, 33; 110:9; 124:39). Ena valetabu, sa rawa vua e dua na tamata me vauci vei watina, vei ira nona qase, kei ira na nona kawa (raica na V&V 132:19). O noda iVakavuvuli sa Kalou ni lawa kei na lewa (raica na V&V 132:18) Na nona raica vakatabakidua na cakacakatabu vakalotu sa tiki kaukauwa ni Nona ivakaraitaki vei keda.

Masu

Na ikatolu ni ivakarau ni ivakaraitaki ni cakacaka vakalotu ni Turaga o ya na masu. A masu o Jisu vei Tamana mai Lomalagi ka vakavulici keda talega ena masu. Eda na masu ga vua na Kalou na Tamada Tawamudu ena yaca ni Luvena, o Jisu Karisito, ena kaukauwa ga ni Yalo Tabu (raica na Maciu 6:9–13; 3 Nifai 13:9–13; Joseph Smith Translation, Maciu 6:9–15). Au taleitaka dina na Masu ni Veinanumi

cecere a vakayacora na Turaga ka volai tiko ena Joni, wase 17. Ena masu oqo e talauca na Luvena na yalona vei Tamana ena vukudra na Nona tisaipeli, ka dau lomani ira. Sa ivakaraitaki ni dua na masu e kaukauwa ka veilomani.

Kila-ka

Na ikava ni ivakarau ni ivakaraitaki ni Turaga o ya na Nona vakayagataka na Nona kila-ka vakalou. A vakamacalataki taumada, ni ra kaya e vuqa era sega ni Vakarisito ni o Jisu e ivakavuvuli cecere sara. E dina sara, ni vakakina o Koya. Ia na cava e duatani sara kina na Nona veivakavulici? E qasenivuli kenadau beka ena idinia, fika, se kila ka vakavuku? Me vaka ni Daunibulia na ka oqo kei na vuravura tale e so (raica na Moses 1:33), ni sai Koya ga sa rawa ni cakava. Se, o koya sa Dauvola na ivolanikalou, a rawa sara ga Vua me vakavulica vakavinaka sara na iwalewale ni volavola.

Na ivakatakilaka e kilai tani kina na Nona veivakavulici mai vei ira na qasenivuli kecega o ya ni vakatavulica na dina e *tawamudu* na kedra inakinaki. O Koya duadua ga ena rawa ni vakatakila mai na noda inaki ni bula oqo. Mai Vua duadua ga eda na vulica rawa kina na noda *bula taumada* kei na noda rawata na *bula sa bera mai*.

Ena dua na gauna a kaya o iVakavuvuli Cecere vei ira na dauvakatitiqa era vakarorogo tiko Vua ni sa tolu na ivakadinadina baleti Koya:

- Joni na Dauveipapitaisotaki
- Na veika vinaka sa mai vakayacora rawa o Jisu.
- Na vosa ni Kalou na Tamada Tawamudu (raica na Joni 5:33–37).

A qai vakarautaka o Koya na ikava ni ivakadinadina: “Dou sa vakasaqaqara ena iVola Tabu; ni dou sa nanuma dou sa rawata kina na bula tawamudu: ia na ivola oqo sa tukuni au” *Joni 5:39*.

Na vosa *nanuma* ena malanivosa o ya ena vaka me toka cala beka. Ia sa ka bibi sara ki na kena ibalebale e vinakata tiko o Jisu me vakaraitaka. Sa kila tu o Koya ni vuqa vei ira era vakarorogo tiko Vua era *nanuma* sara tikoga ni bula tawamudu e tiko ga ena ivolanikalou. Ia era cala. Na ivolanikalo duadua ga e *sega* ni solia rawa na bula tawamudu. E dina ni tiko na kaukauwa ena ivolanikalou, ia na kaukauwa oqo e lako mai vei Jisu Vakai Koya. Sai Koya *na* Vosa: *Logos*. Sa tu Vua na kaukauwa ni bula tawamudu, ni sa bula ko koya na Vosa, a rau sa tiko vata kei na Kalou ko koya na Vosa, a sa Kalou ko koya na Vosa” (*Joni 1:1*; raica talega na 2 Nifai 31:20; 32:3). Ia, ena vuku ga ni nodra vakaduiduile o ira era

vakatitiqataki Koya, a gole yani o Jisu ka laki vunauci ira: “Ia dou sa bese ni lako mai vei au, mo dou rawata kina na bula [tawamudu]” (*Joni 5:40*).

Sa rawa kina vua na iVakavuvuli me ubaleti keda ena Nona kila-ka cecere, ia e sega ni vinakata. E doka na noda galala ni digidigi. E gadreva meda rekitaka na noda kila ga vakai keda. E vakayaloqaqataki keda meda veivutunitaka na noda ivalavala ca. E vakadonuya meda sotava na galala e yaco mai ena noda talairawarawa vakai keda ki na Nona lawa vakalou. Sa dina sara, na sala e vakayagataka kina o Koya na Nona kila-ka sa ivakaraitaki cecere vei keda.

Vosota

Na ikalima ni ivakarau ni cakacaka vakalotu ni Turaga o ya na Nona yalodina me vosota ki na ivakataotioti. A sega mada vakadua me lako tani mai na Nona itavi. E dina ga ni a sotava o Koya na rarawa eda sega ni vakamacalataka rawa, ia a sega ni dro. Mai na veivakatovolei dredre sara a vosota rawa ki na icavacava ni Nona itavi: me sorovaka na nodra ivalavala ca na kawatamatata kecega. Na iotioti ni Nona vosa ni rube tu ena kauveilatai, “Sa ot!” (*Joni 19:30*).

Noda Vakayacora ena Noda Bula

Sa rawa meda vakayacora na lima na ivakarau oqo ni Nona cakacaka vakalotu ki na noda dui bula. Sa dina sara ni ivakadinadina vinaka duadua ni noda dokai Jisu o ya meda vakatotomuri Koya.

Ena gauna eda sa kila kina o cei o Jisu kei na veika sa cakava vei keda, sa rawa meda kila vakavinaka kina, ki na kena cecere duadua, na inaki ni imatai ka ivakaro cecere: “Ia mo lomani Jiova na nomu Kalou e na lomamu taucoko, kei na yalomu taucoko, kei na nomu nanuma kece, kei na nomu kaukauwa kece” (*Marika 12:30*). Sa kena ibalebale, na veika kecega eda vakasamataka ka cakava ka cavuta me sa idole tiko ni noda lomani Koya kei Tamana.

Tarogi iko mada, “E dua beka au lomana cake vakalevu mai vua na Turaga?” Oti mo qai vakadutaitaka vata na kena isau ki na ivakarau oqo sa tuvanaka tu na Turaga:

- “O koya sa loloma vakalevu vei tamana se tinana ka vakalailai vei au, sa sega ni yaga vei au.”
- “Ia ko koya sa loloma vakalevu vua na luvena tagane se na luvena yalewa ka vakalailai vei au, sa sega ni yaga vei au.” (*Maciu 10:37*).

Na *lomani* ira noda matavuvalle kei na itokani, se vakacava sara na kena levu, ena bibi cake ga ke yavutaki tiko

Na ivaka-
raitaki ni
bula ni
*Turaga e tukuna
tiko na Nona caka-
caka vakalotu ena
vuravura oqo. Era
oka kina na Nona
veivakavulici, vosa
vakatautauvata,
kei na vunau. E so-
legi kina na Nona
vakayagataka ena
yalololoma na
lewa ni matabete.*

ena nomu lomani Jisu Karisito. Na loloma vakaitubutubu ena vakaibalebale cake ena bula oqo kei na kena e tarava ena Vukuna ga. Na veimaliwai ni loloma taucoko ena vakatorocaketaki mai Vua. Na noda lomana na Tamada Vakalomalagi kei Jisu Karisito ena vakarautaka na veivakaramataki, veivakauqeti, kei na veimuataki mera lomani na tamata ena sala e vinaka cake.

Na *cakacakatabu vakalotu* e veivakarautaki meda raica vakatabakidua na veiqaravi e tawamudu na kedra yaga. Mera raica na itubutubu na cakacakatabu vakalotu cava e tarava me vakayacori ki na gone yadua. Mera vakasamataka na dauveituberi ni vuvale e dua na cakacakatabu vakalotu ena tarava e gadrevi ki na matavuvale era qarava tiko.

Na ivakaraitaki ni *masu* ni iVakabula e vakavotuya vei keda ni masu ni tamata yadua, masu vakamatavuvale, kei na masu ni sasagataki tiko ni noda ilesilesi ena Lotu me sa na tiki ni noda bua. Na noda kila ka vakayacora na lewa nei Tamada ena solia vei keda na kaukauwa vakayalo cecere kei na yalonuidei (raica na V&V 121:45). Eda sa gadreva ga meda tiko e yasa ni Turaga.

Na noda *kila na* “veika sa yaco dina tiko kei na veika ena yaco dina mai” Jekope 4:13) ena rawa meda vakayaco-ka ena ivakavuvuli kei na vunau dina. Na kila-ka oqori ena laveta cake na ivakatagedegede ni noda itovo. Na vakaya-co-ka ena dau rawa ni muataki ena gagano kei na luluvu ena dau vakaisosomitaki ena cakacaka e kovuti tu ena inaki kei na dodonu.

Na ibalebale ni da sa yalodina meda *vosota ki na ivaka-taotioti* o ya eda na sega ni kerea meda vakacegui mai na veikacivi ni veiqaravi. Sa kena ibalebale ni da na gugumata cake meda sasagataka e dua na inaki yaga. Sa kena ibalebale ni da na sega ni vakanadakuya e dua na daulomani sa lako sese. Ka sa kena ibalebale ni da na vakamareqeta tikoga na noda veimaliwai tawamudu vakamatavuvale, ena gauna dredre mada ga ni tauvimate, vakaleqai, se mate.

Sa noqu masu ena vu ni yaloqu taucoko me na vakayaco veisau ki na nomu bula na veivakauqeti veivakavoutaki ni Turaga. Sa rawa me vakalougtataki keda yadudua ena gauna oqo ka tawamudu na Nona ilesilesi kei na cakacaka vakalotu. ■

Mai na dua na vunau vakalotu ena 18 ni Okosita, 1998, ena Brigham Young University Me baleta na kena Vakavalagi, gole ki na speeches.byu.edu

IDUSIDUSI

1. *Nodra iVakavuvuli na Peresitedi ni Lotu: Josefa Simici* (2007), 240.

Macawa ni Siga ni Mate

Sa mai vakayacora na noda iVakabula o Jisu Karisito na Veisorovaki—ka oka kina na Nona vakararawataki mai Kecisemani, Nona Rube ena Kauveilatai mai Kolikoca, kei na Nona Tucaketale mai na ibulubulu—ena iotioti tiko ni macawa ni Nona bula.

Ena Matabose mai Lomalagi ni bera ni buli ko vuravura, a vakaraitaka na Tamada Vakalomalagi na Nona ituvatuva baleti keda, na Luvena. Eda a kaila ena reki ena gauna sa digitaki Jisu Karisito kina na Tamada Vakalomalagi me mai vakayacora na ituvatuva ni veivakabulai (raica na Jope 38:7 kei na Eparama 3:27). A sucu mai vei Meri e Peceliema, ka bula voli o Jisu ena bula sega ni cala. Ena vuku ni Nona Veisorovaki, sa rawa kina vei keda meda laki bula vata tale kei na Tamada Vakalomalagi ka ciqoma na bula tawamudu. Ena lesu tale mai o Jisu Karisito ena kaukauwa kei na lagilagi me mai bula voli e vuravura ena gauna ni Mileniumi, ka na tu o Koya me Turaga ni Lewa ni tamata kecega ena iotioti ni siga.

Oqo na iyalojalo mai na vidio ni iVola Tabu e vakatakarakarataka tiko na iotioti ni macawa ni Nona bula na iVakabula. Sa rawa mo wilika na tiki ni ivolanikalou era sa volai tiko me baleta na iyalojalo yadua. Me baleta na itukutuku taucoko ni veika a yaco, mo rai ki na ituvatuva ni va na Kospeli ena Bible Dictionary se iDusidusi ki na iVolanikalou. Era sa vakarautaki tu na vidio ni iVola Tabu ena biblevideos.lds.org.

*Ena ikalima ni siga ni
bera na Lako Sivia, a
vodoka yani o Jisu e
dua na asa me vaka
sa parofisaitaki tu
mai. Era sa kilai Koya
na tamata ni sa nodra
Tui, ka ra kailavaka
“Osana,” ka ra tevuka
na nodra isulu kei
na drauniniu ena
qeleva ena mata ni asa.
(Raica na Maciu 21:
1–11; Marika 11:1–11;
Sakaraia 9:9.)*

*Ena ikarua ni gauna ena Nona cakacaka vakalotu e vuravura, a vakasava-savataka kina o Jisu na loma ni valetabu. “A noqu vale ena vakatokai me
vale ni masu; ia dou sa cakava me nodra qara na daubutako,” a kaya vei ira
na dauveisau ilavo (Maciu 21:13). Era sa qai lako mai Vua ena valetabu e so
na tamata mataboko kei na lokiloki, ka sa vakabulai ira. Ia ni ra sa raica ko
ira na bete levu kei ira na vunivola na Nona cakamana, era sa cudru sara ka
saga mera vakamatei Koya. (Raica na Maciu 21:12–17; Marika 11:15–19.)*

*A lomasoli o Jisu Karisito, na Luvena e
Duabau Ga na Tamana, me gole mai ki
vuravura me vakabulai ira na tamata
kecega mai na Lutu. (Raica na 1 Nifai
11:16–22, 26–33; Alama 7:10–13.)*

Ena loma ni macawa taucoko, a cauraka kina na i'Vakabula eso na Nona vunau taleitaki duadua, oka kina na Nona veivakavulici baleta na nona ilavo lailai na vada. (Raica na Marika 12:41–44; Luke 21:1–4.)

Ena Were o Kecisemanī, a tekiduru na i'Vakabula ka masu, na Nona rara wataka na ivalavalā ca kei vuravura a vavuna me "sautaninini e na mosi ni veivakararawataki ko ya, ka bunotaka na dra, ka sa yaluma sara kina na yago[na] kei na yalo[na]" (V&V 19:18).

Era sa totolo mai o Jutasa Isikaritoi kei na ilawalawa vakaiyaragi mera mai vesuki Jisu, era sa qai lako tani taucoko na tisaipeli mai vua na Turaga ka dro yani. (Raica na Maciu 26:36–56; Marika 14:32–50; Luke 22:39–53.)

Ena gauna ni iotioti ni vakayakavi, a yalataka kina o Jisu vei iratou na Nona iapositolo ni ratou na ciqoma na Dau-veivakacegui, se Yalo Tabu, ena gauna sa gole kina o Koya. A vakavulica me ratou daunanumi Koya ni votai vei iratou na sakaramede. Ni sa yakavi mai, a laki cabora o Jisu na Masu ni Veinanumi, ena Nona masulaka me ratou na duavata na tisaipeli. (Raica na Maciu 26:17–30; Marika 14:12–26; Luke 22:14–32; Joni 13–17.)

Ni oti na veilewai butobuto kei na kanakuita voravora, a soli Koya o Jisu Karisito me rube ena kauveilatai, me vakayacora kina na "ilutua ka ioti-oti ni soro" me rawa kina ni ra vakabulai taucoko na luve ni Kalou (raica na Alama 34:14–15). Ni bera ni lulu na karobo, era a tukuca sobu na yagoi Jisu o ira na Nona ilawalawa mai na kauveilatai, daramaka Vua na isulu lineni kei na ivakaboi, ka vakotori Koya ena ibulubulu. (Raica na Maciu 27; Luke 23; Marika 15; Joni 19.)

Ni sa kida mai na mataka ni Sigatabu, era yaco yani ki na ibulubulu o Meri Makitala kei na so tale na marama yalodina mera laki lumuta na yagoi Jisu. E ra raica ni sa vaqiqici laivi tu na vatu ka rau tukuna mai e rua na agilosи na itukutuku rekitaki: "Sa sega eke ko koya: sa tu caketale" (Maciu 28:6). Sa mai valuta na iVakabula sa tucaketale na mate vakayago ka sa rawa kina vei keda yadudua meda na bula tale: "Ni sa qai mate kecega ena vukui Atama, ena vakabulai kece talega e na vukui Karisito" (1 Korinica 15:22.) (Raica na Maciu 28; Marika 16; Luke 24; Joni 20). ■

Vukei Ira na Gone

MERA VAKAVAKARAU KI NA PAPITAI SO

Mai vei Jessica Larsen kei Marissa Widdison

Mekasini ni Lotu

Na gauna ni gone sa draki ni sevutaki ni veika rekitaki. Na isevu ni gauna me vodoki na basikeli, gole ki vuli, se vakatovolea e dua na kakana vou ni oqo e vica wale na isausauvou talei e bulia cake na bula ni dua na gone. Sa noda na qase na madigi meda vukei ira yani na gone ena salatu ni kune-ka-vou. Sa noda vakakina na qase ena Lotu, na madigi meda vukei ira mera tubu cake ena kospelii (raica na V&V 68:25). Na cava e rawa ni da cakava me yaco na nona papitaiso e dua na gone—na isevu ni veiyalayalati e vakayacora e dua na tamata vua na Tamada Vakalomalagi—me ka totoka ka vakaibalebale cake vakalevu?

“Sa inaki taumada ni Lotu oqo me vakavulici ira na itabagone: tekivu e vale ka tarava yani ena lotu,” e vakavulica o Peresitedi Boyd K. Packer.¹

Ena ivakaraitaki e tarava, era wasea tiko kina na itubutubu na sala era sa vakarautaki ira tiko kina na luedra me baleta na nodra cakacakatabu vakalotu kei na veiyalayalati ni papitaiso kei na vakadeitaki.

Eda Tekivu Ni Ra se Gone

“Na gauna sa yabaki vitu kina e dua na gone me sa gauna ni marau,” e kaya o Lori, e va na luvena. O koya kei watina rau dau vakavulici iratou na luedrau na veika baleta na papitaiso mai na siga ratou se qai sucu kina. Ia, na gauna sa yabaki vitu kina e dua, sa na tekivutaka sara na matavuvale me vakavakarau sara vakamatata. Era na taura na lesioni ni lotu vakamatavuvale ena veivula ena duidui ni ulutaga e sema ki na papitaiso me vakataka na veiyalayalati kei na ivakaraitaki i Jisu.

E kaya o Lori ni lesioni ena vula ni ikawalu ni nodratou siganisucu na gone e dau veivakalomavinakataki. E vakaraitaka na isulu e ratou a dara na gone ena gauna ni vakatoka yaca kei na veivakalougatataki, ka dau talanoataka na siga a vakayacori kina na cakacakatabu vakalotu o ya.

“Sa dua dina na gauna uasivi duadua me raici vaka tabakidua kina na veivakalougatataki ni veiyalayalati ni

valetabu,” e kaya o Lori. “Keirau dau raica me vakavulici ni digidigi mo papitaiso sa imatai ni kalawa mo vakavakarau ki veivakalougatataki ni valetabu.”

Keitou Dau Vakayacora me sa Cakacaka ni Matavuvale

E vakatura o Monica, e va na luvena, mera vakaitavitaki na gone qase cake mera vukei ira na tacidra gone mera vakavakarau ena kena gauna kece e rawa kina vei ira.

“Ena dauveivakauwataki dina ni ra rogoca na tacidra se ganedra mera soli ivakadinadina se wasea na veika era sa

sotava,” e kaya. E tomana o Lori ni so na gauna era dau kerei ira na gone era vakarau papitaiso tiko mera vakavulica vei ira na tacidra gone na veika era sa vulica rawa.

Keitou Dau Vakayagataka me iYaya ni Cakacaka ni Kaulotu.

Ni sa yabaki walu na luvei Daniela yalewa, sa kila sara ni na vinakata o luvena mena wasea na nona siga ni papitaiso vei ira na nona itokani era sega ni lewe ni Lotu. Sa qai mani veisureti yani na nodratou matavuvale vei ira na itokani e koronivuli kei na itikotiko e kea ki na papitaiso

nei Allison. Era a kerei na itokani oqo mera kauta tiko mai na nodra tiki ni iVola Tabu taleitaki ki na papitaiso. Ni sa otu na papitaiso, a toqa sara o Allison na veitikina oqo ki na nona ivolanikalou vou ka vola ena maliwa e loma na yacadra na nona itokani.

“Sa dina sara, keitou a vakaitavi sara ga vakamatavu-vale, ena siga o ya. Ia keitou a laivi koya tu vata kei ira na itokani ni oti o ya ka tukuna vei ira na veika a vakila,” a kaya o Daniel. “Sa qai dua dina na gauna vakalomavinaka me keirau raica ni sa ivakaraitaki vinaka o luvei keirau.”

Keirau Vakatovotovotaka na Veivakatarogi nei Bisopi

E nanuma lesu o Kimberly, na marama tinadra na gone era sa yacova tiko yani na yabaki ni papitaiso, na nona gole yani ki na valenivolavola nei bisopi ki na nona veivakatarogi ni papitaiso ena gauna sa yabaki walu kina. “Au sa taqaya sara ga!” E kaya o Kimberly.

Ia oqo sa saga o koya me raica me ratou kakua ni yalo taqaya na luvrena. Rau sa qai vosa vakaveiwatini vei iratou na gone baleta na veivakatarogi ni bisopi ka tarogi iratou baleta na papitaiso ena dua na kena ivakatovotovo e tautauvata kaya. Na veivakatarogi oqo e sega walega ni vakatakilai vei iratou na gone na iwalewale ni veivakatarogi—rau a vakayaloqaqataki iratou talega na gone me ratou vakasamataka vakinabu na ibalebale ni veiyalayalati ni papitaiso ki na nodratou bula.

E Tu Vei Keda e Dua na iSolisoli Vakasakiti

Era maqusa sara na itubutubu oqo mera tukuna ni ra sega ni se cakava e dua na ka uasivi cake me ra vakarautaki na luedra ki na papitaiso kei na vakadeitaki, ia e vuqa vei ira era vakayagataka na vosa “taucoko” kei na “tudej” me vakamacalataki kina na lesioni era sa vakavulica ena veiyabaki. “Keirau raica sara ga me ratou kila vakinaka na luvei keirau ni oqo e dua na ikalawa bibi ki na nodratou bula, ka sa ka dina sara,” e kaya o Kimberly. “Keirau dau raica me keirau sara ga e vakarautaki iratou, ka sega ni nuitaka tikoga me ratou veivakavulici tikoga na qasenivilu ni Lala.”

Sa qai soli mai na noda madigi totoka meda vukei ira na gone eda lomana me ra vakavakarau ki na nodra papitaiso kei na vakadeitaki! Ni da vakayacora ena masumasu, ena tiko vata kei keda na Turaga meda bulia cake na vakayaco veiyalayalati me dua na yavu kaukauwa ni tubu vakayalo ki na veisiga ni mataka. ■

Na draunipepa e rua e tarava ena sauma tiko na nodra taro na gone baleta na papitaiso kei na vakadeitaki.

IDUSIDUSI

1. Boyd K. Packer, “Teach the Children,” *Liaona*, May 2000, 16.

Kilai Vakavinaka na Papitaiso

Mai Vei Marissa Widdison

Mekasini ni Lotu

O cei ena papitaisotaki au?

O koya mena papitaisotaki iko e dodonu me lewe ni matabete—na kaukauwa me cakaka ena yaca ni Kalou. Ena gauna sa gadreva kina o Jisu me papitaisotaki, a gole vei Joni na Dauveipapitaisotaki, ni tiko vua na mata-bete (raica na Maciu 3:13).

O koya mena papitaisotaki iko ena kerea na veivakadonui mai vei nomudou bisopi se peresitedi ni tabana.

E dodonu beka meu na tabadro-muci e wai meu papaitaiso kina?

A papitaiso o Jisu ni a tabadro-muci, ka kena ibalebale ni a dromuci taucoko e loma ni wai ka lamata cake tale mai (raica na Maciu 3:16). Oqori na ivakarau mo na papitaiso kina. Na papitaiso vaka-oqo e vakavotuya vei keda ni da sa biuta vakadua na noda bula makawa ka tekivuna e dua na bula vou e soli taucoko ki na qaravi Kalou kei ira na Luvena.

Na veika cava au na yalataka niu sa na papitaiso?

Ni ko sa papitaiso, ko sa vayacora e dua na veiyalayalati, se iyayala veidolei, kei Tamada Vakalomalagi. Ko sa na yalataka Vua ni ko na cakava na veika eso, ka sa yalataka kina o Koya me na vakalougatataki iko. Na veiyalayalati oqo e tukuni tiko ena masu ni sakaramede e dau cavuti tiko ena vei Sigatabu yadua (raica na V&V 20:77–79). O yalataka:

- Mo daunanumi Jisu karisito.
- Mo maroroya na Nona ivakaro.
- Mo taura vei iko na yaca na Karisito, ka sa kena ibalebale mo vakaliuca kina nomu bula na Nona cakacaka ka cakava na veika e vinakata o Koya ka sega ni ka e vinakata o vuravura.

Ni ko maroroya tiko na yalaya oqo, sa yalataka tu na Tamada Vakalomalagi ni na tiko vata kei iko na Yalo Tabu ka na vosoti na nomu ivalavalala ca.

Na cava na Yalo Tabu?

Na isolisoli ni Yalo Tabu sa dua vei ira na isolisoli talei dina nei Tamada Vakalomalagi. Ena sega ni taucoko sara na nomu papaitaiso e wai me yacova ni ra sa vakalouga-tataki iko o ira na lewe ni Matabete i Melikiseteki mo ciqoma kina na Yalo Tabu (raica na Joni 3:5).

Na Yalo Tabu e dua vei iratou na Lewetolu Vakalou. E vakadinadinataka na Tamada Vakalomalagi kei Jisu Karisito ka vukei keda meda kila na veika dina. E vukei keda meda kaukauwa vakayalo. E vaka-roti keda baleta na veika rerevaki. E vukei keda meda vuli-ka. Sa rawa me vukei keda na Yalo Tabu me da vakila na loloma ni Kalou.

Ni ko sa vakadeitaki mo sa lewe ni Lotu, sa na rawa me tiko vata kei iko ena veigauna na Yalo Tabu ke-vaka o digitaka tiko na ka dodonu.

Na cava e dodonu kina meu qai papaitaiso niu sa yabaki walu?

E vakavulica na Turaga ni sega ni dodonu mera papaitaiso na gonelalai me yacova ni ra sa qase cake mera kila kina na vinaka mai na ca, o ya ni ra sa yabaki walu me vaka e tukuna na ivolanikalou (raica na Moronai 8:11–12; V&V 29:46–47; 68:27).

Mai vei Elder
Jairo Mazzagardi
Ena Vitusagavulu

Vagolei ki Valetabu

E vuqa vei ira na tamata vinaka, na valetabu e veivakauqeti vakayalo ka rawa ni curuma vakatotolo sara na yalo ni tamata.

Ni bera niu mai kacivi meu lewe ni iKarua ni Kuoramni Vitusagavulu, keirau a veiqravi tu vakaveiwatini ena vica na yabaki ena Valetabu mai Campinas kei São Paulo Brazil. Ena valetabu ruarua oqo, au dau kurabuitaka tu na nodra vakauqeti o ira era dau lako sivita na valetabu ka ra dau tu vakadua, curu yani, ka vakataroga na valetabu.

Ni ra sa curu yani, keimami dau tukuna vei ira ni sega ni rawa mera lako sara i loma ke sega na vakavakarau vakahodonu. Keimami sa dau qai vakamacalataka na inaki ni valetabu, wasea eso na ivakavuvuli taumada ni kosipeli, ka sureti ira mera veivosaki kei ira na daukaulotu. E vuqa vei ira na tamata vinaka, na valetabu vakai koya sa dua na kaulotu cecekia baleta ni vakauqeta na yalo ka rawa ni curuma vakatotolo na yalo ni tamata.

O Elizabeth na watiqu, kei au, keirau kila sara ga vakai keirau na kaukauwa ni yalo vaka o ya. Voleka ni 40 na yabaki sa otí, a dau tekivu vakamacalataka tiko mai na kosipeli vei keirau, e dua na itokani ka ilawalawa vinaka, ka lewe ni Lotu. Eso na gauna, a vakauti rau mai na daukaulotu vei keirau. Keirau a taleitaki rau na daukaulotu ka lomavata me keirau tauri lesoni, ia keirau a sega sara ni taleitaka na ka rau a vakavulica tiko

A qai yaco na veisau ena Okotova ni 1978, ena gauna a sureti ira kina eso na itokani o noqu ilawalawa oqo, oka kina o keirau, ki na kena dolavi raraba na Valetabu e Paulo Brazil. A sauma ga vakai koya e vica na basi me rawa ni ra laki tomani koya na nona itokani ki valetabu, ka 50 na maile (80 na kilomita) na kena yawa.

Ni sa butuka yani o Elizabeth na tobu ni papitaiso, a vakila e dua na ka e se bera mada ni sotava e liu, oqo na ka e qai kila e muri ni Yalo Tabu. E vakila na reki cecere ki na yalona. Sa kila sara ga ena gauna o ya ni sa dina sara na Lotu ka sai koya oqo na Lotu me sa na lewena.

Au a vakila talega na yalo vakaoqo ni sa cava na siga dolavi raraba oqo, ena gauna keitou sa vakacurumi yani ki na rumu ni veivauci ka vakavulici na ivakavuvuli ni matavuvale tawamudu. E tarai au saraga na vunau o ya. Au vakaitutu cecere ena noqu cakacaka, ia au vakila na lala balavu tu mai ni yaloqu. Au sega ni kila na cava mena vakatawana na tikina lala o ya, ia au vakila ni sa baleta tiko na matavuvale. E kea, ena loqi ni veivauci, sa tekivu me biubiu donu mai na veika oqo ki na noqu vakasama kei na yaloqu.

Ena loma ga ni vica na siga, rau sa veitara-tara tale mai na daukaulotu. Ena gauna oqo keirau sa gadreva sara me keirau rogoca na nodrau itukutuku.

Rau a veivakauqeti na cauravou daukaulotu me keirau masulaka vagumatua na dina. Au sa nanuma kina ni oqo ga na sala meu na *masu* kina. Au kila ni sega ni rawa meu vakadeitaka meu lewena na Lotu ke sega ni dua na noqu ivakadinadina bula. Au sa maqusa sara meu taroga na Tamada Vakalomalagi meu kerea e dua na veivakadeitaki mai Vua, ia ena gauna vata oqo, au kila ni na sauma mai o Koya. Au a wasea Vua na titobu ni gagadre ni yaloqu ka kerei Koya me solia mai vei au na kena isau me vakadeitaka ni noqu lewena na Lotu sa salatu dodonu.

Ena macawa e tarava ena Matawilivilola

ni Siga Tabu, a dabe toka e dakuqu na itokani a sureti keimami ki na dolavi raraba ni valetabu. A kala mai liu ka vosa mai. Na ka a tukuna mai a sauma sara ga vakadodonu na veika au a masulaka tiko. Sa sega tale niu vakatitiqataka ni sa vosa tiko mai vei au na Tamada Vakalomalagi mai vua. Ena gauna o ya, au a dua na tamata voravora, yalo kaukauwa, ia a waicala vakadua na yaloqu kau sa tekivu tagi. Ni sa vosa oti o noqu itokani, a sureti keirau vakaveiwatini me keirau papitaiso. Keirau a vakadonuya

Ni se bera ni oti e dua na vula mai na veika keirau a sotava ena valetabu e São Paulo, keirau a papitaiso ka vakadeitaki ena 31 ni Okotova, 1978. Ena siga e tarava keirau a vakaitavi ena ikarua ni soqoni ni vakatabui ni Valetabu e São Paulo Brazil. Ni oti e dua na yabaki keirau a lesu ki na valetabu vata kei rau na luwei keirau tagane ka vauci vata vakamatavuvale. A totoka dina na soqo e tolu oqo, ka daunanumi tikoga. Keitou sa tomana tiko na kena vakatorocaketaki na yalo vakaoqo ena sokalou vakawasoma e valetabu ena veiyabaki e tarava.

Nikua ni mai oti e ruasagavulu ka walu na yabaki ni oti na neirau papitaiso, keirau sa mai tu tale oqo ena Valetabu e São Paulo Brazil. Au se qai kacivi ga oqo meu peresidi ni valetabu. E vakalomavinakataki keirau na kila oqo me keirau curuma lako na lalaga ni vale ni Turaga ka vakila tale na lomavinaka o ya sa mai veivakauqeti tiko ni veivosaki.

Sa kauta tiko ga mai na valetabu vei keirau vakaveiwatini na marau cecere. Ni keirau raica e dua na veiwatini gone me rau curuma na valetabu me rau vauci vakamatavuvale tawamudu, keirau vakila na inuinui e cecere.

E vuqa na tamata e vuravura era sa tu vakarau mera rogoca na itukutuku ni kospeli. Rau vakila e dua na karamaca e tautauvata kei na kena a yaco vei au ena 30 na yabaki sa oti. E kaukauwa sara na valetabu kei na kena cakacakatabu vakalotu me vakaotia na karamaca o ya ka vakatawana na lala ni lomadrau. ■

E DUA NA KA A CA TIKO ENA NOQU WAQAVUKA

E dua na yakavi niu sa cicivaka tiko yani ena kena gaunisala na noqu waqavuka sinai tu ena pasidia, au vakila ni dua na ka e ca tiko ena gacagaca ni iuli ni waqavuka oqo. Me vakadeitaki ga kina na veivakauqeti vakayalo oqo, au a vagolea laivi kina mai na kena gaunisala ka saumaki lesu me vica na 360 na diqiri. E vaka e sega ni dua na ka e ca.

Au a vakasamataka, "Meu sa na vuka ga yani ka kauti ira na pasidia ki na nodra ikelekele ena kena gauna, se meu lesu ki na matamata?" Au kila ni lesu ena balavu sara na gauna ni wawa. Na gaunisala ni waqavuka e sala dua ga; meu na waraki iratou tale na veivakadonui e ra me qai soli mai na galala meu vuka baleta yani na osooso ni gaunisala. Keimami sa na qai waraki

iratou na ilawalawa ni idinia me laurai na waqavuka. Na wawa oqo ena rawa ni vakataotaka na kabani ni waqavuka kei ira na pasidia mera sotavi ira eso ka caka bisinisi vata kei ira. Au sa vakasamataka talega na ka ena cakava na tabana ni idinia ki na noqu ripote ni a ca na waqavuka ka sega na noqu ivakadinadina vakavo ga niu a vakila vakaukauwa e yaloqu.

Me vaka niu kavetani ni waqavuka, sa noqu itavi meu taqomaki keimami, au sa qai vakarorogo ga ki na noqu vakasama ka lesu.

Ni keimami sa yaco yani ki na matamata, au sa tukuna sara vei mekeniki niu vakila e dua na ka e ca tiko ena waqavuka ia au sega ni kila se leqa cava. A sega ni vakabauta o koya ni tiko e dua na leqa.

"E rairai ni suasua beka ga na gaunisala," a kaya. "E rairai o a sisi beka ena ku-lu-ta." Ia, a vakadonuya ga, me raica mada na qia ni iuli ni taya e liu. Ni sa dikeva otí, a kerei au meu vakasoburi ira na pasidia me rawa ni vuka vakatovotovotaka mada na waqavuka.

Ni lesu mai ni otí e 30 na miniti, sa lomaleqa sara vakalevu. Ena vuka vakatovotovo o ya, a rogoca kina e dua na irorogo veiqaqi cacavukavuka. Ni sa butuka na bereki ena gauna sa wavoki mai kina me lesu ki na matamata, sa sega ni muataka rawa na waqavuka ka voleka sara me vakacoqa e batí ni gaunisala.

E laurai ni sa vakadikevi vakavinaka ni rau a sega tu ni laurai vakavinaka na bereki ena yakavi sa otí. Kevaka beka meu na laki ro niu sa vuka yani, ena sega ni cakacaka rawa na bereki, kau na rawa ni vakacoqa na waqavuka.

Au a taura e dua tale na waqavuka meu pailatetaka, kau a laki vakasoburi ira vakavinaka na noqu pasidia ki na nodra ikelekele ni otí e tolu na awua.

Au marau niu a vakarorogo ki na vosa malua ni Yalotabu. Au kila ni na dusimaki keda na Yalotabu kevaka eda na vakasaqara na veidusimaki ni Turaga ka vakarorogo ki na veivakauqeti e dau yaco mai. ■

Craig Willie, Utah, Amerika

Au vakasamataka na veika ena cakava na tabana ni idinia ki na noqu ripote ni a ca na waqavuka ka sega na noqu ivakadinadina vakavo ga niu a vakila vakaukauwa e yaloqu.

KUNE REKI ENA BULA OQO

Ena dua na gauna au a wilika tiko kina e dua na vosa ni koniferedi raraba nei Elder Richard G. Scott ena Kuoramu ni iApositolo Le Tinikaru. E dina ga niu sa rogoa ka wilika oti na vosa oqo, e vakauqeti au e dua na malanivosa ka sa mai balolo tu ni noqu vakananananu.

E oti toka e vica na auwa, a sikovi au mai o luvequ tagane, ka vakaiti-kotiko ena dua na vale redetaki vata kei ira na nona ilawalawa. Sa kaulotu oti o koya ka sa cakava tiko e vica na nona vuli ena koliji. E sega sara ni matata vua na isausau ni vuli cava me taura kei na cakacaka mena sasaga yani kina. Ena vuku ga ni nona sa mai veilecayaki ka nanuma ni vuli, ena gauna oqo, e vakaoti gauna kei na ilavo, sa mai biuta tu mada na vuli ka tekivu cakacaka tudei.

A kaya vei au ni dua vei ira na nona itokani sa nanuma tiko me rau gole ki na dua na yanuyanu mai na Bahamas se na Caribbean, laki cakacaka e kea, ka marautaka mada me vica na vula. Sa marau vakalevu tiko o luvequ ena vuku ni lalawa oqo. Au raica na kena rawa ni veisiwati na bula rawarawa vakaoqo vua e dua na cauravou.

E vakasauri ga, na noqu vakasamataka sara na itukutuku talei nei Elder Scott. Au taura sara na *Ensign* ka wilika na ka oqo vei noqu cauravou: "O tiko ena vuravura oqo ena inaki vakalou. E sega ni gadrevi me bulataki tawamudu tiko se me vakayacori tikoga vagumtua na marau. O tiko eke mo na vakatovolei, mo vakadinadina taka ni sa rawa mo ciqoma na ikuri ni veivakalougatataki sa solia vei iko na Kalou. Sa gadrevi kina me qaqaco vinaka na vosota"

("Finding Joy in Life," *Ensign*, May 1996, 25).

A sega tale ni vosa o luvequ, taura na mekasini, ka gole yani, ka wilika taucoko na vosa o ya. Na ka ga sa qai mai kaya e muri o ya ni sa na sega ni lako ki na yanuyanu o ya.

A yaco na gauna me sa laki vuli ovisa sara, na ilakolako ka muataki koya yani me rau sota kei koya me laki watina. Rau a qai vakamau ena Valetabu e Mesa Arizona ka rau sa qarava tiko nikua e tolu na luedrau totoka. Ena 2010 a vakacavara o luvequ tagane na nona diqiri ni bejila ka sa yaco dina me "kune reki ena bula oqo."

Ena rairai me a dua beka na gauna talei na ilakolako vakatura mai

o luvequ; ia ena yasana tale ka dua, ena rairai ka rerevaki toka vakayalo. Ena veigauna niu vakasamataka lesu na ka oqo, e dau tara na yaloqu na Yalotabu.

Au sa vakavinavinaka ki na domodra na parofita kau a vakauqeti vakayalo meu taleva tale e dua na vosa ka a vuakea meu veidusimaki kina. Au sa vakavinavinaka talega ni a vakarorogo o luvequ tagane ki vua e dua na italai ni Turaga ka vaktara na Yalotabu me vakauqeti koya. Au kila ni dau yaco mai e vuqa na veivakalougatataki kei na loloma vakalou vinaka ena gauna eda vakarorogo ka vakamuria kina na ivakavuvuli ni iVakabula kei ira na Nona italai. ■

Karen Rockwood, Idaho, Amerika

Ena gauna sa kaya kina
vei au o luvequ tagane
ni sa nanuma e dua vei ira
na nona itokani me rau
gole ki na Bahamas se
na Caribbean me rau
laki marau me vica
na vula, a votu mai
vei au na vosa nei
Elder Scott.

SA BOKO MAI NA TALEVONI

Ena Maji 1997, ni keirau se vakaitiko-tiko ena siti o Rostov-on-Don, mai Rusia, keirau a papitaisotaki vaka-veiwatini ki na Lotu i Jisu Karisito ni Yalododonu Edaidai.

Niu vulica na ivakavuvuli ni Lotu, a saumi mai kina e vuqa na noqu vakatataro. E ka taleitaki na vulica na veika e baleta na yavu ni veivakabulai, oka kina na kena vakayacori na papitaiso ena vukudra na mate Au kurabui niu vulica ni sa rawa meda papitaisotaki ena vukudra na noda qase era sa takali.

Ni oti e dua na yabaki na neirau papitaiso, a sureti keirau o peresitedi

ni kaulotu me keirau vakavakarau ki na ilakolako ki valetabu. Me tiki ni neirau vakavakarau, keirau sa tekiu cakava na vakadidike ni tuva kawa. E dua na siga niu vakasamatata tiko meu sa tekiu cakava, sa taqiri na talevoni. Oqo o tinai watiqu. Au a kerei koya ke rawa ni vakauta mada mai na yacadra na qase era sa takali ena matavuvale nei watiqu. A kurabui sara o koya ka kaya mai vei au ni papitaiso ena vukudra na mate e sega ni ivakavuvuli i Karisito ia e dua ga na ka era bulia na Momani. Au sega ni kila meu sauma vakacava na nona vosa baleta ni se sega tiko ni

matata vei au na kena tiki ni ivolani-kalou e tokona na ivakavuvuli oqo.

Niu se vakasamatata tikoga na ka meu kaya lesu, sa boko mai na talevoni. Au veilecayaki vakalailai ena veika sa yaco, ia au sa mani biuta tale na talevoni ka gole ki na noqu rumu. Au sa qai taura na Veiyalayalati Vou tekiduru ka masu, ka kerea vua na Tamada Vakalomalagi me vakatakila vei au na kena isau.

Ni oti na noqu masu, au a dolava na iVola Tabu. Au vakila ni vaka e dua e tukuna vei au meu wilika na tikina e 29 ena draunipepa au sa cega. O ya na ika 15 ni wase ni 1 Korinica, ka vakamacalataka tiko na ivakavuvuli ni papitaiso ena vukudra na mate.

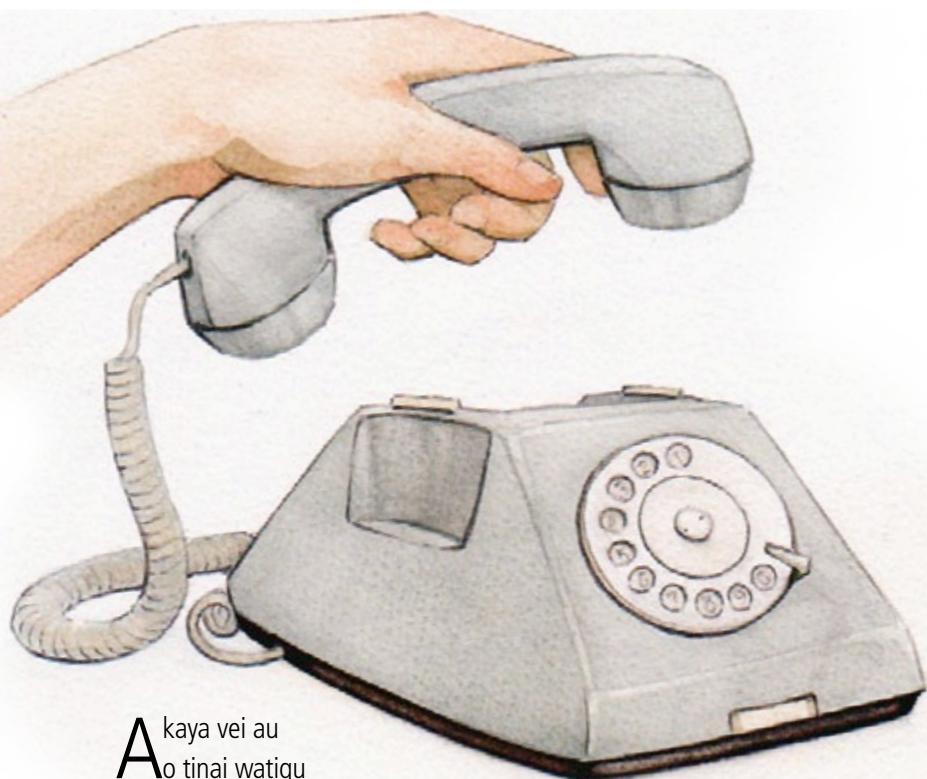
E tarai au kau kurabui ni sa sauma mai na Tamada Vakalomalagi na noqu masu ena gauna sara ga o ya. Sa dua na ka vinaka.

Au se vakasamatata sara toka vakabibi na ka oqo sa taqiri tale mai na talevoni. O ya o tinai watiqu, ka taroga mai na vuna sa boko kina na talevoni. Au sa mani kaya vua niu sega ni kila kau a kerei koya me dolava mada na nona iVola Tabu ka wilika na 1 Korinica 15:29.

Ni oti toka e vica na siga sa biu toka ena noqu teveli na yacadra era sa takali yani. Sa mai wilika o tinai watiqu na ivolani-kalou ka sa vakabauta oqo ni iVakabula, a vakavuvlica vei ira na iApositolo na ivakavuvuli ni papitaiso ena vukudra na mate.

Sa yalataka kina na Kalou na veivakalouga-tataki cecere kivei ira era vakayacora na cakacaka ni veivakabulai oqo. Au kila ni dina na ka oqo. ■

Seda Meliksetyan, Armenia

Akaya vei au
o tinai watiqu
ni papitaisotaki ena
vukudra na mate e sega
ni ivakavuvuli i Karisito ia
e dua ga na ka era bulia
na Momani.

EVEI NA VANUA MEU NA TAURA MAI KINA E DUA NA MEKASINI VAKAOQO?

Ena neitou a lako tiko vakamatavu-
vale mai Nevada, Amerika ki Alaska
e Amerika, keirau a veivosaki rawa
kina kei na dua na marama balavu,
totoka, ka yalovinaka e tokatasi au.

A taroga seu gole tiko kivei, kau
kaya sara ni keitou gole tiko ki Ju-
neau, e Alaska, me keitou laki sikovi
luvei keirau tagane kei na nona ma-
tavuvale. A kaya sara mai ni o koya
mai Las Vegas. A luluvu sara kina, ka
tomana ni gole tiko o koya ki Juneau
me laki sikovi iratou na vugona me
laki vakayaco soqo ivakananumi nei
watina, a vakamau tu vua me 20 na
yabaki. Se qai mate otia ga ena kenisa.

Au rai yani e yasana kau vakasama-
taka niu kalougtata cake ena noqu
kila tu na yavu ni veivakabulai ka meu
dua na daucakacaka e valetabu ena
Valetabu e Las vegas Nevada. Au sa
mani vakasamataka na ka meu cakava
vua na marama oqo meu vakayaloqa-
qataki koya kina.

Vakasauri ga, me vaka na rogo
matata ni lali, au nanuma rawa e dua
na vosa nei Parofita Josefa Simici au a
veisoliyaka ena iSoqosoqo ni Veivukei.
Ena gauna sa tauyavutaka kina na iSo-
qosoqo ni Veivukei, e raica sara o koya
ni o ira na marama “era na maqusa
yani mera laki vakaceguya na tamata;
era na laki vakania ka vakamarautaka
e dua na yalo e tiko rarawa ka nuiqa-
waqawa voli; era na laki vakadula na
tagi ni dua na gone sa tu luveniyali ka
vakamarautaka na yalona e dua na
yada” (*Nodra iVakavuvuvi na Peresitedi
ni Lotu: Josefa Simici* [2007], 521).

A u vakasamataka na cava au rawa ni cakava meu laveta cake kina na yalona na
marama oqo, se qai mate otia ga o watina.

Au rai tale vakadua e yasana kadua.
Au sa raica tu e dua sa nuiqawaqawa
tiko, e dua na yada e mosi tiko na
yalona. Au mani nanuma sara niu a
wilika na *Ensign* ni Julai 2011 ena
mataka lailai o ya. Era umani tu kina
eso na itukutuku veilaveti au nanuma
ni na rawa ni vakayaloqaqataki koya
ka veivakacegui.

Au sa mani yaloqaqa, cega na noqu
mekasini ki na dua na itukutuku, ka
kerei koya me wilika. Au vakaraici
koya matua sara tokatasi kau kurabui ni
wilika yadudua sara ga na yatuvesa—e
yalona dina. Ni sa wilika otia, a wilika
tale o koya e dua tale na itukutuku.

E kilai sara ga ni sa tara na yalona e
dua na ka a wilika. Sa mani vakabira

matua tokatasi e serena na mekasini ka
qusia na wai ni matana.

“Evei na vanua meu na taura mai
kina e dua na mekasini vakaoqo?” a
tarogi au. Au a kaya vua ni sa rawa
me nona. A qai mai wiliwili tale yani.

Ni keitou sa yaco yani e Juneau, a
qumia na ligaqo o koya, raica vakado-
donu mai na mataqu, ka kaya, “Vinaka
vakalevu.”

Au vulica e dua na lesoni cecere
mai na ka oqo. Eda sa wavoliti tu mai
vei ira na tamata era yalobibi voli ka
ra gadreva tu e dua na vosa ni veiva-
kayaloqaqataki ka ra gadreva mera
kila na veika eda sa kila tiko na Yalo-
dodonu Edaidai. ■

Sharon Rather, Nevada, Amerika.

*Eso na gauna sa na gadrevi mo
biuta eso na ka vinaka me baleta
na kena e vinaka cake.*

DIGITAKI NA

Tikina e VINAKA CAKE

Mai vei Matthew D. Flitton

Mekasini ni Lotu

Edua na sigatabu a vakurabuitaki nona dauniveivakatavulici o Zoltán Szücs mai Szeged, Hungary, ena nona kaya vua ni sa na sega tiko ni gole ki Jamani me laki qito kina.

“Oya sara ga na siga meu na papitaiso kina, au sa mai kaya sega,” a kaya o Zoltán

Sa yabaki 17 o koya, ka sa rawata o Zoltán e vuqa na veisisivi ni voce bavelo. Oqo e dua na qito taleitaki mai Hungary, ka kenadau sara o Zoltán—ka na rawa sara ni yaco me dua na kena veta e cake duadua. Ni sa lomana me calata e dua walega na veisisivi vakoqo, sa na rawa me biuta vakadua o Zoltán na voce bavelo. E tiko e dua na ka e vinaka cake me cakava o koya.

A taleitaki sara vei Zoltán na voce bavelo. Ena veiyabaki ni nona cakacaka vata tiko kei nona dauniveivakatavulici, sa vulica kina o koya me qarauni koya, talairawarawa, ka cakacaka vakaukauwa. Sa vulica talega o Zoltán me drotani mai na waigaga kei na itovo ena rawa ni vakacacana na nona veisisivi. E sega ni bula rawarawa; e bula galili, ni yaco me kenadau ena taura e levu na gauna. O ira na kenadau era dauvakatovotovo me 12 na auwa ena dua na siga ka ra na dauveisisivi ena Sigatabu.

‘E tarura sara ga e levu na noqu gauna na voce bavelo,’ e kaya o Zoltán.

“E veivakaosoosotaki. Ena vuku ni ka oqo, au sa biuta kina e vuqa na ka mai na noqu bula.”

Oqori na vuna sa nanuma kina o Zoltán ni sa sega ni rawa vua me dinata ruarua tiko na kospeli kei na voce bavelo. Ena 2004 a kaya vei nona dauniveivakatavulici ni sa biuta vakadua na voce bavelo.

Ena itekivu ni yabaki o ya rau sa tekivu vakavulici tinai Zoltán kina na daukaulotu. E sega ni tiko o koya ena tauri lesoni o ya. A ciqoma voraki na veisureti nei tinana ki na nona papitaiso. Ia a tarai na yalona ena dua na ka a vakila o koya ni sa butuka yani na loma ni valenilotu. A vakadonuya sara o Zoltán me veivosaki kei rau na daukaulotu, ena vuku talega ni na rawa ni veimaliwai vata kei rau.

“Era tamata taleitaki vei au o ira na daukaulotu baleta ni ra rawarawa tu ga ia era bula voli ena dua na ivakatagedegede e cecere cake,” a kaya o koya.

Ena vuku ga ni ivakatagedegede cecere sa bulataka rawa tiko o Zoltán ni dau voce bavelo, e totolo sara na nona ciqoma na ivakavuvuli ni kospeli ni sa ka yaga. A papitaiso o koya ni oti e rua na vula.

Taumada a nanuma o koya ni rawa ni se voce bavelo tikoga ia me kua ni veisisivi ena Sigatabu. Ena vuku ga ni o koya e dua, e dau yalodina ki na dua na itaviqaravi se cakacaka,

ka gadreva me kenadau sara kina, sa lewa kina me sa na biuta vakadua na voce bavelo.

Ni oti na nona papitaiso a laki voce bavelo tale me qito tu ga kina. Ni cakava oqo, a kerei koya o nona dauniveivakatavulici me vupei ira eso ka tuvanaka na ilakolako eso me vaka ni sa sega ni rawa vua me veisisivi. Ia a sega ni vinakata me vakatabakiduataki koya ki na voce bavelo—se dua tale na itaviqaravi—ena rawa me vakataotaka na nona bula vakatisaipeli.

Sa mani qai biuta vakadua o Zoltán na voce bavelo ka solibula ki na qaravi ni Lotu ena dua na vakanulewa e tautauvata kei na kena a vakayacora o Peresitedi Howard W. Hunter (1907–95) ena gauna a vakamau kina. E dua toka na kena dau ena ivakatagi o Peresitedi Hunter ni rawa me vakatagita e vica vata na iyaya ni ivakatagi. Ena veiyakavi a dau laki vakatagi tiko o koya ena dua na mataivakatagi, ia e veisaqasaqa kei na ivakatagedegede ni kospeli na nodra ivakarau na nona ilawalawa. Sa qai mani biuta laivo o Peresitedi Hunter na nona iyaya ni vakatagi ka dau vakayagatata ga ena gauna ni lagasere vakamatavuvale.¹

E daudiva lesu o Zoltán na voce bavelo, ia sa kila vinaka tu o koya ni nona taleitaka na voce bavelo, ena rawa me veisaqasaqa, ka rawa sara ga ni uubaleta, na nona lomana na Turaga

*Sa mai biuta vakadua
na voce bavelo o Zoltán
Szücs, mai Szeged,
e Hungary, me levu
na nona gauna ena
kospeli.*

ke na tiko volekata tiko na qito oqo.

Ena rawa ni vakayagataki na ivakuvuli vata oqo ki na dua ga na itaviqaravi sa rawa ka dau kauti keda tani mai vua na tamata e gadreva na Kalou meda na vakataka. Ena vinaka cake kivei keda yadudua meda bula curuma na bula ka sega vei keda na veika eso—ke ra ka vinaka mada ga—ka kakua ga ni mai vakaleqai na noda bula tawamudu ke ra tiko na veika o ya.

“Sa yaco na Lotu me sa noqu bula,” e kaya o Zoltán. “Niu sa kila tu niu sega ni rawa-iyau mai na voce bavelo kevaka au gadreva meu bulataka ka na rawa ga me noqu qito, sa rawarawa sara meu sa biuta vakadua. Sa yaco ga, noqu sa gadreva meu vakatabakiduataki au vua na Tamada Vakalomalagi.”

Sa tekivu me vulica o Zoltán na kospeli ena kaukauwa vata ga e dau sasagataka kina e dua na ka. Sa lavaka kina o koya me sa na kaulotu. E gadreva me tiko ga ena nona vanua me vakavulici ira na tamata.

A mani kaulotu e Hungary ka sa cakacaka tiko vaka-qasenivilu ni vosa Vakavalagi. E tomania tiko ga na nona vakaliuca tiko na kospeli. “Era tiko na veika eso meda na biuta vakadua baleta ni ra dau vakataotaka na sala vua na Kalou,” e kaya o koya. “E rawarawa sara meda biuta laivi na ka ca ni da sa kila ni sa gadrevi meda cakava. E vakavuqa na noda sega tu ni kila na gauna meda na biuta kina na veika eso e vinaka me isosomi ni veika e vinaka cake. Eda nanuma o ya baleta ni sega ni ca, ia sa rawa meda taura tikoga ka se muria tikoga na ituvatuva ni Kalou.” Ia e kila tu o Zoltán ni dodonu meda biuta laivi na veika vinaka kevaka e vakataotaka tiko na noda rawa ni muria na ituvatuva ni Kalou baleti keda. ■

IDUSIDUSI

1. Raica na Eleanor Knowles Howard W. Hunter (1994), 81.

“Au na vakamacalataka vakacava vua na noqu ito- kani na vuna e sega ni vaka- sama vinaka kina na voroki ni lawa ni tiko savasava?”

Evinakata na Tamada Vakalomalagi meda bula marau ka rawata na Nona Yalotabu, ka sa solia vei keda o Koya na ivakaro me vuakei keda ena maroro ni noda vakanananu, ivosavosa, kei na veika e qaravi ena loma ni yalava e rakorako. Na lawa ni tiko savasava e vuakea na kena maroro ni kaukauwa ni vaka-tubukawa ena lomanibai ni vakamau. E dua na vuna e vakarota kina o Koya me vakamatatataki kina na kaukauwa ni vaka-tubukawa ki vua na turaga vakawati kei na watina sa baleta ni “sa kena ivakarau mera cadra mai vuravura na lvedea ena loma ni nodrau vuuale na itubutubu erau sa vakamau.”¹

E rawa ni o wasea e dua na ilavelave ni *Me iSakisaki ni iTabagone* vua na nomu itokani. E vakatakila e vica na inaki me baleta na vuna e vinaka kina ni maroro ni lawa ni tiko savasava: “Ni o sa tiko savasava o sa vakarautaka tiko mo laki cakava ka maroroya na veiyalayalati ena valetabu. Ko sa vakarautaki iko mo tara cake e dua na bula vakawati kaukauwa ka me vaka-tubura mai na gonelalai ki vuravura me tiki ni dua na matavuvale tawamudu ka lomani. Ko taqomaki iko mai na veiyacakani vakayalo kei na vakasama e yaco mai ena wasei ni veiyacovi e taudaku ni vakamau. Ko sa taqomaki iko vakakina mai na veimate vaka-tubuleqa. Na kena rawati tiko na tawacala ni veiyacovi ena vuakei iko mo nuidei ka marautaka vakaidina ka na vakavinakataka cake na nomu sasaga mo vaka-tulewa vinaka kina ena gauna oqo kei na gauna mai muri.”²

Na Valetabu

Na Tamada Vakalomalagi e taukena tu na inaki vakalou me baleti keda kece, ka na rawa ni vaka-tubukanataki na inaki oya ena valetabu. Sa dodonu meda bula kilikili ni da curuma na valetabu me rawa ni vauci tawamudu kina na noda matavuvale. Eda na bula vata tale na Tamada Vakalomalagi, ka vakabibi eda na taukena e dua na reki e tawayalani, ka na sega ni rawata na tawakilikili.

Alofa M., yabaki 18, Samoa

Vakamau kei na Matavuvale

Eda sa vakayaloqaqataki meda tawacala ena veiyacovi me rawa ni da bula kilikili kina ni curuma na valetabu ka maroroya na veiyalayalati tabu. Kevaka eda vakamuria na lawa ni tiko savasava, eda na taracake e dua na vakawati kei na matavuvale kaukauwa ena gauna mai muri. O Setani ena tu ga me temaki keda, ia mai na masumasu, ivolanikalou, kei na itokani vinaka, eda na rawa ni vorata kina.
Resty M., yabaki 16, Filipaini

Revurevu Veicalati

E tu e levu na revurevu ca ni kena voroki na lawa ni tiko savasava, ka sega ni o vulica me baleti ira kece ena kalasi ni veika ni bula. Na voroki ni lawa ni tiko savasava e rawa ni vaka-savatani na Yalotabu mai na nomu bula, vakamavoataki ira e voleka vei iko, ka vakavuna mo dau rarawataki iko tu ga. Au vakatura me saravi e dua na vidio mai na Mormon Messages ka vakatokai na “Chastity: What are the Limits?” [ena youth.lds.org vaka Valagi, Potukali, kei Sipeni].

Matthew T., yabaki 17, Utah, Amerika

Bula Savasava kei na Vakarokoroko

Ni vakamuri na lawa ni tiko savasava, eda na savasava tikoga ena mata ni Kalou, eda na rokovi keda, ka da vuakei ira tale eso mera rokovi keda talega. Kevaka eda vakamuria na lawa ni tiko savasava, eda vakaraitaka ni da sa luve ni Kalou ka da taura matua na ivakarau cecere. Eda na levea na veiyacakani. Ni da talairawarawa vua na Tamada Vakalomalagi, vakabibi me baleta na lawa oqo, eda na bula marau cake eke ka vakakina ena vuravura se bera mai.
Alyana G., yabaki 19, Filipaini

E dua na iSolisoli Tabu

Kevaka e tauri tu ga vakamamada na isolisoli ni vakatubukawa, ena vaka-waleni na isolisoli vakamareqeti oqo mai vua na Kalou. Na soli ni dua na iloloma ena sega ni vakilai me dua na ivakaraitaki ni vakavinavinaka kevaka e nanuma o koya o solia vua ni na sega ni vakamareqeta. Sa dodonu meda okata na vakatubukawa me ka tabu; ka ni da sa valetabu kece ni Kalou ka sa dodonu me na kilikili tikoga ka savasava me vaka e dua na valetabu.

Jaron Z., *yabaki 15, Idaho, Amerika*

Na Yalotabu Vata kei Keda

Ni ko tiko savasava mai na ivalavala ca, o na marau vakalevu cake ka na vakalouga-tataki. Na yagoda e sa vaka na valetabu, kei Tamada

Vakalomalagi ena "sa sega ni dautiko ena vale dukadukali" (Alama 7:21). Ia ni da tiko savasava mai na ivalavala ca, ena vakatawani keda na Yalotabu.

Maryann P., *yabaki 14, Arkansas, Amerika*

Veitaro Bibi

Sauma na vakatataro i nomu itokani ena nomu taroga eso na taro: "Vakacava ke a sa vakaraici iko tiko mai oqo okoya me na watimu?" O ira kece au sa rogoa ni ra voroka na lawa ni tiko savasava era sa veivutunitaka. "Vakacava ke a qai tarogi iko na luvemu mai muri kevaka o a voroka na lawa ni tiko savasava?" Sa dodonu mera vulica ena gauna oqo na nomu itokani na bibi ni lawa ni tiko savasava, ni bera ni qai taroga na taro oqori e dua na luveda tagane se yalewa. Sa dodonu mo vakasavasavataki iko ka tawacala mo liutaka kina e dua na bula marau ka bulabula e sega ni vakacalai mai na voroki ni lawa tabu.

Robyn K., *yabaki 13, Utah, Amerika*

iValavala Dodonu kei na Tiko Savasava

E taleitaka na Turaga na ivalavala dodonu kei na tiko savasava, ka me na vakayacori na ka kecega ena kena gauna dodonu.

Na lawa ni tiko savasava e sa ivakaro mai vua na Turaga. Na masu kei na veitomani ni Yalotabu erau sa veiwekani vinaka sara ena kilai ni veivakalouga-tataki ni tiko savasava.

Selene R., yabaki 18, Nicaragua

Ena Loma ni Vakamau

Au na vakamacalataka vua na noqu itokani ni voroki ni lawa ni tiko savasava e dua dina na vakasama ca baleta na kaukauwa ni vakatubukawa e caka duadua ga me baleti ira era vakamau vakalawa. Ni da voroka na lawa ni tiko savasava, ena yali mai na noda bula na Yalo Tabu.

Augustina A., yabaki 15, Ghana

IDUSIDUSI

1. "Na Matavuale: Ai Vakaro ki Vuravura Raraba," *Liaona*, Nove. 2010, 129.
2. *Me iSakisaki ni iTabagone* (ivolalailai, 2011), 35.

NA VOROKI NI LAWA NI TIKO SAVASAVA E VAKAVUREA NA MAVOA BIBI

"Ena loma ni veiyalayalati qaqaco ni vakamau, sa vakatara na Turaga vei rau na veiwatini na sasagataki ni kaukauwa ni vakatubukawa tabu ena kena talei ka totoka taucoko ena loma ni yalava e sa virikotora o Koya. . . .

"Ia, na veiyacovi ni veimaliwi veivolekat i oya e sega ni vakatara na Turaga ena taudaku ni veidinadinati qaqaco ni vakamau baleta ni na vaka-malumalumutaka na Nona inaki. Ena loma ni veiyalayalati tabu ni vakamau, na veiwekani vakaoqo e sa tiki ni Nona ituvaluva. Ni vakayacori ena duatani tale na sala, sa na saqati kina na Nona lewa. Ena vakavurea na mavo bibi vakayalo kei na vakasama. E dina ga ni ra sega ni vakila o ira era vakaitavi kina ni sa yaco tiko oqo, era na vakila e muri. Na veiyacovi dukadukali ena sogolatia na veivakauqeti ni Yalo tabu."

*Elder Richard G. Scott ena Kuoramni ni iApositolo Le Tinikaru, "Making the Right Choices," *Ensign*, Nove. 1994, 38.*

TARO ENA LAKO MAI

"Na cava meu cakava kevaka e dua na iulu-tagata e kau cake mai e koronivuli ka veisaqa-saqa kei na ivakavuvuli ni kospeli, me vaka na vakalutu gone?"

Vakauta na nomu isaunitaro ena ika 15 ni Me ki na liahona@ldschurch.org se ena meli ki na:

*Liahona, Questions & Answers 5/13
50 E. North Temple St., Rm. 2420
Salt Lake City, UT 84150-0024, Amerika*

Ena rawa ni moici na nomuni isaunitaro me baleta na kena balavu kei na kena matata.

Na itukutuku kei na veivakadonui oqo e dodonu me okati ena nomu i-meli se ivola: (1) yacamu taucoko, (2) tikini-siga ni sucu, (3) tabanalevu se tabana, (4) iteki se tikina, (5) nomu ivola ni veivakadonui, kei, kevaka o se bera ni yabaki 18, ivola ni veivakadonui mai vei rau na nomu itubutubu (e vakabau talega na imeli) me rawa mena tabaki kina na nomu isaunitaro kei na itaba vinaka sara.

Mai vei Peresitedi
Thomas S. Monson

NA IQARAQARAVI NI VEIKACIVI NI MATABETE

O sa bau vakasamata mada na yaga ni dua na bula? O sa bau dau vakananuma beka na veika **eda rawa ni rawata** saraga vakaikeda?

Au a tiko ena dua na koniferedi ni iteki ka a cega kina na noqu peresitedi ni iteki eliu o Paul C. Child na Vunau kei na Veiyalayalati 18 ka tekivu me wilika: "Raica **sa ka talei ena mata ni Kalou** na tamata kecega" (tikina e 10).

A qai taroga o Peresitedi Child, "E vakacava sara mada na yaga ni bula ni dua na tamata?" E a levea me kaciva e dua na bisopi, peresitedi ni iteki, se lewe ni matabose ecake me sauma mai. Ia, a mani digitaka na peresitedi ni dua na kuoramni italatala qase.

A veilecayaki na turaga oqo ka mai toka galugalu yani ena dua na gauna balavu ka qai tukuna cake yani, "Na yaga ni dua na bula ni tamata sa ikoya **na nona rawata rawa me vakataka na Kalou.**"

Era vakasamata vakabibi o ira kece era a tiko na isaunitaro oya. A

tomana o Peresitedi Child na nona vosa, ia au a vakananuma matua tokaga na isaunitaro veivakauqeti oya.

Me yacovi, me vakavulici, ka tarai na bula vakamareqeti ka sa vakarautaka tu na Tamada me baleta na Nona itukutuku e sa dua dina na itavi vakaitamera. Na rawa-ka e sega ni ka rawarawa. Sa dau kena ivakarau me dau liu taumada na **wanimata, veivakatovolei, veidinadinati, kei na ivakadinadina.**

O ira na italai ni Kalou era dau vakacegui ena veivakadeitaki oqo ni Vakavuvuli: "Au sa tiko vata kei kemudou ena veisiga kecega" (Maciu 28:20). Na yalayala vakasakiti oqo ena tokoni kemuni na veitacini ena Matabete i Eroni ko ni sa kacivi ki na itutu ni veiliutaki ena kuoramni dikoni, vakavuvuli, kei na bete. Ena vakayaloqaqataki iko ena nomu vakavakarau ni veiqrarvi ena buturara ni kaulotu. Ena vakacegui iko ena veigauna o dau yalolailai kina, ka dau yacovi keda kece.

"Ia, dou kakua ni oca ena cakacaka vinaka," a kaya na Turaga, "raica dou sa tura tiko na yavu ni dua na cakacaka levu. Ia ena tubu mai ena veika lalai na veika lelevu.

Raica, sa vinakata na Turaga na yalo sa malumalumu ka talairawarawa" (V&V 64:33–34). **E dua na vakabauta e taukeni, dua na veidinadinati dei, kei na dua na gagadre qaqaqo vinaka** e sa dau vakatakilai ira tu

ga era qarava na Turaga ena lomadra taucoko.

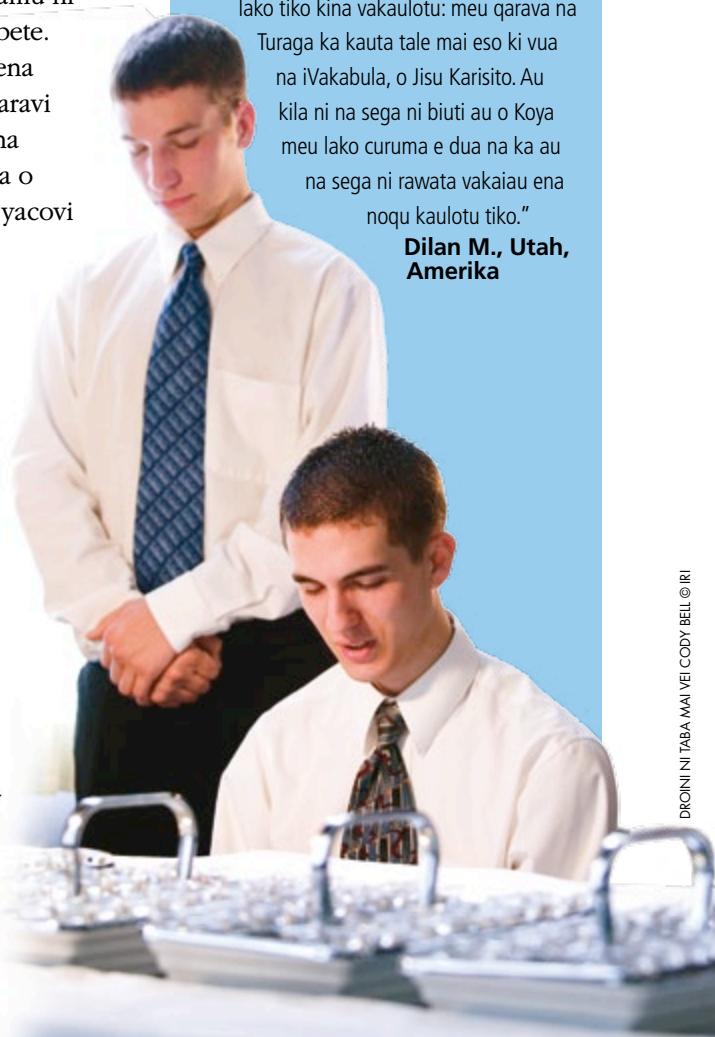
Ke dua na turaga ka rogoca rawa na domoqu e vakila ni sega ni vaka-vakarau tu, vakatalega kina ena nona sega ni rawata me muria na veikacivi me veiqrarvi, me soli-bula, me vakalou-gatataka na nodra bula tale eso, me vakasamata mada na dina: **"O koya e kaciva na Kalou, e sa vakadeitaka na Kalou."** ■

E dua na vosa mai na koniferedi raraba ni Epereli 1987.

O SA BULATAKA VAKACAVA OQO?

"Na noqu kila ni tu e yasaqu na Turaga sa dau vuksi au ena noqu nanuma se cava au lako tiko kina vakuolotu: meu qarava na Turaga ka kauta tale mai eso ki vua na iVakabula, o Jisu Karisito. Au kila ni na sega ni biuti au o Koya meu lako curuma e dua na ka au na sega ni rawata vakaiau ena noqu kaulotu tiko."

**Dilan M., Utah,
Amerika**

VEIVOSAKI VATA NA TURAGA

Niu se yabaki 15, au a talei-taka e dua na yalewa ena noqu kalasi e koronivuli kau vinakata me keirau veigadivi. E rairai totoka okoya, ia au mani vakananuma ke rawa niu kerei koya ni se bera niu yabaki 16. Au nanuma na Alama 37:37, ka tukuna, "Mo vakarogotaka vua na Turaga na nomu sala kecega, ia ena vakadodonutaka na nomu ilakolako ko Koya." Oya na ka au qai cakava. Au masumasu ka wawa me vica na siga me sauma mai na Turaga ni bera niu vakatulewa.

Ena dua na siga e valenilotu, a kacivi au na noqu bisopi ki na dua na rumu ka sureti au meu vosa ena Sigatabu ka tarava. Vakilakila na cava na ulutaga? Kakua ni veigadivi vakavo ga ni ko sa yabaki 16. Au vakila deivaki ni oqo sa isaunitaro ni Turaga vei au, ka kena isau na sega. Meu na vakavulica vakacava e dua na ka au se bera ni vakayacora tiko mada ga?

Baleta niu a vakarogotaka vua na Turaga, sa rawa kina meu vulica na loma ni Turaga ki na noqu bula ka vakakina na drotaki ni veitemaki. Au kila ni kevaka eda na veivosaki vata na Turaga, ena tukuna o Koya vei keda na Lomana ka da na vakalouugatataki vakalevu sara.

Eduardo Oliveira,
Ceará, Brazil

NOQU IVOLANIKALOU TALEI

VUNAU KEI NA VEIYALAYALATI 24:8

Na ivolanikalou oqo e vakalomavinakataki au niu dau lako curuma e dua na veivakatovolei baleta ni tukuni kina, "Au na tiko ga kei iko ena gauna taucoko ni nomu bula." Oqo e vakaibalebataka vei au ni, kevaka au na qarai Koya, na Tamada Vakalomali ena dau tiko vata ga kei au ena gauna taucoko ni noqu bula.

Alex Ortiz, Nuevo Casas Grandes, Mexico

NA KAUCAUWA NI VEISOROVAKI

Ni ra vakavulici au na daukaulotu, na ulutaga levu ni nodra lesoni e dau Jisu Karisito tu ga kei na Nona Veisorovaki. Era vakamacalataka ni Veisorovaki e sa dua na isolisolai mai vei Jisu Karisito vei keda yadua. E sa dua na isolisolai eda rawa ni vakayagataka ena noda bula ni veisiga ni da sotava na veivakatovolei se da cakacala. Na kaucauwa ni Veisorovaki e veilaveti, veivakabulai, ka vupei keda meda lesu tale ki na salatu dodonu ka qiqo ka vakanamata ki na bula tawamudu.

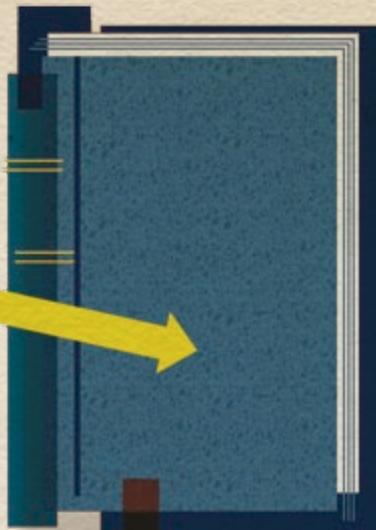
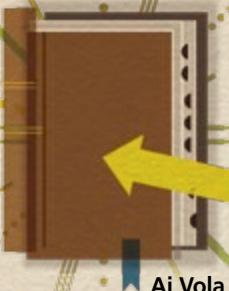

Ni ra wasea oqo na daukaulotu, au a vakila e dua na kaucauwa ni vakadinadinataka vei au ni sa ka dina, kau mani nanuma meu lewena na Lotu.

E muri au mani nanuma meu sa veiqraravi vakaulotu baleta niu vinakata meu vupei ira tale eso mera kila na isolisolai totoka oqo. Ena kena vakavulici ka wasei na veika me baleta na Veisorovaki, au sa raici ira kina eso tale ni ra sa veisau ki na dua na itovo ni bula vou. E dua na veisau taucoko a yaco, e sega ni kena a rogoci ga baleta na Veisorovaki ia ena noqu bulataka sara talega vakaiau.

Au kila ni sa ka dina na Veisorovaki. Ni da sureta na kena veivakayarayaratiki ki na noda bula, se cava ga na ituvaki eda na sotava, ena rawa ni rawati na ka taucoko ka na reki na lomada.

Ioriti Taburuea, Kiribati

NA VUNA EDA
GADREVA KINA NA

IVOLA I MOMANI

So ena tarogi iko se cava eda gadreva kina na iVola i Momani ni sa tu rawa oqo na iVola Tabu. Vakaidina, a vakadinadina taka o Jisu Karisito ni na yaco na ka oqo (raica 2 Nifai 29:3). E tu e levu na vuna ka bibi kina na iVola i Momani ena noda gauna (me kena ivakaraitaki, raica 2 Nifai 29:7–11). Oqo e vica ga na vuna e bibi kina.

E Dua Tale Na iVakadinadina Kei Jisu Karisito

Na ivolanikalou e vakaraitaka vei keda e dua na ituvatuva ni kena vaka-yagataki na veimataqali ivakadinadina me yavutaki kina na dina ena Lotu i Karisito. Na iVola i Momani e okati vaka-ikarua ni ivakadinadina ki na iVola Tabu me dua na ivakadinadina i Karisito. O Elder Mark E. Petersen

RUA NA IVAKADINADINA

“Na iVola Tabu sa dua na ivakadinadina i Jisu Karisito; sa dua tale na iVola i Momani. Na cava sa rui bibi kina na ikarua ni ivakadinadina oqo? E na veivuke kina na vakasama oqo: Ena vica na laini dodonu ko na rawa ni vola mai na dua ga na itoqa? Na kena isau e vakaitamera. Vakacava ena noda raica mada, ke a matataka na itoqa taudua oya na iVolatabu ka drau sara na laini dodonu era volai mai na itoqa oya e matataka na veimataqali vakavakadewa ni iVola Tabu ka ra matataka na duidui lotu na vakavakadewa yadua oya.

“Na cava ena yaco, oya, kevaka e tiko ena draunipepa oya e dua tale na itoqa e matataka tiko na iVola i Momani? Ena vica beka na laini dodonu o na vola rawa ena kedrau maliwa na itoqa vakayavu oqo: na iVola Tabu kei na iVola i Momani? E dua walega. E dua ga na ivakadewa ni yunau i Karisito ena bula tiko ena ivakadinadina ni rua na ivakadinadina bula oqo.

“Ena vakatakilai wasoma tikoga na iVola i Momani me ivakadinadina veivakadei-taki, veivakamatatataki, ka veivakaduavatataki ni yunau e vakavulici ena iVola Tabu.”

Elder Tad R. Callister mai na Veiliutaki ni Peresitedi ni Vitusagavulu, “Na iVola i Momani—e iVola mai vua na Kalou,” *Liaona*, Nove. 2011, 75.

(1900–84) ena Kuoramu ni iApositolo le Tinikarua a tukuna ena dua na gauna, “Na vuna levu ka tiko kina vei keda na iVola i Momani oya me vakadinadinataki kina na vosa kecega ena gusu ni ivakadinadina e lewe rua se lewe tolu. (Raica na 2 Kor.13:1.) E tiko vei keda na iVola Tabu; e tiko talega vei keda na iVola i Momani. Rau vakailewataka e rua na domo—rua na itukutuku ni ivolanikalou—mai na rua na kawa tamata duidui veiyawaki, ka vakadinadinataka ruarua na ituvaki cecere ni Turaga o Jisu Karisito.”¹ O Peresitedi Ezra Taft Benson (1899–1994) a tomana, “Meda kakua ni guilecava ni Turaga vakataki-Koya a solia mai na iVola i Momani me ulu ni Nona ivakadinadina.”²

Na Taucoko ni Kospeli

Eda kila ni “veika rawarawa ka vakamareqeti . . . era a kautani mai” na iVola Tabu ena veitabagauna kece sara (1 Nifai 13:40). Na iVola i Momani e vakamatatataka na ivakavuvuli i Karisito ka kauta tale mai ki vuravura na taucoko ni kospeli (raica na 1 Nifai 13:38–41). Me ivakaraitaki, na iVola i Momani e vuksi keda meda kila ni veipapitaisotaki e vakayacori ena tabadromuci (raica na 3 Nifai 11:26) ka ra sega ni dodonu mera papitaiso na gonelalai (raica na Moronai 8:4–26).

E Uto ni Lotu Vakalesuimai

A vakadinadinataka o Josefa Simici ni iVola i Momani “sa ivatuvakadei ni noda lotu.”³ Ni da sa kila tu oqo, e sega ni vaka me veivakidroataki ni Lotu i Jisu Karisito ni Yalododonu Edaidai a tauyavutaki ena ika 6 ni Epereli, 1830, ni oti toka ga e 11 na siga ni kena tavoci na iVola i Momani

me volitaki raraba ena ika 26 ni Maji, 1830. A sega ni tauyavutaki taumada na Lotu me yacova ni ra sa taukena na lewenilotu na ivolanikalou ivatuvakadei.

E Dua na Veivakalougatataki ena Noda Bula

Nona vakaibalebaletaka na iVola i Momani, a vakavulica o Josefa Simici ni “na toro voleka e dua na tamata vua na Kalou ena nona tugana na kena ivakavuvuli, mai na veivola tale eso.”⁴ E tiko kina na kaukauwa me veisautaka na bula—oka kina na nomu kei ira o wasea kina na iVola i Momani. O Peresitedi Henry B. Eyring, iMatai ni Daunivakasala ki na Mataveiliutaki Taumada, a vakadinadinataka, “Na revurevu ni iVola iMomani kina nomu itovo, kaukauwa, kei na yaloqaqa mo na dua kina na ivakadinadina ni Kalou e ka dina sara. Na ivunau kei na veivakaraitaki qaqa ena ivola oya ena veilaveti, veituberi, ka vakamarautaki iko. . . . Na vulici ni iVola i Momani ena masumasu ena taracake na vakabauti ni Kalou na Tamada, na Luvena Daulomani, kei na Nona kospeli. Ena taracake na nomu vakabauti ira na parofita ni Kalou, ni gauna makawa kei na gauna oqo. . . . Ena rawa ni toroi iko vakavoleka vua na Kalou mai na veivola tale eso. E rawa ni veisautaka na bula me vinaka cake.”⁵ ■

IDUSIDUSI

1. Mark E. Petersen, “Evidence of Things Not Seen,” *Ensign*, Me 1978, 63.
2. *Na iVakavuvuli nei Ezra Taft Benson* (1988), 204.
3. Josefa Simici, ena ivakamacala taumada ki na iVola i Momani.
4. Josefa Simici, ena ivakamacala taumada ki na iVola i Momani.
5. Henry B. Eyring, “Dua na iVakadinadina,” *Liaona*, Nove. 2011, 69–70.

SEMATA IKO KI NA VEITALANOA

Ena loma taucoko ni Epereli o na vulica tiko kina na Vukitani kei na Veivakalesuimai ena nomu kuoramu ni metabete kei na kalasi ni Goneyalewa kei na Matawilivola ni Sigatabu (ke sa tiko ena nomu tabana se tabanalevu na lesioni ena nomu vosa). Na vakavouti mai ni iVola i Momani e a dua na tiki bibi ni Veivakalesuimai. Ni wiliki oti na itukutuku oqo, vakasamataka se a dua-tani vakacava na nomu bula baleta ni sa tiko vei iko na iVola i Momani. Sa rawa ni o vola na veika o vakila ena nomu ivolaniveisiga ka navuca mo wasea vata kei ira tale eso ena nomu vakadinadinta e vale, e valenilotu, se ena sala ni vakauitukutuku raraba.

TUBU ENA
QELE BULABULA:
ITABAGONE YALODINA E

Mai vei Cindy Smith

UGANDA

Ena nodrau vakadonuya ka bulataka na kospeli i Jisu Karisito, era sa raica tiko na itabagone e Uganda ni sa tubu wavoliti ira tiko na vakabauta kei na inuinui.

Ena uto ni tokalau kei Aferika, e sa vakalouugatataki tu na vanua o Uganda ena veibaba coqiqi ni vunidovu kei na vunijaina—kei ira na tamata gone ka ra sa vakarau tu mera ciqoma ka bulataka na kospeli i Jisu Karisito.

A tauyavutaki na imatai ni iteki e Uganda ena 2010. Sa toso totolo tiko na lotu, ka levu sara na cauravou kei na goneyalewa ena tabana kei na tabanalevu yadua.

Vakaturi ni dua na Drotini, Mo dua na iVakaraitaki

Era a vakauqeti na goneyalewa ni dua na tabanalevu ena veivakavulici nei Sisita Elaine S. Dalton, na peresitedi ni Goneyalewa raraba, ena ivalavalala dodonu: “Oqo na gauna vei keda yadua meda duri cake ka cekata e dua na drotini ki na vuravura ka kacivaki na vakalesui mai ni ivalavalala dodonu.¹ Era kabata e dua na baba na goneyalewa ka raibaleta na tauni ka vakaduria na veidrotini koula me ivakatakarakara ni nodra ibole mera ivakaraitaki ni ivalavalala dodonu. Era qai lagata vata “E Ulunivanua” (*Sere Ni Lotu*, naba. 4).

O ira na goneyalewa oqo era sa laveta cake na nodra ituvaki ni bula ni cakadodonu. Na nodra talairawarawa e sa vaqaqacotaka na nodra ivakadinadina ka vakayarayaratataki ira tale eso. A tukuna o Sisita Dalton, “Kakua ni vakawalena na kaukauwa ni nomu veivakayarayaratataki dodonu.”² Me vaka na drotini, e yaloyalo ni nodra

ivakaraitaki na goneyalewa oqo ki vuravura taucoko.

Me vakataki ira e vuqa na goneyalewa e Uganda, o Sandra e dau taubaletaka e sivia ni dua na maile ki valenilotu, veivuke ena samaki ni vale-nisoqoni ena Vakaraubuka, ka vakaitavi ena semineri ena Vakarauwai. Ena loma ni macawa, e dau yadra ni bera na 5 ena mataka me wili ivolaniivuli, ka qai taubale ki koronivuli, ka lesu mai vale ni oti na 6 ena yakavi. A calata okoya e dua na yabaki ni vuli baleta na leqa vakailavo ia a sotavi na veibolebole ni nona bula ena rai rarama: “E sa vuksi au vakaidina na kospeli meu tudei ka sega ni yavalati rawa.”

Sandra

Veidonui: iTabagone ni ra tiko vakatautauvata ena dua na yasanibuka ni iteki.

iCake: o Susan (eloma), e dua ka tiko vakararavi e Uganda, a kune vakacegu ena kospeli ka sa kauti ira na nona isolisol i kei na go-nelalai tale eso ki lotu.

E loma: Era taleitaka na goneyalewa ena tabanalevu oqo na qaravi ni Torocake Yadudua.

iMatau: A vakanadakuya o Dennis a dua na itutu ena dua na timi ni soka saumi me vunautaka na kospeli. O koya kei ira na cauravou tale eso ena nona kuoramni ni bete era solibula ka lako-curuma na bolebole mera veiqravi vakaulotu.

O Sandra e lewenilotu duadua ga e nona vale, ia erau cuqeni koya na nona itubutubu ena veiqravi vaka-Lotu, me vaka na veivuke ni tabanalevu ena samaki ni lomanibai ni dua na itikotiko ni luveniyali. E sa raica tiko na nona matavuvale na ka e sa cakava tiko na kospeli me vuksi koya me kaukauwa tiko, e dina ga ni dau sotava eso na dredre tawa wali rawa. Ni vakasamataki tiko na ivurevure ni kaukauwa oya, e kaya kina o Sandra, “Niu dau lako i lotu, au vakila me

vaka au sa tokara tiko na iyaragi ni Kalou” (raica na Efeso 6:11–17).

O Susan, e dua ka qai curuvou walega oqo, e taleitaka sara na Lotu. Vaka e dua na lewenivanua mai na Ceva kei Sudan, a drotaka mai na veidredre eso na nona matavuvale ka mani vakalougatataki ena nodratou a ciqomi rau na daukaulotu e Uganda. Me vaka e dua ka tiko vakararavi, e a kunea okoya na vakacegu kei na veitaqomaki ni kospeli. Ena Sigatabu ena dau kauti iratou na tacina ki lotu, ka vakakina e 10 tale na gone tani ka ra sega ni lewena na Lotu. Ni oti na leqa tawanamaki ni dua na lewe ni matavuvale, a lesu tale ki na Ceva i Sudan o koya, ka waraka kina na Lotu me tauyavutaki ena nona iwasewase. Rau sotava ruarua tiko na bolebole o Susan kei Sandra, ia e rau vakararavi vua na Kalou ka marautaka na vuani-kau ni bulataki ni kospeli i Jisu Kari-sito (raica na Alama 32:6–8, 43).

Solibula me Veiqravi ena Kaulotu

Era tekivu qitotaka na soka na cauravou e Uganda ni ra se gone lalai, ena vakayaga-taki ni tabanikau ka

vesuki wavoki sara vakaukauwa me polo. Mai na gauna e se gone sara kina, a tiko vei Dennis a dua na isololi ni qito oya, ka solia vua na nona koronivuli torocake e dua na sikolasivi me qito ena kena timi. Ni oti na nona vakacavara na koronivuli torocake, a vakarautaka na kena isau, rumu kei na kakana e dua na timi saumi. E a dua dina na tadra ka yaco vakaidina, ia e kila o Dennis ni oqo ena vakaseva na nona nakinaki me na lako malua ena kaulotu ena loma ni yabaki.

E kaukauwa vakaidina na gagadre nei Dennis me kitaka na ka e vinakata na Tamana Vakalomalagi me cakava ka ni sega ni vinakata saraga me temaki me tiko ena timi ni yaco mai na gauna vua me laki kaulotu kina. E levu vei ira na tamata era qa-qa na nona digidigi, ia o Dennis e dei na lomana ni sa cakava na vakatulewa dodonume baleti koya kei ira tale eso. "Eratou se qai papitaiso ga e rua na taciqu lalai kei na ganequ," e a kaya. "Au a sega ni nanuma ni na rogoca na kospeli na ganequ. Niu raica na Kalou ni cakamana tiko ena noqu matavuvale, e vakararamataka na noqu vakanuinui ena veika baleti au mai muri."

Era vulica na cauravou ena tabanalevu nei Dennis na *Vunautaka na Noqu Kospeli* ena veimacawa. Era sa vaka mai e dua na ilawalawa, ena nodra cakacaka vakavoleka kei ira na daukaulotu ka kauti ira na nodra

itokani ki na soqoni ni lotu ena Sigatabu kei na itaviqaravi eso, vakakina na qito basketbol kei na soka ena loma ni macawa. Era papitaisotaki ira na itokani na bete kei na so tale era vukea ni vakavulici vata kei na daukaulotu. Ni oti e vica na yabaki, era sa vakaukauwataka na tabanalevu era tiko kina na ilawalawa cauravou oqo, ka va vei ira, oka kina o Dennis, era a ciqoma na nodra veikacivi ki na Tabana ni Kaulotu e Kenya Nairobi.

Era sa vakamuria na ivakasala nei Elder David A. Bednar ena Kuoramu ni iApositolo le Tinikaru mera "sa dua na daukaulotu ni se yawa na gauna mera vakauta kina na nodra pepa ni kaulotu."³ Era cakava vakakina ena nodra cakacaka vata vaka lewe ni kuoramu, e dua na ilawalawa ka vinaka mai na dua tale.

Era lakocuruma na bolebole na lewe va taucoko na daukaulotu oqo me rawa ni ra veiqravi. A vakamacalataka o Wilberforce, "Sa voleka sara ni yali na noqu vakanuinui ni lako ena kaulotu [baleta na ka vakailavo], ia au qai wilika na Maciu 6:19–20: 'Dou kakuwa ni kumuna vata vei kemudou nai yau e vuravura, ia mo dou kumuna vata na nomudou yau mai lomalagi.' Ena gugumata kei na sasaga, au a rawa kina ni vakavotukanataka na noqu lalawa-ka ni veiqravi vakadaukaulotu tudei. Au taleitaka na veiqravi va-kaulotu. E sega ni dua na ka e uasivita na kena vakasaqrarai taumada na matanitu vakalomalagi."

Vakanuinui ki na Gauna Muri Mai

O ira na itabagone e Uganda era sa vukea tiko na taraicake ni matanitu ni Kalou e keya, ena vakanuinui vakaitameri ki na gauna muri mai. Me vaka ni sega na valetabu ena Tokalau kei Aferika, era sa raitayaloyalotaka tu na itabagone na gauna era na vakamau kina ena dua na valetabu e tiko tani. E dua na itaviqaravi a vagolei ena

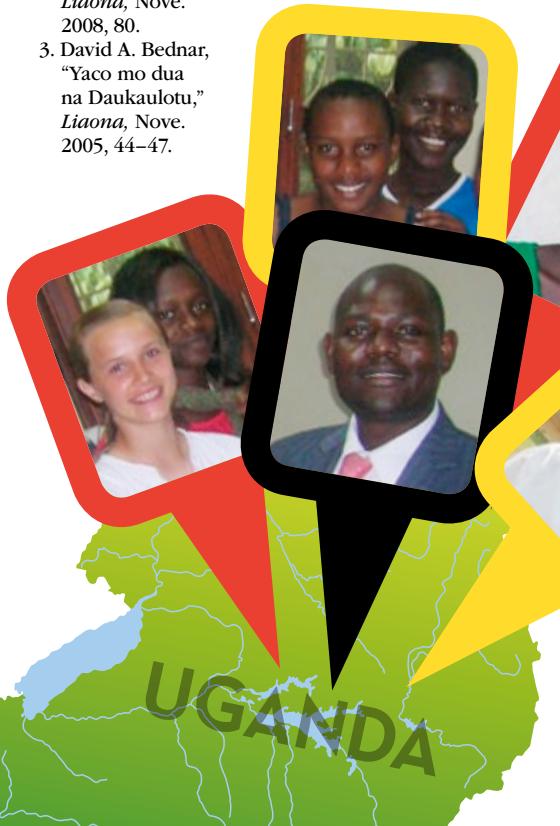

vakavakarau ni curuma na valetabu, ni sa mai vakacavari, a wasea e dua na lewe ni mataveiliutaki ni iteki na nona ivakadinadina: "E lomani kemuni na Kalou. Oi kemuni na usutu ni Lotu e Uganda." Era sa taukena oti tiko na itabagone dodonu oqo e dua na veivakayarayaratataki levu.

Na cauravou kei na goneyalewa e Uganda era sa solibulataka na veika ni vuravura ki na veivakalougatataki ka na tawacava. Era sa teivaka na sorenikau ni vakabauta ka ra sa qarava tiko vakavinaka (raica na Alama 32:33–37). Me vaka e dua na vunikau e vakasinati ena vuana (raica na Alama 32:42), era wasea na itabagone na kospeli ena reki ena vanua bulabula oqo. ■
A bula voli e Uganda o Cindy Smith ni a cakacaka tiko kina o watina, ka rau sa vakaitikotiko oqo e Utah, Amerika.

IDUSIDUSI

1. Elaine S. Dalton, "Na Lesu ki na Buladodunu," *Liaona* Nove. 2008, 78–80.
2. Elaine S. Dalton, *Liaona*, Nove. 2008, 80.
3. David A. Bednar, "Yaco mo dua na Daukaulotu," *Liaona*, Nove. 2005, 44–47.

Na Cava Mada na **ITOKANI DINA?**

Mai vei Elaine S. Dalton

Peresitedi Raraba ni Goneyalewa

Na ivakatakilakila ni dua na itokani e sa veisau ena vuravura ni tekinoloji veisemati edaidai. Eda na rairai nanuma ni levu na noda “itokani” edaidai. E dina sara: eda dau marautaka na noda rawa ni bulagoci ka kila na veika e yaco tiko ena nodra bula na noda veikilai ka vakakina na itokani makawa kei ira ena gauna oqo kei ira talega na tamata eda se bera ni sotava ka da vakatoka me noda itokani.

Ena vakasama ni vakauitukutuku raraba, na vosa “itokani” e dau vaka-yagataki vakavuqa me vakamacalataka na *veitaratara* ka sega ni *veimaliwai*.

Ko rawa ni na vakauta e dua na ituku-tuku vei ira na nomu “itokani”, ia oqo e sega ni tautauvata me vaka na kena yaco e dua na veimaliwai e matanavotu vata kei na dua tale na tamata vakaikemudrau.

Ena so na gauna eda dau veinanuyaka me na *tiko* eso na noda itokani. De dua beka sa dodonu meda sasagata meda *dua* na itokani.

E levu tu na ivakamacala ni kena ibalebale meda dua na itokani. Au na sega ni guilecava na rogoci Elder Robert D. Hales ena Kuoramu ni iApositolo Le Tinikarua ni vosa

vakaibalebaletaka na vakaitokani kei na veivakayarayaratka kaukauwa ni itokani ena noda bula. Na nona ivakamacala e sa dau veivakadeitaki voli ena noqu bula. “Na itokani sai ira era dau vakarawarawataka na kena bulataki na kospeli i Jisu Karisito.”¹ Ena vakasama oqo, na kena raici cake na vinaka ni dua tale na tamata e sa ivakatakilakila ni itokani dina. Oya na nona vakaliuci e duatani tale. Oya na noda vakabibitaka meda yalodina, dau doka, ka bula savasava ena veika eda vakaitavi kina. De dua na vosa na *yalayala* ena tadolava na ibalebale dina ni veitokani.

Ni yabaki 15 na luvequ yalewa o Emi, a vatavatairalagotaka okoya na mataqali itokani vakacava me na vaka-sqara. Ena dua na mataka au a raica na nona iVola i Momani ni cegai tu na

Alama 48. E a makataka tu okoya na tikina ka vakamacalataka Kavetani Moronai: “Sa tamata kaukauwa sara ka tamata qaqa ko Moronai; io sa tamata yalomatua sara talega. . . . Io, sa dei sara na nona vakabauti Karsi-to” (tikina e 11, 13). A vola okoya ena dua na iyatu, “Au via veigadivi ka vakawatitaka e dua na turaga vakataki Moronai.” Ena noqu vakaraici Emi voli kei na mataqali cauravou e veilasamaki vata ka mani veigadivi kaya ni sa yabaki 16, au rawa ni raica ni sa vakatauvatana okoya

vakataki koya na isausau oya ka vupei ira talega eso mera bulataka na kedra ivakatakilakila na luve ni Kalou tagane, taura tu na matabete, ka na tama ka ililiu mai muri.

Na itokani dina ena vakayarayataki ira era veimaliwai vata mera "toso cake vakalailai [ka] mera vinaka cake vakalailai."² Sa rawa ni o vukea eso tale, vakabibi na cauravou, mera vakarautaka ka qarava e dua na kaulotu e dokai. Sa rawa ni o vukea tale eso mera bula savasava tikoga. Na nomu veivakayarayataki kei na veitokani yalododonu ena rawa ni veivakadeitaki vakayalo sega walega ena nodra bula o ira o veimaliwai vata ia me baleta na kawa talega ka na muri mai.

A kacivi ira na Nona tisaiipeli na Turaga me Nona itokani. E kaya o Koya:

"Sa noqu vunau oqo, Mo dou veilomani, me vaka kau sa lomani kemudou.

"Sa sega na nona loloma e dua na tamata me uasivi cake ena ka oqo, me solia na nona bula ena vukudra na wekana.

"Dou sa wekaqu kevaka dou sa kitaka na ka kecega au sa vakarota vei kemudou.

"Au sa sega ni vakatokai kemudou tale me noqu tamata; ni sa sega ni kila na tamata na ka sa kitaka na nona turaga: ia ka'u sa vakatokai kemudou me *wekaqu*; ni'u sa vakatakila vei kemudou na ka kecega ka'u a rogoca mai vei Tamaqu" (Joni 15:12–15; me vakaikuritaki).

Ni ko bula ka wasea na kospipeli i Jisu Karisito, o na uqeta mai na tamata kivei iko ka ra na vinakata mera nomu itokani—sega walega ena veitaratara ka kune ena vakauitukutuku raraba ia na mataqali itokani e a vakaraitaka na Turaga mai na Nona vosa kei na

Nona ivakaraitaki. Ena nomu sasa-gataka mo itokani vei ira tale eso ka vakacaudreva na nomu rarama, ena vakalougatataka na bula ni lewe levu ko veimaliwai vata kaya na nomu veivakayarayataki. Au kila mai na nomu saga mo itokani vei ira tale eso, me vaka era dusimaka na parofita kei na ivakaraitaki ena ivolanikalou, ko na marau ka yaco mo na dua na veivakayarayataki vinaka ena vuravura ka dua na siga o na ciqoma na yalayala lagilagi ka tukuni ena ivolanikalou me baleta na veitokani dina: "Raica ena laki dei tale tu ga mai kea na ivakarau ni noda veimaliwai tu eke, ia sa na uasivi ka lagilagi sara mai kea" (V&V 130:2). ■

IDUSIDUSI

- Robert D. Hales, "This Is the Way; and There Is None Other Way," ena *Vosa Vakayabaki ena Brigham Young University, 1981–82* (1982), 67.
- Gordon B. Hinckley, "The Quest for Excellence," *Liahona*, Sep. 1999, 8.

NA VEIVAKASAMA MAREQETI NI VEITOKANI

"Digitaki ira na itokani era duavata ena veika o vakaliuca me rawa ni ko ni veivaqaqacotaki ka veivakayaloqaqataki vakai kemuni ena nomuni bulataka na ivakatagedegede e cecere.

"Mo vakaitokani vinaka, yaco mo itokani vinaka. . . .

"Ni o saga mo dua na itokani vei ira tale eso, kakua ni veidabuitaka na nomu ivakatagedegede."

Me iSakisaki ni Itabagone (ivolalailai, 2011), 16.

Noqu **VEISURETI** ki **NA VEIVAKABULAI**

Mai vei Emerson José da Silva

Niu a se tamata gone, au a sikova e vuqa na veimatalotu kau a lomaleqa baleta ni duidui na nodra vakavuvulitaka na ivakadewa ni ivolanikalou. Au a sega ni lomavinaka me baleta eso na ka tawaveidokai au a raica vei so vei ira, kau sa mani soro ena qarai ni dua na lotu meu curuma.

Ni oti e vica na yabaki, a papitaiso ki na Lotu i Jisu Karisito ni Yalododonu Edaidai o Cleiton Lima, e dua na noqu itokani. A sega taumada ni vakaraitaka vei au dina ga ni keirau veitokani voleka, ia e muri, au sa tekivu raica na veisau vua. Au dau lako wasoma ki nona vale ena veimataka ni Sigatabu me keirau qito soka, ia au sa sega ni raici koya rawa kina. Oqo a yaco veitaravi me rauta ni rua se tolu na Sigatabu. A qai tukuna vei au o Cleiton

me kena itinitini ni sa na sega ni rawa ni qito soka ena Sigatabu baleta ni sa rokova tiko na siga ni Turaga. Au a tukuna vua, "Na lotu oqo e sa vakalia-liai iko tiko."

A mani qai sureti au o Cleiton meu tiko ena lotu. Au a vakafulubale vua baleta niu a se sega ni matau ena lotu. A dau kauti ira mai na daukaulotu o Cleiton mera vakavulici au ena loma ni 10 na vula, ia au dau vakafulubaletaki au se tukuna vei ira niu osooso saraga. Ia e sega ni datuvu okoya.

Dua na siga ena June, a sureti au okoya meu tiko ena dua na danisi ni Lotu. Au vakatanini koya, "Ena tiko beka na kakana sega ni saumi ka na levu tale ga na yalewa?" A tukuna dredre mai, io!

Au na kaya vakaidina niu a sinai sa-raga ena kena iyacoyaco. Au a sikova na lotu kau taleitaka saraga. Au a kida-vaki mai vei ira vakayadua, au kana vakalevu saraga, ka yaco meu taleitaka na tiko ena dua na soqoni.

Niu yaco yani
ki lotu ena
Sigatabu,

au sotava e levu na tamata ka rogoca na nodra ivakadinadina. Au a se sega ni kila vinaka na iVola i Momani, ia au a vakila na Yalotabu ni Turaga ni ra vakadinadinatako eso na lewe ni Lotu, "Au kila ni dina na iVola i Momani, ka ni oqo na Lotu i Jisu Karisito, kei Josefa Simici e dua na parofita a kacivi mai vua na Kalou." Au se sega mada ni a se bau vakalomavinakataki. Au se sega tikoga ni vinakata meu sotavi ira na daukaulotu, ia e tarai au saraga na soqoni ni ivakadinadina oya.

A sureti au tale o Cleiton meu lako ki lotu ena macawa ka tarava. A sega ni rawa vei au baleta ni tiko eso na ka meu qarava. Au a raica na luluvu ni matana niu a tukuna vua na noqu sega ni rawa ni na lako.

Ia, au a yadra cecekala ena mataka ni Sigatabu ka gadreva meu lako ki lotu. Au a duricake ena 6:50, ka dau dredre vei au, ka vakavakarau ena noqu waraki Cleiton me lako mai. A kurabui o koya ni raica niu sa vakaisulu ka veiwaraki tu yani. A vaka-vulica o bisopi na veika me baleta na matabete ena Sigatabu oya. Au a vakila vakaukauwa na Yalotabu ka vakavureya meu sa na tauri lesoni mai vei ira na daukaulotu. Ni mai cava na soqoni ni Cauravou, au a vakila niu sa na vakarau papitaiso.

Ni cava na lotu, au a tukuna vei Cleiton, "Au sa via papitaiso!"

E a nanuma deu veiwali tiko. Ia e qai kaya mai, "Keu kacivi ira na italatala qase, e rawa beka ni o sota vata kei ira?" Au sauma ena io.

Au a vakavulici mai vei ira na italatala qase lelevu oqo. Niu rogoca na itukutuku ni Veivakalesuimai, a tuburi au e dua na veivakadeitaki kaukauwa cake ni sa dodonu meu na papitaiso. Ia au a vinakata meu kila vakataki au na dina taucoko ni iVola i Momani. Era makataka na italatala qase na Moronai 10:3–5 ena noqu iVola i Momani ka sureti au meu masulaka ka kerea vua na Kalou kevaka e dina.

Au qai nanuma niu a se bera ni wilika na iVola i Momani ena bogi ka tarava. Niu sa tekivu meu wilika, au a vakila e dua na yalo qaqa. Au masu, ia ni bera niu tinia, au a vakadeitaka ni iVola i Momani e dina. Au vakavina-vinakata na Kalou ni rogoca na noqu masu. Au a papitaiso ena Julai 2006.

Au a veiqravai vakadaulotu ena Brazil Cuiabá Mission, kei na noqu itokani o Cleiton e a veiqravai ena Brazil Santa Maria Mission. Keimami sa cakava tiko na ka a cakava o Cleiton vei au: sureti ira na tamata mera lako mai vei Karisito ka vuksi ira mera ciqoma na kospeli vakalesui mai ena nodra vaqaqacotaka na nodra vakabauti Jisu Karisito, veivutuni, qai papitaiso, ka ciqoma na isolisolni Yalo Tabu. Oqo dina na sala ki na veivakabulai.

Meda dau sureti ira tikoga na noda itokani kei ira eda veimaliwai vata mera vulica na kospeli oqo, ni a sureti ira vakayadua na Turaga ena Nona kaya, "Dou lako mai vei au" (Maciu 11:28). Au kila ni oqo na Lotu i Jisu Karisito ka sa kena gauna oqo meda sureti ira kece kina na tamata mera lako ki Vua. ■

NA SALA E TINI MO KILA KINA NI KO SA **SAUMAKI**

Mai vei Tyler Orton

A u a vulica ena soqoni ni matabete ni dua na inaki ni Matabete i Eroni oya me vupei keda “meda saumaki ki na kospeli i Jisu Karisito ka bulataka na kena ivakavuvuli.”¹ A sega ni matata tiko vei au se cava na ibalebale ni “meda saumaki ki na kospeli i Jisu Karisito.” Au a tarogi rau na noqu itubutubu kei ira na tuakaqu se cava era nanuma ni kena ibalebale, ka keimami veivosakitaka vata e vica na sala e rawa ni o raica kina ni o sa saumaki tiko.

Ena tiko tale beka eso, ia oqo e 10 na sala keitou a dua-vata kina. Me vaka ni saumaki e dua na cakacaka ni bula taucoko, e sega ni dodonu meda na vinaka sara ena dua na iwase oqo, ia e rawa ni ra vupei keda ni kila kevaka eda sa tosocake tiko.

1. Ni o sa saumaki, o sega walega ni *kila* na cava mo na cakava ia o na *gadreva* talega mo kitaka na veika dodonu. Ena sega ni na rauta kevaka meda na yawaka na cala baleta ni o rerevaka mo na tobo se totogitaki. Ni ko sa saumaki vakaidina, o sa vinakata saraga mo digitaka na dodonu.

2. E dua tale na ivakatakilaka ni saumaki mai oya ni sa sega tale ni tiko na gagadre mo na cakacala. O ira na Anita-Nifai-Liai era sa ivakaraitaki vinaka ni ka oqo. Ni ra sa saumaki oti ki na kospeli i Karisito, era sa “veiyalayalati kei na Kalou mera qaravi Koya ka muria na nona vunau” (Mosaia 21:31). Me vakataki ira na Nifai ka vakavulici mai vei Tui Penijamini, era sa “biuta tani na gagadre ca” (Mosaia 5:2). Sa yaco mera saumaki vakaidina ki na kospeli

i Karisito, ka sega ni rawai ira rawa na veitemaki i Setani.

3. Ni ko sa saumaki, o sa na vakabibitaka cake na veika e nanuma na Kalou mai na veika era nanuma na tamata me baleti iko. Era dau gunu vakalevu na gonevuli ena noqu koronivuli e Indonesia. Eso na gauna e rawa ni veitemaki na ilakolako vakaveilasamaki ka ni ra gunu kece tiko ka vakalialiai iko ni o sega ni lako. A sureti ena vuqa na gauna na taciqu me gunu ka veilasamaki, ia a sega ni vakayacora—e a tutaka na veika e vakabauta. E a ka dredre dina, ka dau tiko taudua e vale ena levu na bogi. Ena nodra vakamoce vua na gonevuli ena nona tuvaitutu, e vica na tamata era a wasea vata kei koya na nodra kurabuitaka na nona rawa ni

ravuta na veivakatotogani vakaicaba ka dinata na nona itagede. Era tukuna vua na levu ni nodra rai cake vua baleti na ka oya. E vakaraitaka okoya ni a saumaki ena nona vakinikitikitaka na veivakatotogani vakaicaba.

4. Ni o saumaki, o na tovolea ena nomu igu mo na bulataka tikoga na kospipeli—sega walega ena Sigatabu se gauna ga e ganita ia ena veigauna taucoko. Na nomu ivalavalta me kua ni veisau ni ka tiko vei koya o tiko vata se okoya e rawa ni vakaraici iko tiko. Ni ra talanoataka na nomu icaba e dua na veiwali ca se vinakata na saravi ni iyalovalo vakasisila, o na sega ni vakamuri ira baleta ga ni sega ni dua e vakararai tiko; ia ena nomu tutaka na ka o vakabauta.

5. Ni o saumaki, o na yalovinaka cake ka dauveikauwaitaki ena nomu veimaliwai kei ira tale eso. O na sega ni vakalelewa se veivakacacan se daukakase. O na kauwaitaka na lomadra tale eso, ka sa na matau mai na qarai ni veisala ni veiqaravi kei na veivuke. Kevaka o taubaletaka tiko na olo ni nomu koronivuli ka dua e vakalutuma na nona ivola, o na sega ni vakasamata tale na ka mo na cakava. O na tuvakadua ka veivuke.

6. Ni o saumaki, na nomu gagadre ni masu ena vakaikuritaki ka o na vakila ni o sa veivosaki vakaidina tiko kei na Kalou ni o masu. Mo na dau vakagalalataki iko tikoga mo masu se vakacava na lomamu se cava ga e yaco tiko ena nomu bula.

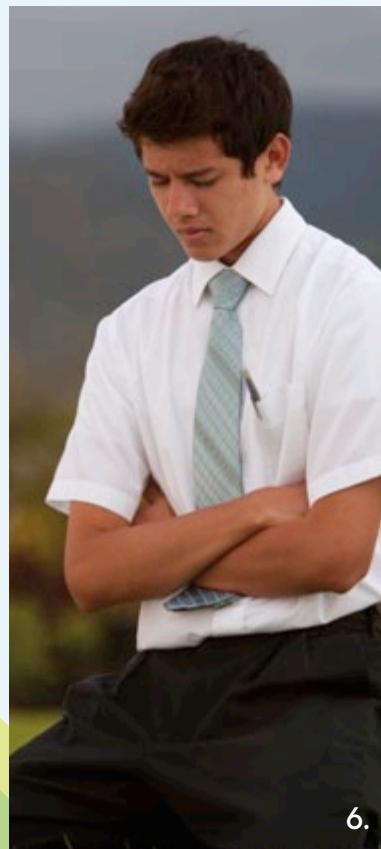
5.

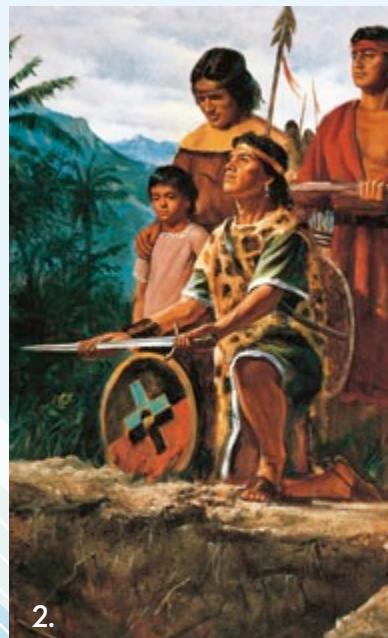
A SALA TUDEI KI NA BULA MARAU

"E vinakata na Turaga me taucoko sara na nodra saumaki ki na Nona kospipeli o ira na lewe ni Nona Lotu. Oqo duadua ga na sala vakadeitaki ki na veitaqomaki vakayalo ena gauna oqo kei na marau me tawamudu."

Elder Donald L. Hallstrom ena Mataveiliutaki ni Vitusagavulu, "Saumaki ki na Nona Kospipeli mai na Nona Lotu," *Liaona*, Me 2012, 13.

6.

2.

Era buluta na nodra i yaragi o ira na Leimani era sa saumaki me vakaraitaka ni ra na dinata na nodra veiyalayalati mera muria na kospipeli (raica na Alama 24).

7.

9.

10.

A tukuna vei keimami o Peresitedi Ezra Taft Benson (1899–1994), “Ke vaka e sega ni lomada na masu, ia meda na masu me yacova sara ni sa lomada mai na masu.”²

7. Ni o sa saumaki oti, o na nanamaki ki na Sigatabu baleta ni Siga ni Vakacecegu. Ni yaco mai na Sigatabu, me kua ni vaqo na nomu vakasama, “oilei, qo na siga au na sega ni rawa ni gade vata kina kei ira na noqu itokani ka laki sara iyalo-yalo,” ia me vaqo! “Wananavu, sa dua na siga au rawa ni lako kina i lotu ka vakanamata ki na veika vakayalo ka vota na gauna vata kei iratou na noqu matavuvale!”

8. Ni o sa saumaki, o na muria na ivakaro ka sega ni vaqara

iulubale, veivakatauvatani tovo, se tovolea mo kunea eso na veitikina duidui. O na sega ni tovolea mo siova na iyalayala; o na muria ga vakamatau na ivakaro baleta ni o kila ni sa ikoya oya na sala vinaka cake.

9. Ni o sa saumaki, o na nanamaki ki na saumi ni nomu ikatini. O na raica me vaka e dua na dodonu ka vakila ni 10 na pasede e sega soti sara ni levu, vakabibi ni vakatauvatani kei na veivakalougatataki kei na yalovakacegu o rawata. Na veivakalougatataki oqo e ka vakaitamera sara mai na ilavo o sauma.

10. Ni ko sa saumaki, ena tiko vei iko na gagadre kaukauwa mo vuksi ira tale eso mera kila na dina kei na bula marau ko sa mai

kunea. E dua na ivakaraitaki vinaka mai na ivolanikalou na raivotu nei Lai, ka vakatakila na nona gagadre kaukauwa me wasea na vuanikau kamica ni vunikau ni bula kei ratou na nona matavuvale. Ena nona kania na vuanikau, e sega ni nanuma vakuili okoya me taura vakalevu me baleti koya ia me vakaraici iratou na nona matavuvale me rawa ni ratou kania talega na vuanikau ka rawata vakatatauvata na bula marau (raica na 1 Nifai 8:12).

Me kena vakalekaleka, o na kila ni o sa saumaki tiko ena nomu sa tekivu muria na lawa cecere, na kospipeli i Jisu Karisito. O sa bulataka na yalo ni lawa vakatalega kina na vuna dina. O sa bulataka na kospipeli ena kena ivakatagedegede taucoko ni nomu bula. O sa bulataka na kospipeli ena kena tau coko, sega ni baleta ni sa dodonu ia baleta ni o vinakata. O sa tamata mamara ka vinaka talega, ka o sa vinakata mo vakataka na tamata e vinakata na Tamada Vakalomalagi mo vaka. O vinakata mo vakataki Jisu Karisito ka muria na Nona ivakaraitaki. Ni o sa vakataka na tamata oya, o sa na saumaki vakaidina. ■

O Tyler Orton e vakaitikotiko mai Java, Indonesia.

IDUSIDUSI

1. *iVoladusidusi 2: Veiliutaki ena Lotu* (2010), 5.5.4.
2. Ezra Taft Benson, “Dau Masu Tikoga,” *Liaona*, June 1990, 4.

SA YAGA

VINA KA SARA NA CAKACAKA VAKAU KAUWA

O na marautaka ena veika o sa rawata
rawa kevaka o na tovolea tikoga.

(Raica na Raica na Me iSakisaki ni iTabagone [voladusidusi, 2011] 40-41.)

Na

Daukaulotu

Lailai nei Bubu Deny

Mai vei Emilia Maria Guimaraes Correa

"Ko koya sa vosa ena kaukauwa ni Yalo Tabu na kaukauwa ni Yalo Tabu ena vakadewa ki na yalodra na luve ni tamata" (2 Nifai 33:1).

OVitor e tiko vata kei tinana kei ganena ena itikotiko nei Buna o Deny. A mani tauvimate na bui Vitor ka sega ni rawa ni biuta na nona idavodavo me vica na macawa. E a tiko duadua ga ena nona rumu vakaikoya.

A mani nanuma o Vitor me sa na vakatawani Bubu Deny tiko. Ni dau lesu i vale ena veisiga mai koronivuli, ena dau kauta o koya e dua na ilavelave ni *Liaona* i na rumu i Buna ka wilika vua na italicanoa mai na tabana ni gonelalai.

Ni oti na nona wilika taucoko na ivola ni *Liaona* ka tiko ena nona matavuvale, e sa tekivu wilika vua na iVola i Momani kei na iVola Tabu. E sega ni lewenilotu o Bubu Deny, ia e dau taleitaka me rogoci Vitor ni wiliwili vua. E marautaka okoya me vulica na kosipeli.

E dau levu na nona vakatataro o Buqu. Ke sega ni kila na kena isau

o Vitor, ena tarogi nona qasenivuli ni Lalai se vakaraica ena ivolanikolou. A vakatokai Vitor o buna me nona daukaulotu lailai.

A tukuna vei Vitor o bubu Deny ni a vulica mai vua e levu sara na ka. A yalataka okoya ni na lako i lotu vata kei Vitor ni sa bula vinaka. Na veika e a vulica e vakavuna nona vinakata me vinaka cake mai ka vulica vakalevu na kosipeli.

A taura matua toka na nona yalayala o Buna, ni sa bula vinaka mai. A lako vata kei Vitor okoya me vulica vakalevu na veika e a vakavulica vua. E sega ni dede na nona sa mai papitaiso ka vakadeitaki o Bubu. A vuksi koya o Vitor me vulica ni kosipeli e dina.

A yaco me dua na daukaulotu tudei o Vitor ni sa qase cake ena Boston Massachusetts Mission. Ni se bera ni gole, e a lako vata kei Bubu Deny—ki na valetabu. ■

E vakaitikotiko ena Tikina Vakalawa e Brazil o Emilia Maria Guimaraes Correa.

Mai vei Elder
M. Russell Ballard

Ena Kuoramu ni iApositolo
Le Tinikarua

*O ira na lewe ni Kuoramu ni
iApositolo Le Tinikarua era sa
ivakadinadina digitaki i Jisu
Karisito.*

Avakayacana na Lotu o Jisu Karisito Vakaikoya (raica na Vunau kei na Veiyalayalati 115:4).

Na vosa *Lotu i Jisu Karisito* e vakatakila ni sa Nona Lotu.

Edaidai e vakamacalataka ni

Na cava e sa rui balavu kina na yaca ni Lotu?

okoya na Lotu vata ga me vaka na Lotu a tauyavutaka o Jisu Karisito ena Nona tiko e vuravura ia ka vaka-lesuimai ena gauna edaidai.

Ni Yalododonu e kena ibalebale ni da vakamuri Koya ka sasagataka meda cakava na Lomana.

Era sa kacivi na noda lewenilotu ena *Momanī* baleta ni da vakabauta na iVola i Momanī, ia sa dodonu ga meda vakayagatataka na yaca taucocko ni Lotu ena gauna e rawa. ■

Mai “Na Bibi ni dua na Yaca,” Liaona, Nove. 2011, 79–82.

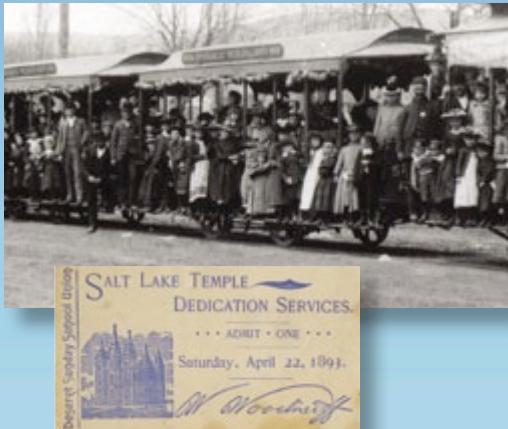
Mai vei Darcie Jensen

Era reki na Yalododonu Edai-dai, ni sa vakacavari na Valetabu e Salt Lake ena 1893. E taura e 40 na yabaki mera tara kina na valetabu. Baleta ni ra a cau vakailavo na gonelalai ena veivuke ni tara valetabu, a nanuma kina o Peresitedi Wilford Woodruff me vakayacori e lima na iwasewase ni soqoni digitaki ni veivakatabui mera tiko kina na gonelalai.

Era sa levu sara tu na valetabu e vuravura edaidai, ka ra se veivuke tikoga na gonelalai ena marautaki ni kena vakacavari na valetabu. Raica se a vakacava na nodra vakaitavi na gonelalai ena gauna oya kei na gauna oqo. ■

E vakaitikotiko o Darcie Jensen e California, Amerika.

*E sivia ni 12,000 na gonelalai era a lako ki na **Valetabu e Salt Lake** ena kena vakatabui. Era vodoka e dua na sitimanivanua na gonelalai mai na Tabanalevu na Sugar House.*

*Era dau vakatabui tale na valetabu ena so na gauna ni sa otia na nodra vakav-nakataki. Era lagasere na gone ena Lalai ka ra tauri cina ena nodra vakatasua-sua ni kena vakatabui tale na **Valetabu e Anchorage Alaska**.*

*Ena veimacawa ni se tara tiko na **Valetabu e Gilbert Arizona**, o ira na gone ena Lalai ni iteki na Gilbert Arizona Highland era sa tuvana e dua na inaki mera qarava e dua ena nodra tabanalevu.*

*Ni se tara tiko na **Valetabu e San Diego California**, o ira na gone ena Lalai mai Mexico era a cakava e dua na ibutubutu dui roka ni valetabu. Era a tucake tu ena ibutubutu na Vakaititu Raraba ena soqoni ni vatun-tutu ena veivakatabui.*

Marautaki ni Valetabu!

*Era a vodo lori mai na gone ena Lalai e Manitoba, Kenada, ki na **Valetabu e Regina Saskatchewan** mera mai tara na lalaga ka yalataka mera na curuma ena dua na siga.*

*Era a veisureti na gone ena Lalai vei ira na vulagi ena soqoni ni dola raraba ni **Valetabu e Kyiv Ukraine** ena nodra lagata "I Love to See the Temple."*

*E sivia ni 800 na gone ena Lalai mai na Ra kei Aferika era lagata "Au Luve ni Kalou" ena veivakamarau-taki vakavanua ni bera **ni vakatabui** na Valetabu e Accra Ghana.*

*Na valetabu yadua e tiko na kena vatunitutu ka vakaraitaka na yabaki e a vakatabui kina. Era na dregata na vatunitutu na Vakaitutu Raraba ena mota ena gauna ni veivakatabui. O Isaac B., yabaki 9, a veivuke ena kena biu na mota ena vatunitutu ni **Valetabu e Kansas City Missouri**.*

*Era a lagasere na gone ena Lalai vei Peresitedi Gordon B. Hinckley ena nona yaco yani me vakatabuya na **Valetabu e Aba Nigeria**.*

Taro kei na Kena iSau Baleta na Valetabu

Na cava e tiko kina na valetabu?

Na valetabu ni Lotu i Jisu Karisito ni Yalododonu Edaidai era sa vanuatabu ka da vulica kina na dina tawamudu ka vakaitavi ena veicakacaka tabu vakalotu.

E vakacava tu na loma ni valetabu?

Na valetabu sa dua na vanua e veivakacegui, rokovi, ka totoka. Na ka kece ena loma ni valetabu era savasava ka tuvani vakamaqosa. Na tamata kece era sulu vulavula ka ra veivosaki ena vakasolokakana.

Na cava e dau caka tiko ena valetabu?

Sa rawa ni vauci e dua na marama vua na watina, kei ira na gone veirau na nodra itubutubu. Na veivauci e vakatara na matavuvale mera tiko vata ga me tawamudu. Era dau

c iqoma talega na turaga kei na marama ena valetabu, e dua na isolisolni veivakalouga tataki vakayalo ka vakatokai na edaumeni. Sa rawa ni ra ciqoma talega na edaumeni ka veivauci me baleti ira na sa mate ka ra sega ni cakava na veiyalayalati ni valetabu.

Na cava tale e yaco tiko ena valetabu?

Eso tale na cakacaka tabu vakalotu e dau caka ena valetabu me ikuri ni veivauci kei na tauri edaumeni. Sa rawa ni ra papitaisotaki na tamata ka vakadeitaki ena vukudra o ira ka ra sega ni lewena na Lotu ena gauna era se bula kina. Ni ko sa yabaki 12 ka sa kilikili na nomu bula mo curuma na valetabu, sa rawa ni nomu na madigi mo na papitaisotaki ka vakadeitaki ena vukudra na a sa mate ka ra sega ni a ciqoma na kospeli.

Vakacava ke se bera ni curuma na valetabu na noqu matavuvale?

Na Tamada Vakalomalagi e kiali iko ka lomani iko kei na nomu matavuvale. E vinakata o Koya mera taukena vakayadua na tamata na veivakalouga tataki ni cakacaka tabu vakalotu ni valetabu. Bula Kilikili mo Curuma na Valetabu. Tuva e dua na inakinaki ena gauna oqo ni ko na ciqoma na edaumeni ka vakamau ena valetabu ena dua na siga. Ena vakalouga tataki iko kei na nomu matavuvale na Tamamu Vakalomalagi. ■

"Kemuni na noqu itokani gone . . . , me dau tu ga e matamuni na valetabu. Kakua ni cakava e dua na ka e rawa ni tarova na nomu curuma na kena katuba ka laki vakaivotavota ena kena veivakalouga tataki tabu ka tawamudu."

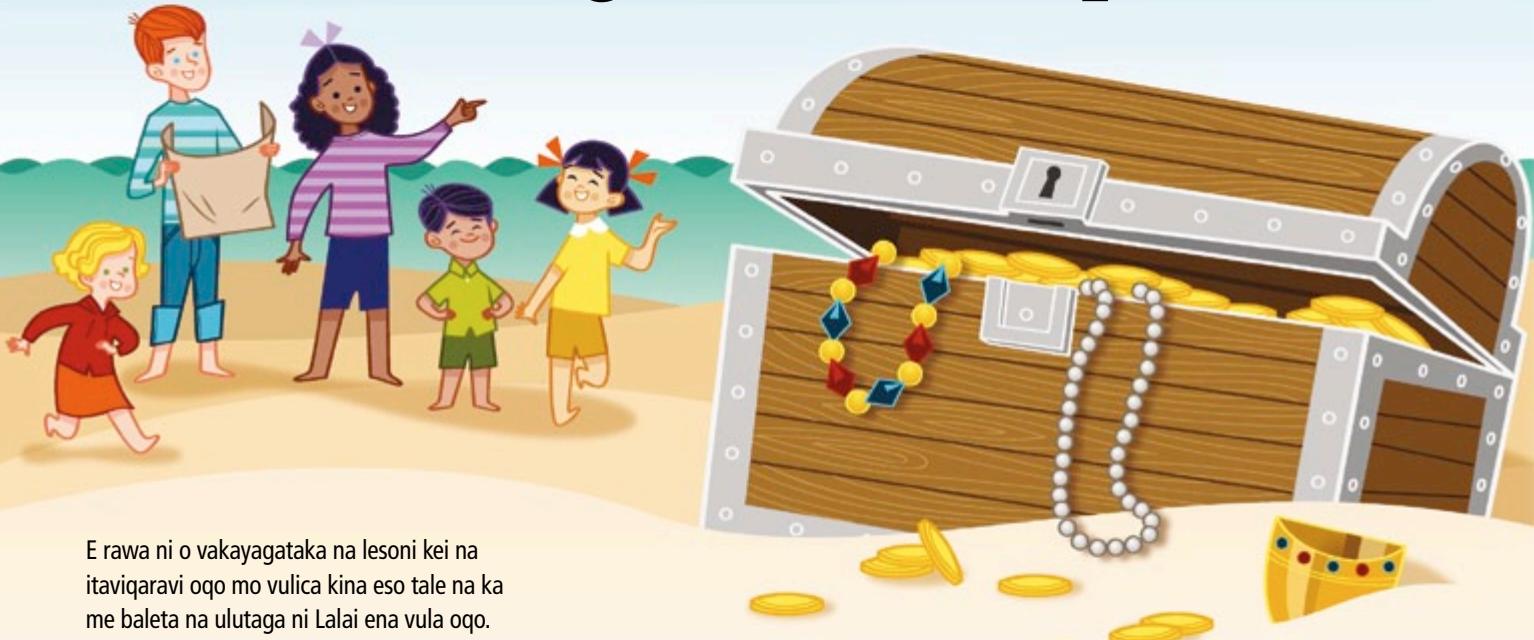
Peresidi Thomas S. Monson, "Na Valetabu Savasava—E Dua na Bikeni ki Vuravura," *Liaona*, Me 2011, 90.

Rawa Ni Tawamudu Na Matavuvale

(Vakarawarawataki)

Bulabula $\text{♩} = 80-96$ Qaqana mai vei Ruth Muir Gardner
iKabakaba mai vei Vanja Y. Watkins

Sa Vakalesuya mai o Jisu Karisito na Nona Lotu ena Veisiga e Muri Oqo

E rawa ni o vakayagataka na lesoni kei na itaviqaravi oqo mo vulica kina eso tale na ka me baleta na ulutaga ni Lalai ena vula oqo.

Raitayaloyalotaka ni o lako tiko ena dua na vakasaqaqara iyau. Evei o na vakasaqaqara kina na iyau? O na rawa ni kunea vakacava? Ena tiko beka ena dua na kato ni yau? Na cava beka ena tu e loma?

Eso na kato ni yau e vakatawani tu ena veikuuku vatutalei kei na koini siliva. Ia ni da lewena na Lotu i Jisu Karisito ni Yalododonu Edaidai, sa noda na iyau e yaga vakalevu sara: na kospeli i Jisu Karisito.

E vuqa na tamata era sega ni kila na iyau oqo, ka sa dua na itavi eda vakacolati kina oya meda wasea vei ira e vuqa na tamata e rawa.

Ni sa mate oti o Jisu kei ira na Nona iApositolo, a yali se veisautaki eso na ivakavuvuli ni kospeli bibi kei na cakacaka tabu vakalotu, oka kina na

papitaiso, dodonu ni matabete, valetabu, parofita bua, kei na sakaramede.

E a vakalesuimai na iyau taucocko ni kospeli oqo vua na Parofita o Josefa Simici. Rau a rairai vei Josefa Simici na Tamada Vakalomalagi kei Jisu Karisito ena gauna e masuta kina me kila na dina ena Veikau Vakatabui.

A qai ciqoma e muri o Josefa Simici na peleti koula ka vakadewataki ira ki na iVola i Momani. E vakatawani tu ena iVola i Momani na ivakavuvuli eda karona baleta ni vakamacalataka na dina ka ra a yali taumada. Eda ciqoma e vuqa na veivakalougatataki baleta ni da taukena na dina ni kospeli oqo.

Sa wacava na iyau talei oqo! ■

IVOLANI KALOU KEI NA SERE

- Vunau kei na Veiyalayalati 35:17
- "The Sacred Grove," *Children's Songbook*, 87 (se dua tale na sere me baleta na Veivakalesuimai ni kospeli)

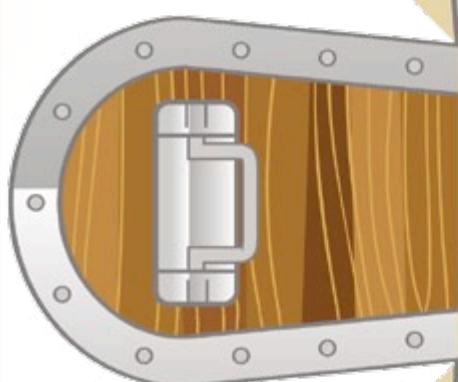
ME DATOU VEIVOSAKI

Wasea se a vakalougatataka vakacava na nomu matavuvale na iyau ni kospeli i Jisu Karisito.

CAKAVA E DUA NA KATO IYAU NI KOSIPELI

Kotiva ka lobika na kato iyau oqo me vaka na kena ituvaki ka koto e ra.

Kotiva na ilavo siliva e vakatauvatana eso na iyau ni kospeli sa soli vei iko ka biuti ira ena loma ni kato. Raica wasoma na iyau ena loma ni kato me vakananumi iko ena veivakalo-ugatataki ni kospeli.

Na Vanua a Tauyavu Kina na Lotu

Mai vei Jan Pinborough

Mekesini ni Lotu

*Tomani keimami mai mo
dikeva e dua na vanua bibi
ena ivolatukutuku ni Lotu!*

Esega ni dodonu me rau rai sara vakayawa o Maggie kei Lily E kevaka erau vinakata me rau raica na vanua a tauyavutaki taumada kina na Lotu. E toka tikiva na valenilotu e Fayette, Niu Yoka, ka ra dau lako kina i lotu ena Sigatabu!

Na Lotu a tauyavutaki ena dua na vale ni lotu, ia ena dua na vale kau. A lako mai me vakaitikotiko e kea

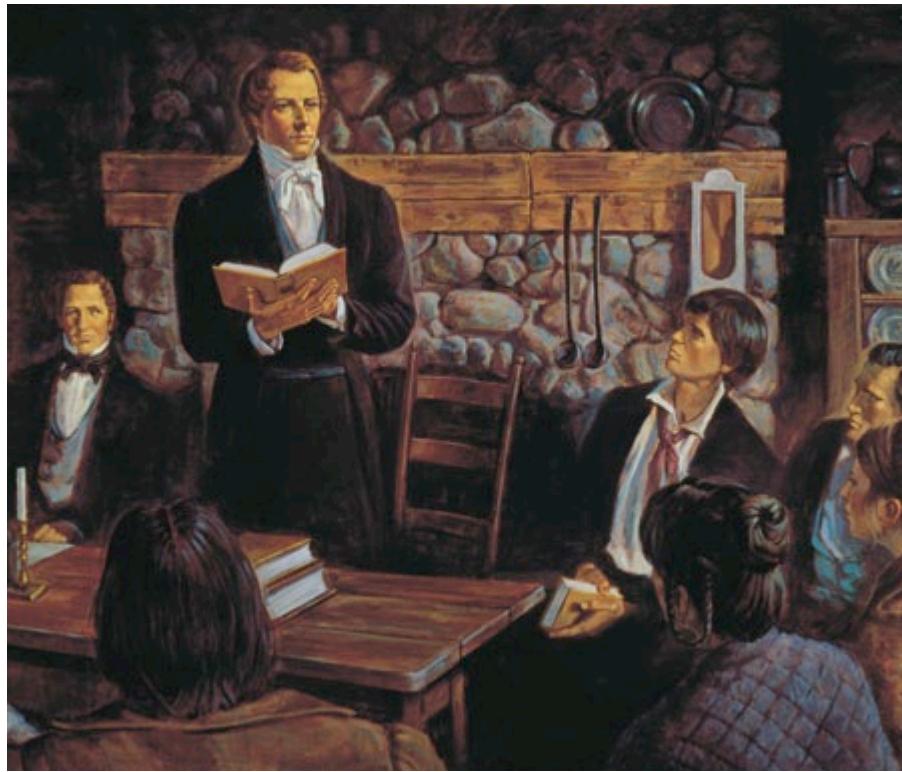
na Parofita o Josefa Simici vata kei na matavuvale i Whitmer ena 1829. Na imatai ni vale sa sega tale ni qai duri tu, ia na vale kau lailai oqo e se toka ga ena kena itutu makawa.

E tiko ena valenilotu ka rau dau laki lotu kina o Maggie kei Lily e dua na rumu ni vulagi vata na veivakatakarakara me baleta na itikotiko nei Whitmer kei na veika uasivi a yaco kina. ■

1. A vakacavara eke o Josefa Simici na nona vakavakadewa ni iVola i Momani.

2. E tautuba, sega ni yawa mai na itikotiko, e ratou a raici agilosí Moronai kina kei na peleti koula e lewe tolu na turaga. Eratou a vakatokai na iVakadindina Lewe Tolu baleta ni ratou vakadinadinataka, se raica saraga, na peleti. E rawa ni o raica na nodratou ivakadinadina ena muailiu ni iVola i Momani.

3. Ena Epereli 6, 1830, rauta ni 60 na tamata era a lako mai ki na dua na soqoni dutanî. A tauyavutaka vakaivola na Lotu o Josefa Simici, ka masulaki ka veisoliaki na sakaramede. Oqo na imatai na soqoni ni sakaramede!

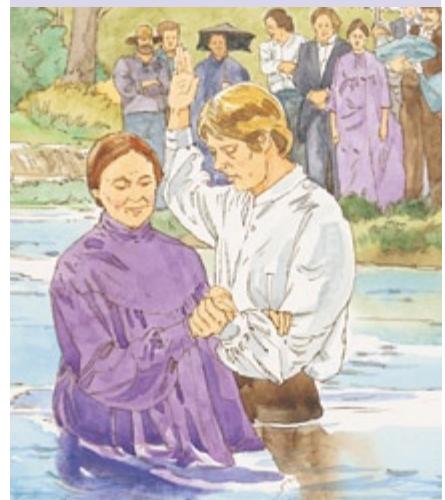
PAPITAISO ENA GAUNA OYA KEI NA GAUNA OQO

A papitaiso o Maggie, 11, kei Lily, 9, ena dua na tobu ni veipapitaisotaki volekata na vanua era a papitaiso kina na isevu ni lewe ni Lotu.

Rau a marautaka vakalevu na gone na yalewa nodrau vakarau papitaiso. Ni sa yacova na gauna me papitaiso kina o Lily, a vakatarogi koya taumada na nona bisopi. "A tarogi au okoya ke tiko na noqu ivakadinadina me baleta na parofita ka vakatalega keu sauma tiko na noqu ikatin," a tukuna o Lily.

Rau dau vakananuma vinaka tu ga na goneyalewa na nodrau siga ni papitaiso. A tukuna o Maggie, "Niu a lako cake mai na wai, au vakila niu rawa ni cakava e dua ga na ka."

Rau a yadua na goneyalewa na ivo-laniveisiga me rawa ni rau vakavola kina na veika erau vakila me baleta na nodrau siga namaki.

4. Rau a papitaiso na itubutubu i Josefa Simici kei na vica tale na tamata e tau-tuba ni oti ga na soqoni.

Vakabula na Siga o Max kei Mia

Mai vei Chris Deaver, Texas, Amerika

Vakarautaki koya o Max me vaka na tamata qaqa. E tokara na nona sigeleti damudamu. E tokara na nona iubi ni tamata qaqa. Ka qai gole ki na rumu i ganena gone.

“Lako mai, Mia,” a kaya o Max. “Daru mai lako ka vakabula na siga!”

Rau lako o Max kei Mia ki na rumu ni gade. Rau raica e dua na basikete ka sinai ena isulu.

“Rawa ni o vuakei au?”
a taroga o Tinadrau.

“Io,” a sauma o Max.“Oti daru qai lako ka vakabula na siga.”

Rau vuakei tinadrau o Max kei Mia ena lobiki taucoko ni sulu ka maroroi yani.

Qai raica o Max eso na benu ena vuloa.“Daru tomika cake taucoko na benu,” a kaya o Max.“Oti daru qai lako ka vakabula na siga.”

Rau cici wavokita na vale o Max
kei Mia. Rau kolotaka laivi na benu
taucoko rau rawa ni kunea.

Rau raici Tinadrau ni
taviraka tiko na vuloa ni
valenikuro. "Keirau rawa ni
vukei iko," a kaya o Max.

A taura tu na dasipeni
o Mia ni taviraka tiko na
vuloa o Max.

"Daru gole sara qo ka
laki vakabula na siga,"
a kaya o Max.

A vakararai wavoki o
Tinadrau ena savasava ni
vale. Ka qai kubeti Max
kei Mia. "Au nanuma ni
drau sa cakava ot!" ■

SA LAKO E DELA NI WAI O JISU

“Ia ni ra sa raica ko ira na tisaipeli, ni sa lako voli ko koya e dela ni wai, era sa kidroa ka kaya, sa dua na yalo; a ra sa qoqolou ni ra sa rere.

“A sa vosa sara vei ira ko Jisu, ka kaya, Dou vakacegu; koi au ga; dou kakua ni rere” (Maciu 14:26–27).

ITUKUTUKU NI LOTU

Sikova na news.lds.org me baleta na ikuri ni itukutuku kei na veisoqo tale eso ni Lotu.

Veituberi ni Veiliutaki e Vuravura Raraba—e dua na Rai Vou

**E ratou na
liutaka tiko e
dua na matavei-
vosaki o Elder
L. Tom Perry,
Elder Donald L.
Hallstrom, kei
Bisopi Dean M.
Davies me baleta
na bibi ni kena
vakayagataki
na idola ni
matabete.**

Ena veivula mai oqo, era na vakaitavi tiko na lewe ni Lotu e vuravura raraba ena dua na rai vou veivakauqeti ki na Veituberi ni Veiliutaki e Vuravura Raraba.

Na kena oqo ena duidui mai na kena era a vakayacori e liu, ni na sega ni kaburaki vakayadua yani na Veituberi ni Veiliutaki e Vuravura Raraba ni yabaki oqo kivei ira na iliuli ena tabanalevu kei na iteki. Ia, sa na vidai oqo ki na ciwa na wase leleka—ena dua na DVD ka vakakina ena LDS.org—ka ra na vakauqeti mera veivosaki kina na iliuli, lewenilotu, kei na matavuvale ena yabaki mai oqo kei na veiyabaki muri mai.

Ena vakatabakiduataki tiko ena vuli oqo na “Vaqaqacotaki ni Matavuvale kei na Lotu mai na Matabete.” Ena vuli oqo, era na veivakasalataki veivakauqeti tiko kina na lewe ni Mataveiliutaki Taumada kei na Kuoramni iApositolo Le Tinikarua kei ira na Vakaitutu Raraba kei ira na vakaile-silesi raraba ena:

- Sala mera kune qaqaco kei na vakacegu kina na matavuvale ena kaukauwa ni matabete.
- Na sala mera sotava kina na matavuvale yadua na veivakalougatataki ni matabete.
- Na sala mera vaqaqacotaka kina na itikotiko kei na matavuvale o ira era taura tu na idola ni matabete.

- Na sala me vakayacori kina na veiqaravi Vakarisito.
- Na sala mera susugi cake kina na gone ena rarama kei na dina.

Era na taura na tabanilotu kece ni Lotu na nodra ilavelave ni DVD, ka ra sa kerei na matabose ni tabanalevu kei na iteki mera sarava na veika taucoko e tiko kina. Sa oti mera na qai veivosakitaka vata na sala me rawa ni yaga na ivakasala oqo vei ira na lewenilotu ena tabanalevu kei na iteki.

Sa rawa vei ira na na lewenilotu ena soqoni kei na kalasi, mera sarava ka veivosakitaka na wase yadua era tiko ena DVD oqo. Sa rawa ki na matavuvale kei na tamata yadua mera sarava na wase yadua, vata kei na ikuri ni ivurevure me vakarabai-levutaki kina na nodra vuli, ena wwlt_lds.org.

Ena veigauna yadua, ena vakavatukana na tikina kaukauwa yadua ni vuli oqo ni sa oti e dua na wase ka tekiu na kena veivosakitaki. Na gauna era na vakaamatata vakatitobu, wasea, ka vakadinadinataka kina na iliuli, kei na matavuvale na veika era sa rogoca ka vakila, ena yaco me vakauqeti ira na Yalo Tabu ka vakavulici ira ena sala mera bulataka kina na ivakasala oqo ena nodra dui ituvaki ni bula. Mai na veika sa sotavi oqo, ena veivuke na Veituberi ni Veiliutaki e Vuravura Raraba oqo me vaqaqacotaka na matavuvale kei na Lotu e vuravura raraba. ■

Era tucake tu oqo e tautuba ni vale nei Mary Fielding Smith ena This Is the Place Heritage Park, o Elder M. Russell Ballard, Linda K. Burton, Elder Ronald A. Rasband, Elaine S. Dalton, Rosemary M. Wixom, kei Bisopi Gary E. Stevenson ni veivosakitaki tiko na veivakalougatataki ni kena tiko na matabete ena itikotiko yadua.

VAKAMURI NI VEIKACIVI ME VUQA TALE NA DAUKAULOTU:

Susugi na Vakasama ni Kaulotu ena iTikotiko vakakina ena Lotu

Mai vei Heather Whittle Wrigley

iTukutuku ni Lotu kei na Soqo Eso

Edabe tiko oqo o Bisopi Victor Nogales ena Tabanalevu o Parque Chacabuco, ena Iteki o Buenos Aires Argentina Congreso ena mata ni dua na vava ni itukutuku era tabaki tu kina na kedra iyalovalo e 37 na cauravou kei na goneyalewa ni nona tabanalevu. Ni dua vei ira e biubiu me laki kaulotu, ena vola toka o koya e dua na ka e yasa ni iyalovalo o ya.

“Era dau yalo mamarau na noqu itabagone ni ra dau curu mai ki na noqu valenivolavola ka ra raica na itaba kei na ka e volai tu kina,” a kaya. “E vakauqeti ira mera vakavakarau ki na nodra kaulotu.”

E vakaraitaki vinaka tiko na tabanalevu oqo e Buenos Aires ena yalo ni cakacaka ni kaulotu. Ena imatai ni ono na vula ni 2012, era a biuta na nodra itikotiko e lewe 19 na itabagone—ka 14 vei ira era saumaki mai—mera laki kaulotu tudei ki na walu na matanitu. Era sa vakadeitaka e sivia na 80 na pasede na itabagone era kilikili kaya mera laki kaulotu.

Ena veiyabaki sa oti era a kerekere kina vakavica na iliuli ni Lotu kivei ira na itabagone mera laki kaulotu.

Ena gauna ni koniferedi raraba ni Epereli 2005, ni oti toka ga na kena tavoca na Lotu na *Vunautaka na Noqu Kosipeli: iDusidusi ki na Veigaravi ni Daukaulotu*, a veivakasalataki kina vei ira na matavuvale kei ira na iliuli o Elder M. Russell Ballard ena Kuoramu ni iApositolo Le Tinikarua mera susuga

cake e dua na yalo ni kaulotu ka vakarautaki ira na cauravou kei na goneyalewa mera veigaravi ena veidokai ena nodra vupei mera kila vakavinaka o cei o ira ka vakavulici ira ena ivunau (raica na “E Dua Tale” *Liaona*, Me 2005, 69).

Na itukutuku raraba nei Peresitedi Thomas S. Monson ena koniferedi raraba ni Okotova 2012 o ya me sa vakalailaitaki sobu na yabaki ni bula ni kaulotu sa veivakananumi tiko kina ni sa maqusataka tiko na Turaga na Nona cakacaka.

Nikua e vuqa na matavuvale kei na iliuli ni Lotu era sa ciqoma e yalodra taucoko na itukutuku oqo ka ra sa tauyavutaka e dua na ivakarau tudei bulabula ni kaulotu ena nodra vanua.

Nodra Vupei na iTabagone Mera Kila Vakavinaka O cei O Ira

Me isau ni taro, “O sa veivuke tiko vakacava mera vakarautaki e vuqa na nomuni itabagone mera gadreva na laki kaulotu?” E sauma kina vakaoqo o Bisopi Nogales, “Na gauna au a kacivi kina meu bisopi, au a kauwai taumada vei ira na itabagone ni noqu tabanalevu, kau a vakamatatataka kina vei ira na iliuli ni tabanalevu tale eso ni sa gadrevi meda tiki ni nodra bula.”

Me vakataka, o ira taucoko na daukaulotu e Chacabuco era a taura tu na veikacivi eso ena tabanalevu ni bera ni ra biubiu yani. Sa dau vakavuqa mera sureti o ira na saumaki vou mai kei ira na lewenilotu luluqa mera mai

veigaravi vaka-qasenivuli, ka vupei ira kina mera vakavakarau ki na nodra vakavulica na kosipeli.

A vakarautaki ira talega vakayalo na itabagone o Bisopi Nogales ki na dua na ilesilesi ena nodra cakacaka vata kei ira na daukaulotu tudei e kea.

Ena nodra sa veigaravi vinaka na iliuli ni Lotu e kea kei ira na lewenilotu ki-vei ira na itabagone ni tabanalevu, era sa dolei mai kina ena nodra raica na kena sa tubu cake sara na yalo ni kaulotu.

Na Matavuvale e Vakanananu Tiko Ki na Kaulotu

E rau kila vinaka tu o Garth kei Eloise Andrus mai Draper, Utah, e Amerika na ibalebale ni dua na matavuvale e vakanananu tiko ki na kaulotu. E 17 na makubudrau tagane era sa kaulotu oti, ka ono na vula na nodrau veigaravi talega vakadaukaulotu.

Na kena susugi cake ena nomu matavuvale e dua na yalo ni veigaravi ni kaulotu sai koya e dua na ka e tekivu mai na gauna era se lalai kina na gone, e kaya o Baraca Andrus.

E duavata kina o Sisita Andrus. A kaya, “Mo kua ni laiva na laki kaulotu me vaka e namaki lo tiko, ia mo vosa vei iratou na luvemu kei na makubumu me baleta na ka oqo me vaka ni sa sega tale na kena vakatataro me vaka oqo—na *gauna* o sa na laki kaulotu kina, ka sega ni *kevaka*”.

Sa ka bibi talega na nodra vakavulici na itabagone mera kilai ira tiko ena tuvanaki ni dua na ivakaraitaki ni veigaravi ni kaulotu. Rau a ciqoma o Baraca kei Sisita Andrus na isevu ni nodrau veikacivi ena 1980, ena gauna sa biubiu tiko kina o lvedrau gone duadua me laki kaulotu.

A volavola vei rau o lvedrau tagane oqo ni oti na nona taura e dua na

E tucake tu oqo o Bisopi Victor Nogales ena vava ni itukutuku kara tabaki tu kina o ira na itabagone ena nona tabanalevu, vakakina o ira era se kaulotu tiko.

iloloma rau a vakauta yani me vuksi koya me vakavakarau ki na nona kaulotu. “A vakavinavinakataka mai na [iloloma o ya], ia a kaya, ‘Sa ka bibi cake ga na ivakaraitaki drau a vakaraitaka tu mai,’ ” a kaya o Sisita Andrus.

Vakavulica na Vunau

“E tu vei ira na noda itabagone na dodonu mera na namaki ira na nodra itubutubu, iliuliu Vakalotu kei na qasenivuli me ra raica ni ra kila, ka kila vinaka tu na kospeli i Jisu Karisito,” e kaya o Elder Ballard. “Ena vakadeitaka na dina ki na yalodra na Yalo Tabu ka na utura e lomadra na Rarama i Karisito. Ka ni na qai rawata kina *e dua tale* na daukaulotu sa taucoko tu na nona vakavakarau” (M. Russell Ballard, “E Dua Tale,” 71).

E rauta toka ni 6,000 na maile (9,600 na kilomita) vakatikitiki mai Buenos Aires, ena Tabana o Horseshoe Bend

volekati Boise, Idaho, mai Amerika, sa vakavatukanataki tale tikoga kina na toro cake ni cakacaka ni kaulotu vaka-matavuvale kei ira na iliuliu mera vaqaqacotaka na sasaga ni kena vakavulici na kospeli vei ira na nodra itabagone.

Mai na dua na tabana ni 75 na kena lewenilotu, era sa kaulotu tiko e lewe ciwa na kena itabagone.

E vakamatatataka kina o Elder Russell M. Nelson ena Kuramu ni iApositolo Le Tinikarua na inaki kei na kena yaga na kaulotu. “O ira kece na daukaulotu . . . era veiqravi ena dua ga na inaki o ya me na vinaka cake na bula vei ira tale eso na tamata,” a kaya. “Na vakatulewa ni qaravi kaulotu ena tarā cake na nona icavacava vakayalo na daukaulotu, na watina, kei ira na nodrau kawa ena veitabatamata mai muri. Na gagadre ni veiqravi sa ivatuka ni nona saumaki mai, bula

kilikili, kei na tu vakavakarau e dua na tamata” (“Tarogi Ira na Daukaulotu! E Rawa ni ra Vukei Iko!” *Liaona*, Nove. 2012, 18).

E duavata kina o Martin Walker, na peresitedi ni iTeki o Emmett Idaho. “Na kaulotu ena tuvanaka e dua na itabagone ena dua na salatu ka na vakayaco-ka vei ira na itabatamata,” a kaya. “Na iteki, ena vakayacora na veika kece eda rawata meda vakarutaki ira na itabagone ki na veiqravi ni kaulotu.”

E oka tiko me tiki tiko ni vakavakarau oqori o ya na nodra vakavulici na itabagone ena vunau. Era sa lewena tiko na itabagone ni Tabana o Horseshoe Bend e dua na kalasi ni vakavakarau kaulotu ena veimacawa ka veivakavulici tiko kina e dua na peresitedi vakacegu ni kaulotu—oqo na vuli sa ikuri tiko ni vuli ni daukaulotu era vakarautaka na soqoni vakavula ni vakavakarau ni kaulotu ni iteki vata kei na Keba ni Matabete i Eroni.

E dua vei iratou na lewe ono na luvei Baraca kei Sisita Andrus o ya o LaRene Adam—a veiqravi vata kei watina, o Jim, ena Tabana ni Kaulotu e Copenhagen Denmark mai na 2007 ki na 2009. A vakadinadinataka na bibi ni nodra vakavulici na gone ena kospeli ena itikotiko.

“E dua vei ira na ka cecere o rawa ni cakava mera vuksi na luvemu mera tara cake e dua na ivakadinadina ni cakacaka ni kaulotu o ya mo ni vakayacora na nomuni lotu vakamatavuvale kei na vulici vakamatavuvale na ivolankikalou,” a kaya o koya. “Kevaka ko na solia vei ira na yavu kaukauwa o ya ni vulici ni kospeli kei na kila na kospeli, era na vakavakarau vakavina-naka cake sara kina ka kila e levu tale na ka baleta na kospeli.” ■

Kune Reki ena Kaulotu na iTabagone Daukaulotu Veiqaravi ni Lotu

Mai vei Carolyn Carter

iTukutuku mai na Lotu kei na Soqo Eso

Edau daramaka tu o Elder Ernesto Sarabia na nona ivakatakilakila loaloa ni daukaulotu ena veisiga yadua ni nona kaulotu. Ia a cecere na nona ilesilesi ni kaulotu mai vei ira na vuqa tale eso—ka veiqravai o Elder Sarabia vaka-itabagone daukaulotu veiqravai ni Lotu (TDVL) ena valenivolavola ni Tabana ni Kaulotu e Mexico Hermosillo.

“Eda kila ni rairai sega toka ni vakasama vinaka mera laki sotava eso vei ira na noda cauravou kei na goneyalewa na kaukauwa kei na bolebole

e tiko ena kaulotu tudei,” e kaya o Elder M. Russell Ballard ena Kuoramu ni iApositolo Le Tinikarua. Ia oqo, a kaya, ni sega ni kena ibalebale ni sega ni rawa mera vakaitavi ena veivakalougatataki ni cakacaka ni kaulotu (“E Dua Tale,” *Liaona*, Me 2005, 69). E kaya o Elder

Russell M. Nelson ena Kuoramu ni iApositolo Le Tinikarua. “Na kaulotu e dua na ivalavalala ni veiqravai tawasaumi vua na Kalou kei na kawamatata” (“Tarogi Ira na Daukaulotu! E Rawa ni ra Vuksi Iko! *Liaona*, Nove. 2012, 18, ka vuqa sara tu na sala ni kena vakayacori na veiqravai oqo.

Kivei ira era sa vagalalataki vakavina ka mai na veiqravai ni kaulotu tudei, se kivei ira sa dodonu mera lesu koso mai vale, sa rawa ki na parokaramu TDVL me vakarautaka e dua na gauna vakaibalebale cake ni kaulotu.

Veika Lavaki ena Veiqravai

E dodonu vei ira na lewe ni TDVL mera tu vinaka na yagodra, vakasama, vakayalo, kei na lomadra me rawa ni ra vakayacora kina na itavi ni nodra veikacivi, ka mera veisasa vinaka kina.

Na itavi ni TDVL e rauta ni 6 ki na 24 na vula ka rawa mera veiqravai mai na vica na siga ena veimacawa ki na kaulotu tudei. Sa tu na veimadigi ni veiqravai yani ena itikotiko raraba ka vakakina mai na itikotiko. Na veiqravai eso era oka tiko ena TDVL o ya na vakadidike ni tuva kawa, itukutuku vakatekinolaji, ivukevuke ena valenivolavola ni kaulotu, lololo i bisopi, kei na vuqa tale.

Veitokoni ni Matavuvale kei na Matabete

Sa rawa vei ira na itubutubu, iliuli ni matabete, kei ira na lewe

ni Lotu mera vuksi ira sa namaki tiko mera lewe ni TVDL mera vakavakarau ki na kaulotu.

E ratou sa veivuke sara tiko vakaukauwa vei Sisita Eliza Joy Young na nona matavuvale, ena nodratou a draivataki koya yani ka lesumai ena valenivolavola ni Lotu e Sydney, Ositerelia.

E cakacaka tiko o Elder Michael Hillam, ena Sitoa ni Lotu e Hong Kong, ka kaya kina “E ratou a vuksi au meu vakavakarau o iratou na noqu qasenivilu ni semineri ni mataka lailai kei iratou na iliuli ni Cauravou.”

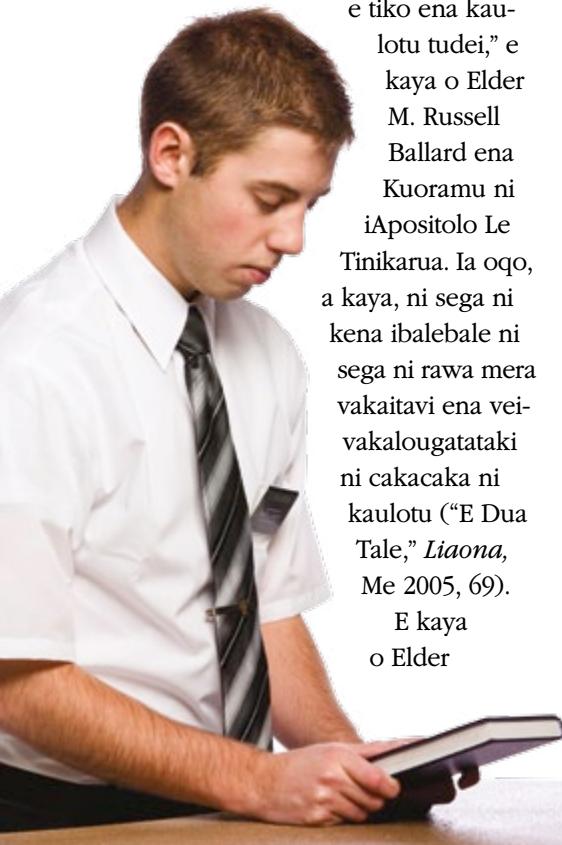
Na Solibula e Kauta Mai na Veivakalougatataki

A solia wale o Sisita Young e vica na siga ni gade mai na nona cakacaka vagauna me laki kaulotu veiqravai ni Lotu. A kaya, “Au vakila niu sa volekata na Tamaqu Vakalomalagi niu kila niu sa vuksi Koya tiko.”

Me ikuri ni veivakalougatataki vakayalo, na veiqravai ni kaulotu ena Lotu e solia vei ira na daukaulotu itabagone na madigi yaga vaka-tamata kei na kena vakacacakaka. “Sa vakatakila vei au na noqu a kaulotu niu rawa ni cakacaka ga vakaiau,” e kaya o Sisita Young. (A cakacaka vuksi taumada o koya.)

E dina ga ni sega ni rawa vei ira tauoko na itabagone qase cake mera laki veiqravai, sa vakayacori tiko e dua na sasaga levu me ra kovuti tauoko kina o ira na itabagone qase cake kilikili. O ira na cauravou kei na goneyalewa era gadreva mera laki veiqravai ena ivakarau oqo mera veitaratara ga yani vei nodra bisopi se peresitedi ni tabana, era rawa ni solia vei ira na nodra madigi oqo.

Wilika na kena ikuri ena news.lds.org ena nomu vakasaqara na “itabagone daukaulotu veiqravai ni lotu.” ■

Nodra Gole ki Esia na iLiuliu Raraba ni Goneyalewa kei na Mataisoqosoqo ni Veivukei

Mai vei Brenda Frandsen, na daunitukutuku ena Wasewase o Esia

Vata kei na nodratou cau o David O. Heaps, Paul Stevens, kei Linda Rae Pond Smith

E ciwa na siga na nodrau soli ivakasala ka vei-vakauqeti tiko vei ira na goneyalewa kei na marama e na iWasewase o Esia ena Noveba ni 2012 o Mary N. Cook, imatai ni daunivakasala ena mataveiliutaki raraba ni Goneyalewa, vata kei Linda S. Reeves, ikarua ni daunivakasala ena mataveiliutaki raraba ni iSoqosoqo ni Veivukei.

Na ilakolako oqo a salavata ki na kena vakaraitaki raraba na lewenivilu vou ni itabagone, *Ia Mo Lako Mai, Mo Muri Au*, ka ra na tekivu vakayagata tiko na Cauravou, Goneyalewa, kei na itabagone ena Matawilivola ni Sigatabu ena nodra kalasi ena Janueri 2013. E tuvanaki na lewenivilu vou oqo me vuksi ira na qasenivilu mera veivakavulici vakalevu cake me vakataka na iVakabula ka vaqaqacotaki na nodra veimaliwai kei ira na lewe ni kalasi.

Ni otu na nodrau siko vanua o Sisita Cook kei Sisita Reeves ki na Wasewase o Esia, e vuqa na itabagone kei Esia kei ira na nodra itubutubu era nanuma

**Mai Taiwan,
rau a soqoni
vata o Mary N.
Cook kei
Linda S. Reeves
vata kei ira na
vakaitutu ena
iwasewase kei
ira na iliuliu
ni metabete
e Taiwan.**

TAFA MAI YIANG CHIEH-WEN

ni ra sa vakauqeti vakalevu cake mera vakasavasa-vataka ka dikevalesu na nodra bula ka yaco mera ivakaraitaki vinaka ki na nodra itikotiko raraba.

A yalataka o Sisita Reeves, vei ira na itabagone mai Hong Kong, “Kevaka mo na bula savasava tiko, sa rawa mo tucake ena yalodei e matadra na tamata kecega!”

Ena nona vakauqeti ena vosa oqori, a kaya kina ni otu na soqoni o Tang Kak Kei yabaki 12, “Au kila ni sa gadrevi meu wilika ena veisiga na iVola i Momani. Sa vakavulica vei au na *Me iSakisaki ni iTabagone* meu veivutuni ka bula dodonu tiko ka ni gauna au vakayacora kina sa na rawa ki na Rarama i Karisito kei na marau dina me cila basikati au.”

Mai Idia, a soqoni vata o Sisita Cook kei ira na lewenilotu ena valenilotu vou mai na Tikina o Chennai India vata kei ira na lewenilotu ni iTeki Vou o Hyderabad India ka vakasalataki ira na itabagone qase cake mera vakavakarau ki na veisiga ni mataka. “Mo rawata vakavinaka na nomu vuli,” a veivakamasuti, “na kila-ka ena vuksi iko mo tara cake na matanitu. Mo raica matua tiko na nomu matavuvale kei na cava mo cakava me ratou kalougata kina na lewe ni nomu matavuvale, vakakina na nomu vakavakarau vakayalo mo kili-kili kaya ena veivakauqeti vakayalo ka mo na kila na vanua mo lako kina kei na cava mo cakava.”

Mai Indonesia, a vakaitavi o Sisita Reeves ena isevu ni koniferedi ni iteki ni iTeki Vou o Surakarta Indonesia. “Keimami a vakila na nodra vinaka kei na yalo loloma. Era sa qai lewenilotu yalodina sara!” a kaya o koya.

Ni otu a siko vanua yani ki Malaysia o Sisita Reeves, ka laki veivosakitaka kina kei ira na ilawalawa marama eso ni iSoqosoqo ni Veivukei na ulutaga bibi baleta na iSoqosoqo ni Veivukei ni sa dua tiko na isoqosoqo e Malaysia kei na sala mena veidusimaki ka veivakauqeti kina na Lotu.

Mai Taiwan, a vakavinavinakataka kina o Sisita Reeves na nodra qaqqaco ka yalodina tiko na lewenilotu e kea. “Keitou marautaka na neitou kila ni ra sa yalodina tiko ka ra sa gole tiko vakawasoma ki valetabu. . . . Era sa ivakaraitaki vinaka ni loloma na lewenilotu kivei ira na nodra itokani kei na nodra neiba,” a kaya o koya. ■

**Era sa vakaraitaka tu oqo
na itabagone ena veiyasai vuravura
na nodra sa tudei tu ena veivanua tabu.**

Gadrevi na iTaba ni iTabagone

Na ikau ni Muavata ena yabaki oqo "la mo dou tudei ena vanua tabu ka kakua ni yavalati rawa" (V&V 87:8). Kemuni na cauravou kei na goneyalewa, sa vakasaqara tiko na *Liaona* na kemuni itaba ni ko ni tucake tu ena vanua tabu eso. Na itaba eso ni nomuni kana vata tiko vakamatavuvale, veiqrarvi, vakayacora tiko na cakacaka ni kaulotu, cakacaka ni liga, vulica tiko na kospipeli, vakkadikie ni veika bula, kei na vuqa tale! Mo na vakauta yani vaqo na kemu itaba:

- Me dua e tabaki iko ni ko tucake tu ena dua na vanua tabu.
- Imeli taka na kemu itaba ituvaki cecere ki na liahona@ldschurch.org.
- Vola e dua na kena ivakamacala na vuna e tabu kina vei iko na vanua oqo.
- Ena nomu imeli, vola kina na yacamu taucoko, tikinisiga o sucu kina, tabanalevu kei na iteki (se tabana kei na tikina, kei na nodrau imeli na nomu itubutubu).

Ena tabaki tiko na kedra itaba na itabagone e veiyasai vuravura ena ilavelave ka tarava.

Siko Vanua ki Morocco na iApositolo

Ni otu na nona tauyavutaka ena Tiseba ni 2012, na ika 3,000 ni iteki ni Lotu mai Sierra Leone mai na Ra kei Aferika, a siko

vanua yani o Elder Jeffrey R. Holland ena Kuoramu ni iApositolo Le Tinikarua ki na dua na tabana lailai ni Lotu ka tiko vakatiki-tiki mai Rabata, e Morocco.

Ena dua na lotu digitaki ena yakavi ni Sigatabu, a wasea kina o Elder Holland na nodra sa lomani ira tiko na lewe ni Lotu yadua e vuravura raraba o ira na iliuliu ni Lotu, se cava sara na lailai ni kedra iwiliwili se na yawa ni vanua era tiko kina.

"O ni sega ni guilecavi, ka ko ni sa tiki ni cakacaka veivakurabuitaki oqo ena nona sa kila ka maqusataka tiko na Turaga na nodra vakasokomuni na Isireli ena itabagauna cecere oqo," a kaya o koya.

Vakatabui na Valetabu e Tegucigalpa Honduras

Ena Sigatabu, na ika 17 ni Maji, 2013, ni oti e dua na veivakamarautaki vakavanua kei na tolu na macawa ni siga dola raraba, a vakatabui kina na Valetabu e Tegucigalpa Honduras ena tolu na soqoni, ka kaburaki ki na taba ni Lotu taucoke mai Honduras vata kei Nicaragua.

Era sa rekitaka vakaidina na lewenilotu e Honduras, mera raica na kena sa vakatabui na isevu ni nodra valetabu, ni taumada e a dau vica toka na auwa na nodra gole ki na Valetabu e Guatemala City Guatemala. E ratou a vakaraitaki raraba taumada na Mataveiliutaki Taumada na tara ni valetabu oqo ena ivola ni ika 9 ni June, 2006, ka vakayacori na vakasobuduru ena vanua vata ga oqo ena ika 12 ni Sepiteba, 2009.

Siko Vanua o Peresitedi Monson ki Jamani

A siko vanua yani ki Jamani o Peresitedi Thomas S. Monson ena mua ni yabaki 2012 me laki sotavi ira na lewe ni Lotu mai Hamburg, Berlin, Munich, kei Frankfurt, e Jamani, ka vakasalataki ira mera muri Jisu Karisito.

"A vakavulica na veivosoti ena nona a veivosoti," a kaya oqo vei ira na lewenilotu e Frankfurt. "A vakavulica na yalololoma ena nona a yalololoma. A vakavulica na dina ena nona soli Koya yani."

E Vakavulici Au na Yalo Tabu

Vakatekvu mai na gauna e ratou sa lewena kina na Lotu na noqu matavuvale, au sa raica na kaukauwa e lako mai ni da wilika na *Liaona*. Au a vakauqeti mai na vosa veivakauqeti era tiko kina meu laki kaulotu. E vuqa na ulutaga era tukuni tiko ena mekasini, ia na ka e bibi vei au o ya ni dau vakavulici au na Yalo Tabu na veigauna yadua au wilika kina. Sa dina sara, ni da sa na bula galala—ena "vanua ni meca" (raica na Boyd K. Packer, "Meda Qaqqa Vakacava ena Vanua ni Meca," *Liaona* Okot. 2012, 34)—ni da vulica, wilika, ka bulataka na ivakavuvuli e vakavulici tiko. E bula tiko na iVakabula, sa tu oqo e vuravura na matabete, ka sa tiko mai lomalagi na Kalou.

Newton T. Senyange, Uganda

Vakadodonutaki ni Cala

E a cala na *Liaona* ni Okotova 2012 baleta na itaba ena italicanoa "Tauyavutaki na iSevu ni iTeki mai Idia" ena draunipepa 76–77. A veitaba kina o Sisita Gladys Wigg. Keimami sa kere veivosoti tiko ena vuku ni cala oqo.

Ena *Liaona*, ni Tiseba 2012, e ratou a papaitiso na matavuvale na Vigil ena Julai 2010, ka sega ena June 2011 ka tukuni tiko ena itukutuku "Sacred Transformations" ena draunipepa 36. Ka vakakina, ni a sucu o Andrea Vigil ena Julai, ka sega ni Okosita, 2012.

Ena Nodra iVakavuvuli na Peresitedi ni Lotu: Lorenzo Snow, na itaba ena tabana e rua e volai cala. E itaba nei luvei Peresitedi tagane, o Oliver Goddard Snow. Ena ivakamacala ena tabana e 28, na yacadrau o Brigham Young Jr. kei Francis M. Lyman e dodonu me veisau.

GUNU MAI NA IVUREVURE

Mai vei Aaron L. West

Edita, Veigaravi Vakatabaivola ni Lotu

Ni da veitalanoataka na totoka ni valetabu, Neda dau vakawa na dudukilagi, iloilo, kei na droini e lalaga. Eda veivosakitaka ena vakuorokoroko na tobu ni veipapitaisotaki, rumu ni edaumeni, rumu ni veivauci, kei na rumu vakasilesitieli.

Ia ni vakatabuya e dua na parofita e dua na valetabu vua na Turaga, e vakatabuya okoya na veika kece me baleta na valetabu ka sega ni veika totoka ga e dau vakawai. Ena masu ni veivakatabui ni Valetabu e Kansas City Missouri, a tukuna kina o Peresitedi Thomas S. Monson: “Keimami vakatabuya na qele ka duri tu kina na valetabu oqo. Keimami vakatabuya na veitikina ni kena vale totoka oqo, mai na kena duru tawaraici ki na ivakatakarakara vakasakiti i Moronai ka tutuvaka na ucuna cecere sara.”¹ Ena vosa ni masu ni veivakatabui i Peresitedi Joseph Fielding Smith me baleta na Valetabu e Ogden Utah, e vakatabuya okoya “na yavu, na lalaga, na vuloa, na lalaga ecake, na tawa, kei na veitiki ni vale,” ka qai masulaka na veitaqomaki ni “veika vakamisini taucoko, na veisala kei na ituvaki ni cina, na sala ni cagi kei na liva, kei na vei gacagaca kece ni vale oqo.”²

Au vakavinavina naka ni dau vakauqeti ira na Nona parofita na Turaga mera vakatabuya na veitikina yadua ni valetabu yadua. Me vaka ni na lailai beka na inaki ni dua na iji ni katuba se mataqali cina mai na icabocabo ena rumu ni

*O Jisu Karisito
na ivurevure
ni wai ni bula.*

veivauci, na veika lalai oya era vukea na kena vakataucokotaki na inaki lagilagi ni valetabu.

E dua vei ira na tikina lailai oqo e sa vukei au meu vulica e dua na lesoni veivakadeitaki. Au a tiko ena Valetabu e Salt Lake ena dua na siga, ka vakavakarau tiko meu biuta na rumu ni veisau ni oti na noqu vakaitavi ena dua na cakacaka tabu vakalotu me baleti ira na mate. Ena noqu raica rawa e dua na ivurevure ni gunu, au vakila sara niu karamaca, kau mani cuva sobu meu gunu totolo. A gole mai noqu vakasama e dua na itukutuku:

O sa gunuva na wai oqo ena valetabu, ia o sa dau gunuva vakaidina tiko li na wai ni bula ka tiko eke?

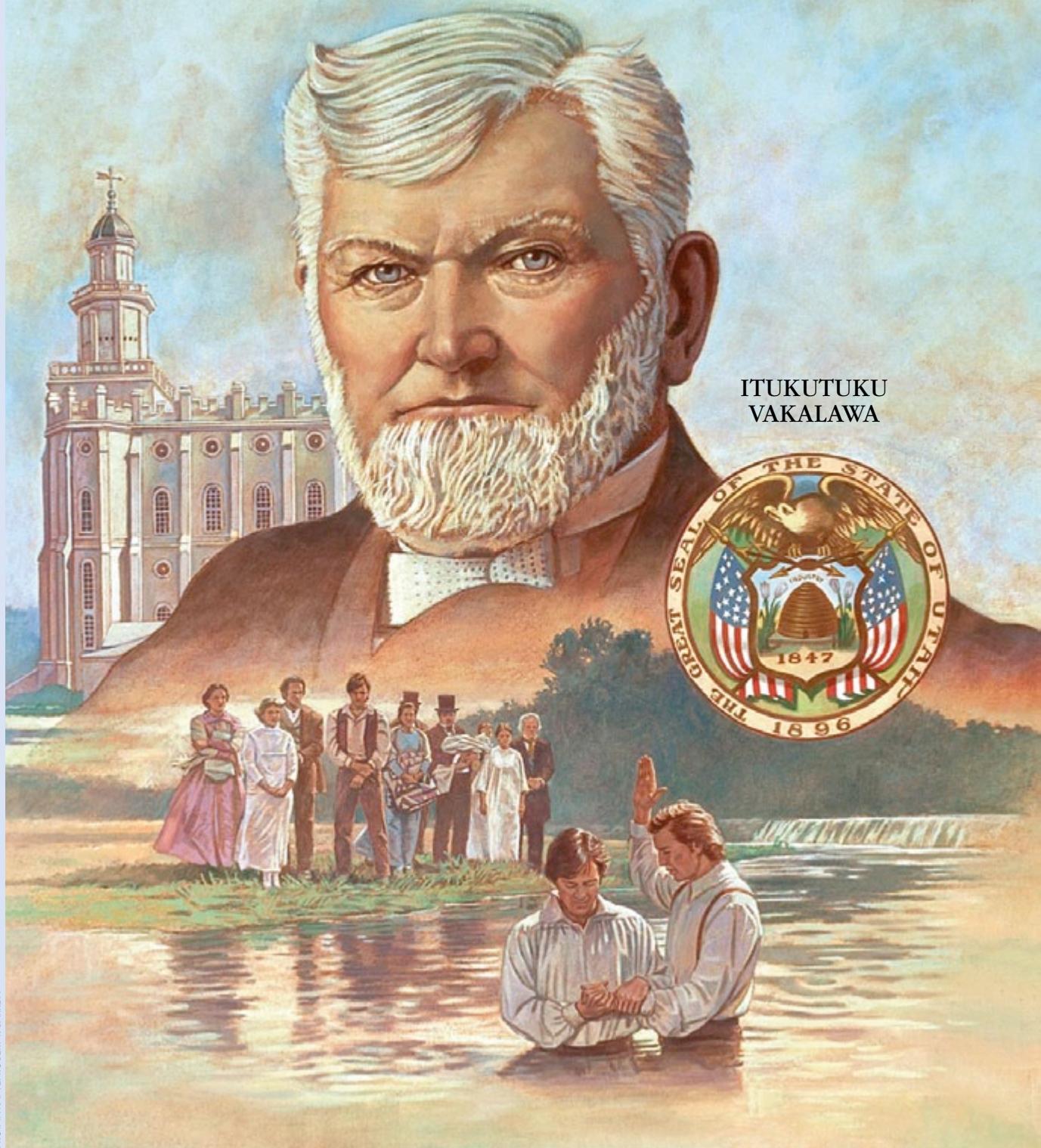
E a sega ni dua na veibeitaki waromisa—e dua la na veivunauci malumu kei na dua na taro e tara uto vakaidina.

Na noqu isaunitaro ki na taro oya na sega. A sega ni taucoko tiko na noqu gunuva na wai ni bula ena valetabu. Au na kaya vakadodonu eke ni a veiciriyaki tu na noqu vakasama ena vica na miniti sa oti niu a ciqoma tiko na cakacaka tabu vakalotu me baleti ira na mate. E dina ga niu sa vakayacora tiko e dua na cakacaka vinaka me baleti ira na tamata era gadreva na noqu veivuke, au a se sega tiko ni vakatarai au meu ciqoma na veivuke taucoko au gadreva tu.

Ena gauna oqo niu dau lako ki na valetabu, au na vakaraica e dua na ivurevure ni gunu ka tu vakadua meu gunu. Au vakatarogi au se vakacava na titobu ni noqu gunu tiko mai na ivurevure ni wai ni bula. Dau noqu isaunitaro: E se sega ni titobu sara. Ia na noqu karamaca e toso cake tikoga. ■

IDUSIDUSI

1. Thomas S. Monson, in “Kansas City Missouri Temple: ‘Beacon of Divine Light’—an Offering of Hands and Hearts,” *Church News*, Me 12, 2012, ldschurchnews.com.
2. Joseph Fielding Smith, ena “Masu ni Veivakatabui ni Valetabi e Ogden,” *Ensign*, Maji. 1972, 12.

DROI NI MAI VEI ROBERT T. BARRETT

WILFORD WOODRUFF

O Wilford Woodruff a veiqravi vakaulotu e Igiladi ena 1840 ka lako yani. Na nona veiqravi a vakavuna mera papitaiso e sivia na 1,000 **na tamata**. O Wilford Woodruff a qai veiqravi emuri me peresitedi ni **Valetabu e St George Utah**. Ni sa Peresidi ni Lotu, a valataka okoya o **Utah** me sa dua na vanua vakataki koya. E a ciqoma talega na ivakatakila ka vakauta na **iTukutuku Vakalawa 1** ena nodra vakaroti na Yalododonu mera muduka na nodra vakayacora tiko na vakawati vakasivia.

Era vakatakarakarataka na dauni-vakaraitaki na bula nei Jisu Karisito ena vidio ni initaneti e tiko ena biblevideos.lds.org; e vica na iyalovalo ni macawa sa oti mai na bula ni iVakabula era vakaraitaki tiko ena itukutuku ena tabana e 26. Ena “iLesiles kei na Cakacaka Vakalotu nei Jisu Karisito” (tabana e 18), e vakavulica kina o Elder Russell M. Nelson e va na iwakarau ni nona cakacaka vakalotu na iVakabula eda rawa ni vakatotomuria ena noda bula.

NA LOTU I
JISU KARISITO
NI YALODODONU
EDAIDAI